

Zarząd Zieleni
m.st. Warszawy

Ogólnopolskie
Towarzystwo Ochrony Ptaków
BirdLife Polska

Wybrane tereny zieleni w Dzielnicy Wola

Raport z inwentaryzacji ornitologicznej
wykonanej w okresie 01.09.2023 – 31.08.2024 r.

Łukasz Wardecki, Bartosz Smyk i Michał Redlisiak

Warszawa, 7 listopada 2024 r.

Spis treści

1. Wstęp	4
2. Charakterystyka terenu badań.....	5
2.1. Opis miejsca badań	5
2.2. Kwerenda archiwalna.....	21
3. Materiały i metody	25
3.1. Założenia metodyczne	25
3.2. Daty kontroli	28
3.3. Opracowanie wyników	34
4. Wyniki	34
4.1. Awifauna badanych terenów.....	34
4.2. Awifauna przelotna.....	45
4.2.1 Przelot jesienny	45
4.2.2. Przelot wiosenny.....	51
4.3. Awifauna zimująca.....	60
4.4. Awifauna lęgowa	67
4.4.1. Skwer Sybiraków	69
4.4.2. Skwer Księdza Jerzego	74
4.4.3. Skwer im Jana Jura-Gorzechowskiego	77
4.4.4. Skwer im. Mieczysława Apfelbauma	81
4.4.5. Skwer Hanki Bielickiej	84
4.4.6. Skwer Mireckiego Montwiła	87
4.4.7. Skwer Gwary Warszawskiej	91
4.4.8. Skwer im. Alojzego Pawełka	93
4.4.9. Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka	100
4.4.10. Skwer przy ul. Pustola	103
4.4.11. Skwer Reduta Wolska	105
5. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem ochrony awifauny	109
5.1. Stan siedlisk	109
5.2. Zagrożenia.....	110
5.3. Zalecenia.....	112
6. Dyskusja i wnioski.....	114
6.1. Charakterystyka awifauny.....	114
6.1.1. Skwer im. Alojzego Pawełka.....	115

6.1.2. Skwer Reduta Wolska	116
6.2. Podsumowanie i wnioski.....	117
7. Literatura.....	118
8. Przekazywane wyniki	119

1. Wstęp

W obszarach zurbanizowanych jednymi z niewielu miejsc stanowiących stabilne enklawy różnorodności biologicznej są parki miejskie. Pełnią one wiele funkcji, m.in. krajobrazowe, klimatyczne, wodochronne, społeczne i rekreacyjne. Jedną z najistotniejszych cech tych obszarów jest gromadzenie wyjątkowego bogactwa fauny i flory. Jedną z grup zwierząt, dla których parki miejskie są doskonałymi biotopami lęgowymi, bogatymi żerowiskami i miejscami odpoczynku podczas migracji oraz zimą, są ptaki, które licznie zasiedlają te tereny. Ptaki, jako zespół, uznawane są za bioindykatory stanu środowiska – liczebność ich populacji, bogactwo gatunkowe oraz zróżnicowanie odzwierciedlają stan różnych ekosystemów, które zasiedlają. Obserwacje gatunków ptaków występujących w siedliskach parkowych dostarczają cennych informacji na temat jakości tych siedlisk. Pozwala to ocenić skuteczność zabiegów pielęgnacyjnych oraz innych działań kształtujących krajobraz i strukturę środowisk parków miejskich.

Choć awifauna miast zazwyczaj wykazuje niższą bioróżnorodność niż ta z terenów nieurbanizowanych, wiele gatunków przystosowało się do życia obok człowieka (Luniak 2006). Procesy zachodzące na tych terenach określa się jako synantropizacja (zmniejszanie dystansu ucieczki przed człowiekiem, zamieszkiwanie w pobliżu osiedli ludzkich) oraz synurbizacja (zasiedlanie miast). Charakteryzują one wiele gatunków zwierząt, w tym ptaków. Szczególną uwagę należy zwrócić na zjawisko synurbizacji (Andrzejewski i in. 1978). Adaptacja wielu gatunków ptaków do życia w środowisku miejskim zachodzi dynamicznie i nie jesteśmy w stanie dokładnie przewidzieć jej efektów. Przyjmuje się, że gatunki o wysokiej tolerancji środowiskowej potrafią zaadaptować się do sąsiedztwa człowieka. W czasach, gdy wpływ ludzi na środowisko stale rośnie, naturalne ekosystemy znikają, a urbanizacja postępuje, należy uważnie śledzić skład gatunkowy awifauny na terenach zieleni miejskiej. Jest to ważne, ponieważ skład ten stanowi dobry wskaźnik skuteczności ochrony i zabiegów pielęgnacyjnych, które mają na celu zachowanie lub minimalizację zagrożeń dla bogactwa przyrodniczego w zieleni miejskiej.

W okresie od 1 września 2023 r. do 31 sierpnia 2024 r. przeprowadzono inwentaryzację ornitologiczną wybranych obszarów zieleni m.st. Warszawy, położonych w dzielnicach Śródmieście, Żoliborz, Ursynów, Wola i Mokotów. Celem badań terenowych było zbadanie składu awifauny w cyklu rocznym (lęgowej, przelotnej i zimującej). Na podstawie uzyskanych wyników sporządzono sprawozdanie z realizacji zadania oraz określono zagrożenia i zalecenia dotyczące gospodarowania terenem, w kontekście skutecznej ochrony ptaków. Inwentaryzacja była kontynuacją prac podjętych na zlecenie Zarządu Zieleni w 2022 roku (Umowa ZZW/B/III/3/1/U-36/22/DPT).

Prace zostały zrealizowane przez Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków na zlecenie Zarządu Zieleni m.st. Warszawy w ramach umowy ZZW B/III/3/3/U-39/23-24/DKO/TP z dnia 18 lipca 2023 roku.

2. Charakterystyka terenu badań

2.1. Opis miejsca badań

Teren badań (**mapa 1, tab. 1**) opisany w niniejszym raporcie obejmuje zgrupowanie terenów zieleni o łącznej powierzchni 18,7 ha, zlokalizowanych na terenie dzielnicy Wola. Są to: Skwer Sybiraków, Skwer Księdza Jerzego, Skwer im. Jana Jura-Gorzechowskiego, Skwer im. Mieczysława Apfelbauma, Skwer Hanki Bielickiej, Skwer przy ul. Józefa Mireckiego „Montwiłła”, Skwer Gwary Warszawskiej, Skwer im. Alojzego Pawełka, Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka, Skwer przy ul. Pustola oraz Skwer Reduta Wolska.

Wymienione tereny leżą w dużym rozproszeniu na terenie dzielnicy i pod względem ekologicznym nie są ze sobą powiązane. Są jednak do siebie zbliżone pod względem siedliskowym oraz wszystkie są stosunkowo niewielkie. Dlatego pod względem lokalnej ornitofauny uprawnione jest opisanie ich razem, ponieważ stanowią one reprezentatywny przykład siedlisk obejmujących zieleni miejską na terenie Dzielnicy Wola.

Mapa 1. Tereny zieleni objęte inwentaryzacją ornitologiczną w niniejszym opracowaniu (nr jak w tab. 1).

Tabela 1. Tereny zieleni objęte inwentaryzacją ornitologiczną w niniejszym opracowaniu.

Lp.	Nazwa	Powierzchnia [ha]
1	Skwer Sybiraków	1,0
2	Skwer Księdza Jerzego	0,2
3	Skwer im Jana Jura-Gorzechowskiego	3,2
4	Skwer im. Mieczysława Apfelbauma	0,9
5	Skwer Hanki Bielickiej	0,5
6	Skwer Mireckiego Montwiłła	0,7
7	Skwer Gwary Warszawskiej	1,1
8	Skwer im Alojzego Pawełka	3,2
9	Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka	2,1
10	Skwer przy ul. Pustola	2,2
11	Skwer Reduta Wolska	3,4

Skwer Sybiraków i Skwer Księdza Jerzego

Dwa skwery zlokalizowane są wokół kościoła św. Karola Boromeusza przy ul. Chłodnej. Z przyrodniczego punktu widzenia stanowią jeden teren zieleni (**mapa 2**), istniejący w zbliżonej formie co najmniej od lat 70. XX wieku. Skwer Sybiraków (**zdj. 1**) jest zdecydowanie większy (1 ha) i obejmuje tereny od wschodniej i południowej strony ww. kościoła. Porasta go luźne zadrzewienie o charakterze parkowym złożone głównie z lip *Tilia* sp., klonów *Acer* sp. oraz różnych drzew owocowych. Występują tu też pojedyncze krzewy oraz liczne alejki i trawniki. Północną część skweru przecina jezdnia ul. Chłodnej. Skwer w latach 2015-2016 przeszedł rewitalizację. Skwer Księdza Jerzego (**zdj. 2**) to niewielki (0,2 ha), wąski pas terenu po zachodniej stronie kościoła Św. Karola Boromeusza, położony między jezdniami ul. Chłodnej i Elektoralnej. Od strony kościoła jest on otoczony żywopłotem i rosną na nim pojedyncze lipy *Tilia* sp. Natomiast część centralna i zachodnia jest pokryta kostką brukową w centrum skweru, w formie placu części zachodniej z nasadzeniem wielu niewielkich ozdobnych Robini *Robinia* sp. i pomnikiem pamięci ks. Jerzego Popiełuszki. Na potrzeby niniejszego opracowania do Skweru Księdza Jerzego włączono szpaler glogów *Crataegus* sp. (rosnących po południowej stronie ul. Chłodnej). Na dzień 01.03.2024 na opisywanym terenie (oba skwery traktowane jako całość) znajdowało się 11 budek lęgowych: 7 typu A dla małych dziuplaków i 4 typu B dla szpaka.

Mapa 2. Skwer Sybiraków (po prawej) i Skwer Księdza Jerzego (po lewej).

Zdjęcie 1. Skwer Sybiraków (fot. Marta Dziedzioch).

Zdjęcie 2. Skwer Księdza Jerzego (fot. Marta Dziedzioch).

Skwer im gen. Jana Jura-Gorzechowskiego i Skwer im. Mieczysława Apfelbauma

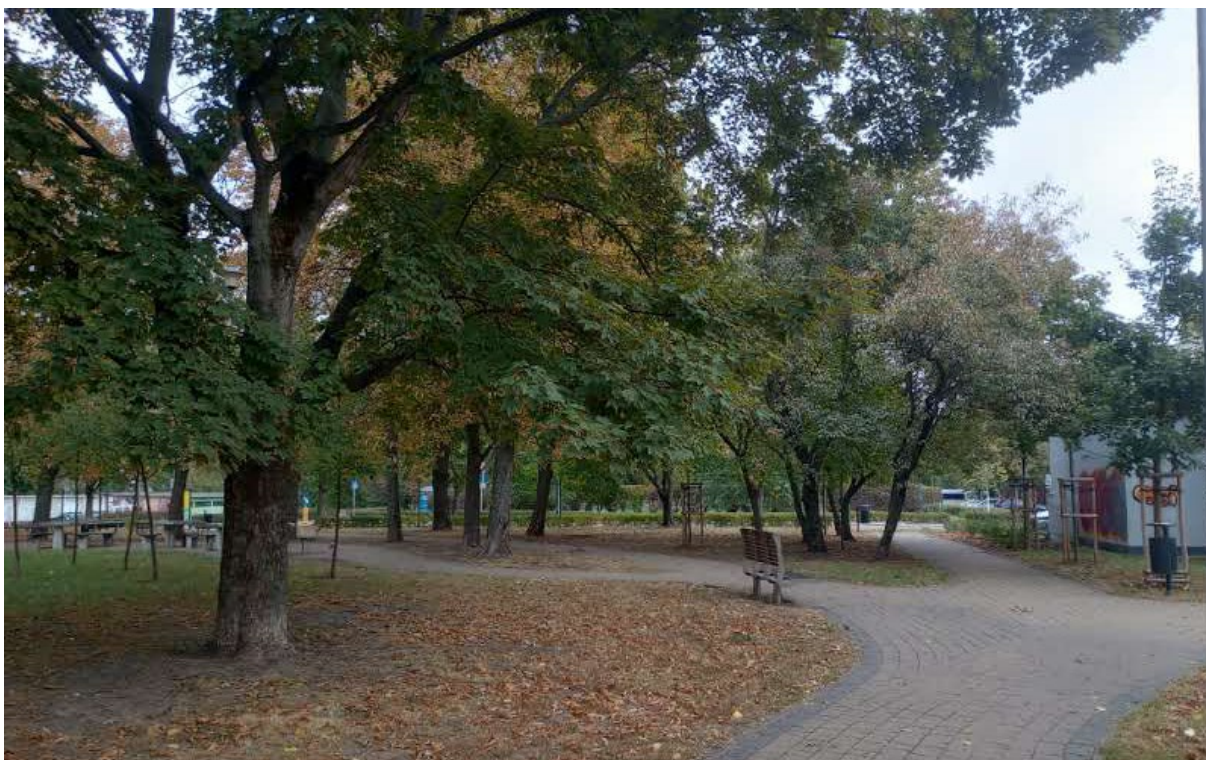
Tereny (**mapa 3**) wzdłuż ul. Dzielnej, między al. Jana Pawła II na wschodzie a budynkiem Dzielna 52 na zachodzie. Omawiany teren w zbliżonej formie istnieje co najmniej od lat 70. XX wieku i jest podzielony na dwie części przez ul. Smoczą. Część po wschodniej stronie ul. Smoczkiej to Skwer im. Jana Jura-Gorzechowskiego (**zdj. 3**). Jest to teren o powierzchni 3,2 ha położony między osiedlem mieszkaniowym przy ul. Anielewicza, al. Jana Pawła II, ul. Dzielną i ul. Smoczą. Na potrzeby niniejszego opracowania, poza właściwym skwerem, do powierzchni badawczej włączono również część zieleni osiedlowej między blokami przy ul. Anielewicza oraz szpaler drzew po południowej stronie ul. Dzielnej (**mapa 3**). Właściwy Skwer im. gen. Jana Jura-Gorzechowskiego w większości pokryty jest terenami otwartymi z rozproszonymi skupiskami drzew. W jego części zachodniej znajduje się ogrodzony plac zabaw oraz infrastruktura rekreacyjna w formie stołów do ping-ponga. Od strony ul. Smoczkiej i Dzielnej rośnie wysoki żywopłot. Część po zachodniej stronie ul. Smoczkiej (**zdj. 4**) to Skwer im. Mieczysława Apfelbauma (w 2023 roku została zmieniona na Skwer im. Racheli Aurebach, jednak w niniejszym opracowaniu będzie stosowana nazwa dotychczasowa). Jest to teren o powierzchni 0,9 ha, ograniczony ul. Dzielną, ul. Smoczą, ul. Pawią oraz budynkiem Dzielna 52. Porośnięty jest w większości luźnym zadrzewieniem, jedynie wzdłuż ul. Pawiej drzewa rosną w większym zwarcu. W centrum skweru znajduje się otwarty plac otoczony niewielkimi krzewami, a w części zachodniej ogrodzony plac zabaw. Na dzień 01.03.2024 na opisywanym terenie (oba skwery traktowane jako całość) znajdowały się 22 budki lęgowe: 11 typu A dla małych dziuplaków, 5 typu B dla szpaka oraz 6 typu D dla średniej wielkości dziuplaków (głównie dla kawki).

Mapa 3. Skwer im gen. Jana Jura-Gorzechowskiego (po prawej) i Skwer im. Mieczysława Apfelbauma (po lewej).

Zdjęcie 3. Skwer im. gen. Jana Jura-Gorzechowskiego (fot. Michał Redlisiak).

Zdjęcie 4. Skwer im. Mieczysława Apfelbauma (fot. Michał Redlisiak).

Skwer Hanki Bielickiej

Niewielki (0,5 ha), trójkątny teren zieleni (**zdj. 5**) między zachodnią jezdnią ul. Okopowej, torami tramwajowymi a ul. Leszno (**mapa 4**) istniejący w zbliżonej formie od lat 80. XX wieku. Od strony zachodniej znajduje się przystanek tramwajowy „Okopowa o8”. Opisywany teren pokrywa luźne zadrzewienie, w którym dominują lipy *Tilia* sp., dęby *Quercus* sp. oraz klony *Acer* sp. Od strony ul. Okopowej wzdłuż torów tramwajowych rośnie pas krzewów w formie niskiego żywopłotu, tworzony przez róże *Rosa* sp.

Zdjęcie 5. Skwer Hanki Bielickiej (fot. Bartosz Smyk).

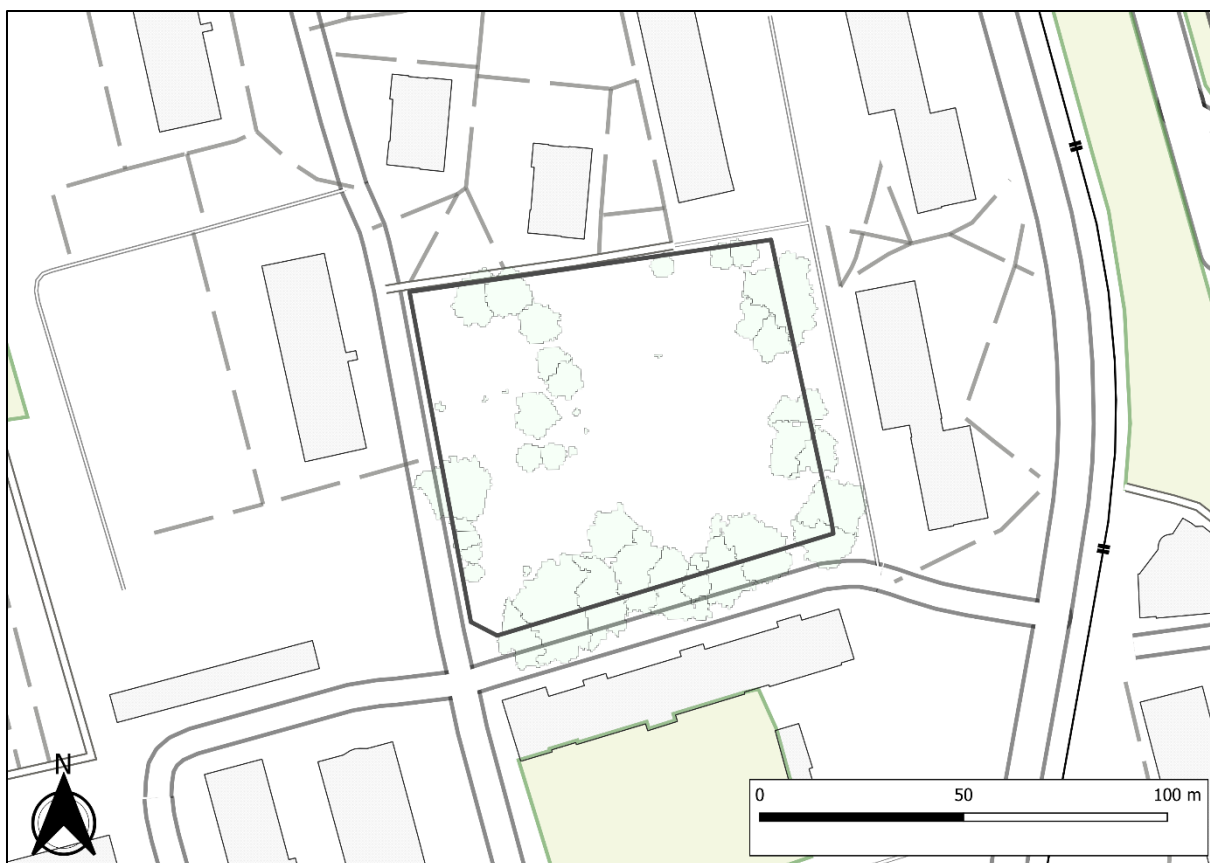
Mapa 4. Skwer Hanki Bielickiej. Skala 1:1000.

Skwer przy ul. Józefa Mireckiego „Montwiłła”

Niewielki (0,7 ha), ogrodzony teren zieleni po północno-wschodniej stronie skrzyżowania ul. Mireckiego „Montwiłła” i ul. Gibalskiego (**mapa 5**). Formę zbliżoną do współczesnej ma od końca pierwszej dekady XXI wieku. Jest to teren niemal w całości pokryty infrastrukturą rekreacyjno-sportową tj. placem zabaw i boiskami do gier zespołowych (**zdj. 6**). Większe drzewa rosną jedynie wzdłuż granic, a w środku omawianego terenu znajdują się jedynie młode nasadzenia drzew i krzewów między istniejącą infrastrukturą. Na dzień 01.03.2024 na opisywanym terenie znajdowały się 3 budki lęgowe, wszystkie typu D dla średniej wielkości dziuplaków (głównie dla kawki).

Zdjęcie 6. Skwer Mireckiego Montwiłła (fot. Michał Redlisiak).

Mapa 5. Skwer przy ul. Józefa Mireckiego „Montwiła”.

Skwer Gwary Warszawskiej

Teren zieleni o powierzchni 1,1 ha położony w rejonie ul. Młynarskiej, ul. Leszno i al. „Solidarności” (**mapa 6**). Od strony południowej graniczy z al. „Solidarności”, natomiast od pozostałych stron otoczony jest lokalną zabudową. W zbliżonej formie istnieje co najmniej od lat 70. XX wieku. Pod względem siedliskowym dzieli się na dwie części. Część południowa, od strony al. „Solidarności” pokryta jest zwartym zadrzewieniem (**zdj. 7**). Natomiast część północna pokryta jest mozaiką zadrzewień, krzewów i otwartych trawników (**zdj. 8**). W części północno-zachodniej znajduje się niedostępny fragment terenu ogrodzony płotem i wyłączony z granic inwentaryzacji do niniejszego opracowania (**mapa 6**). Na dzień 01.03.2024 na opisywanym terenie znajdowało się 11 budek lęgowych: 4 typu A dla małych dziuplaków, 3 typu B dla szpaka oraz 4 typu D dla średniej wielkości dziuplaków (głównie dla kawki).

Mapa 6. Skwer Gwary Warszawskiej.

Zdjęcie 7. Zadrzewienia w południowej części Skweru Gwary Warszawskiej (fot. Bartosz Smyk).

Zdjęcie 8. Siedliska w północnej części Skweru Gwary Warszawskiej (fot. Michał Redlisiak).

Skwer im Alojzego Pawełka

Teren o powierzchni 3,2 ha położony między ul. Bryłowską a terenami Gazowni Warszawskiej (**mapa 7**). W zbliżonej formie istnieje co najmniej od lat 50. XX wieku. Skwer pokrywa głównie zadrzewienie typu parkowego o zróżnicowanym zwarcie, w którym dominują lipy *Tilia* sp. oraz klony *Acer* sp., a istotny udział mają też kasztanowce *Aesculus* sp., i topole *Populus* sp. Pod okapem drzew rosną pojedyncze krzewy takie jak leszczyna *Corylus* sp. i bez czarny *Sambucus nigra*. W części północnej zadrzewienia są bardziej zwarte (**zdj. 9**). W części południowej są luźniejsze i przeplatają się z otwartymi trawnikami (**zdj. 10**), na których zlokalizowana jest infrastruktura rekreacyjna w formie placu zabaw i siłowni plenerowej. Na dzień 01.03.2024 na opisywanym terenie znajdowało się 31 budek lęgowych: 9 typu A dla małych dziuplaków, 14 typu B dla szpaka, 7 typu D dla średniej wielkości dziuplaków (głównie dla kawki) oraz 1 typu E (dla puszczyka).

Mapa 7. Skwer im. Alojzego Pawełka.

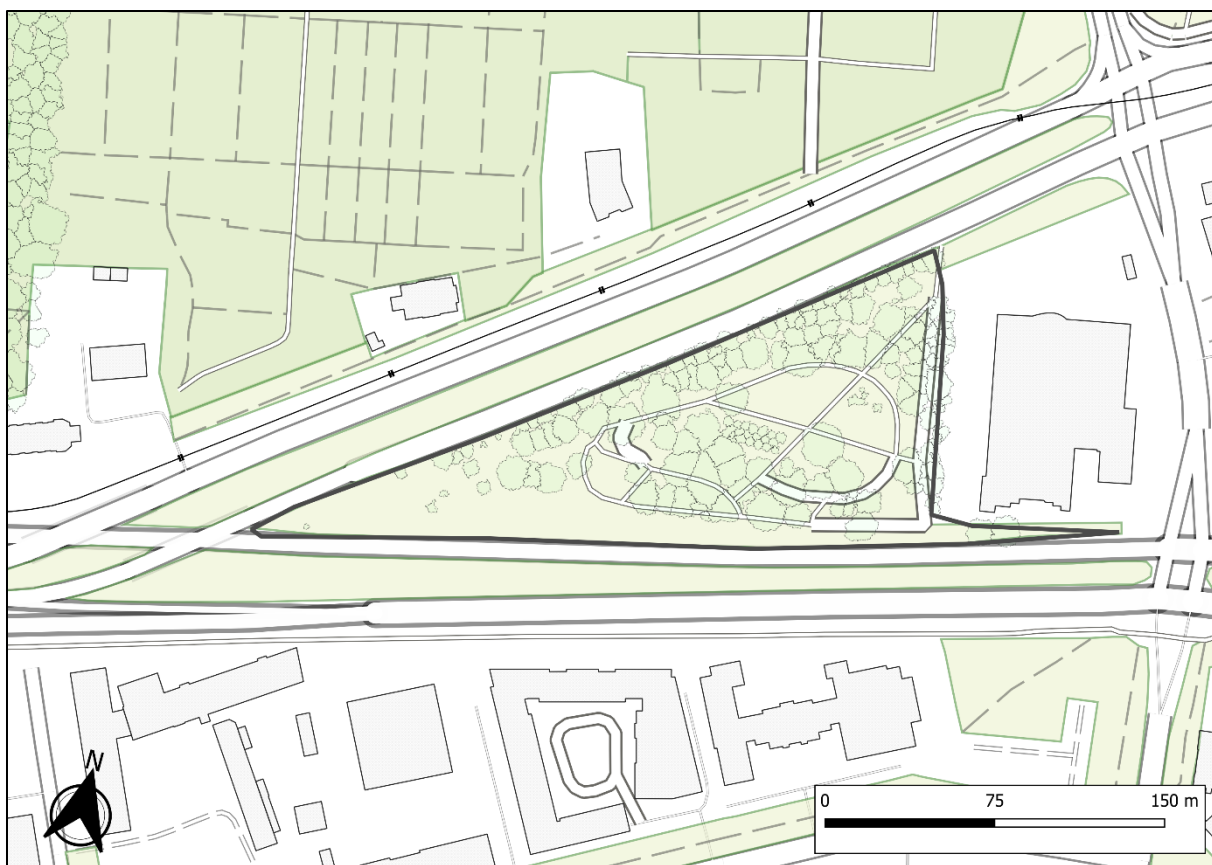
Zdjęcie 9. Północna część Skweru im. Alojzego Pawełka (fot. Łukasz Wardecki).

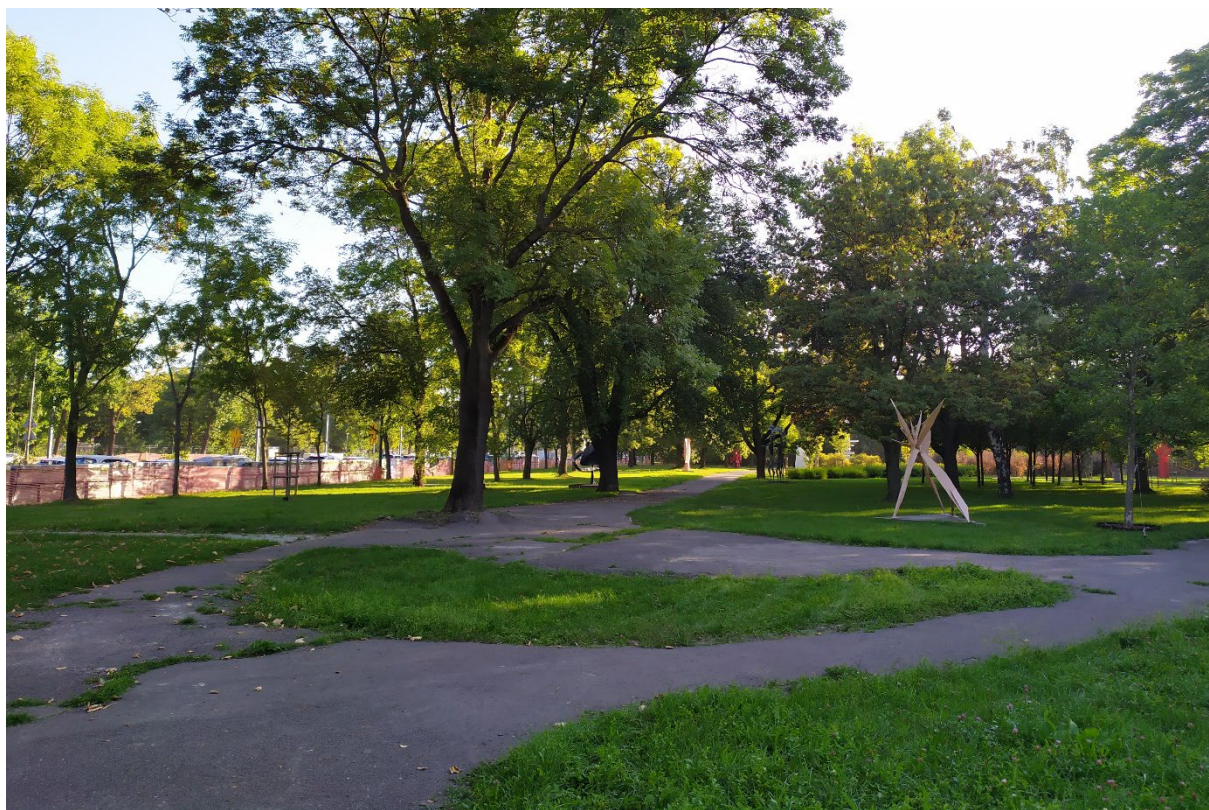
Zdjęcie 10. Południowa część Skweru im. Alojzego Pawełka (fot. Łukasz Wardecki).

Skwer im. płk Zdzisława Kuźmirskiego-Pacaka

Teren zieleni o powierzchni 2,1 ha położony w trójkącie ul. Wolskiej i ul. Kasprzaka (**mapa 8**), istniejący w obecnej formie co najmniej od lat 70. XX wieku. Pokryty jest luźnym zadrzewieniem typu parkowego (**zdj. 11**) złożonym głównie z jesionów *Fraxinus* sp. i klonów *Acer* sp., między którymi znajdują się niewielkie tereny otwarte i skupiska krzewów. Wśród zieleni znajdują się liczne metalowe rzeźby. W okresie prowadzenia badań skwer był zapleczem budowy tramwaju na Kasprzaka. Jego znaczna powierzchnia jest utwardzona (szerokie asfaltowe aleje, nieużywany już parking wyłożony płytami). Na dzień 01.03.2024 na opisywanym terenie znajdowało się 5 budek lęgowych typu A dla małych dziuplaków.

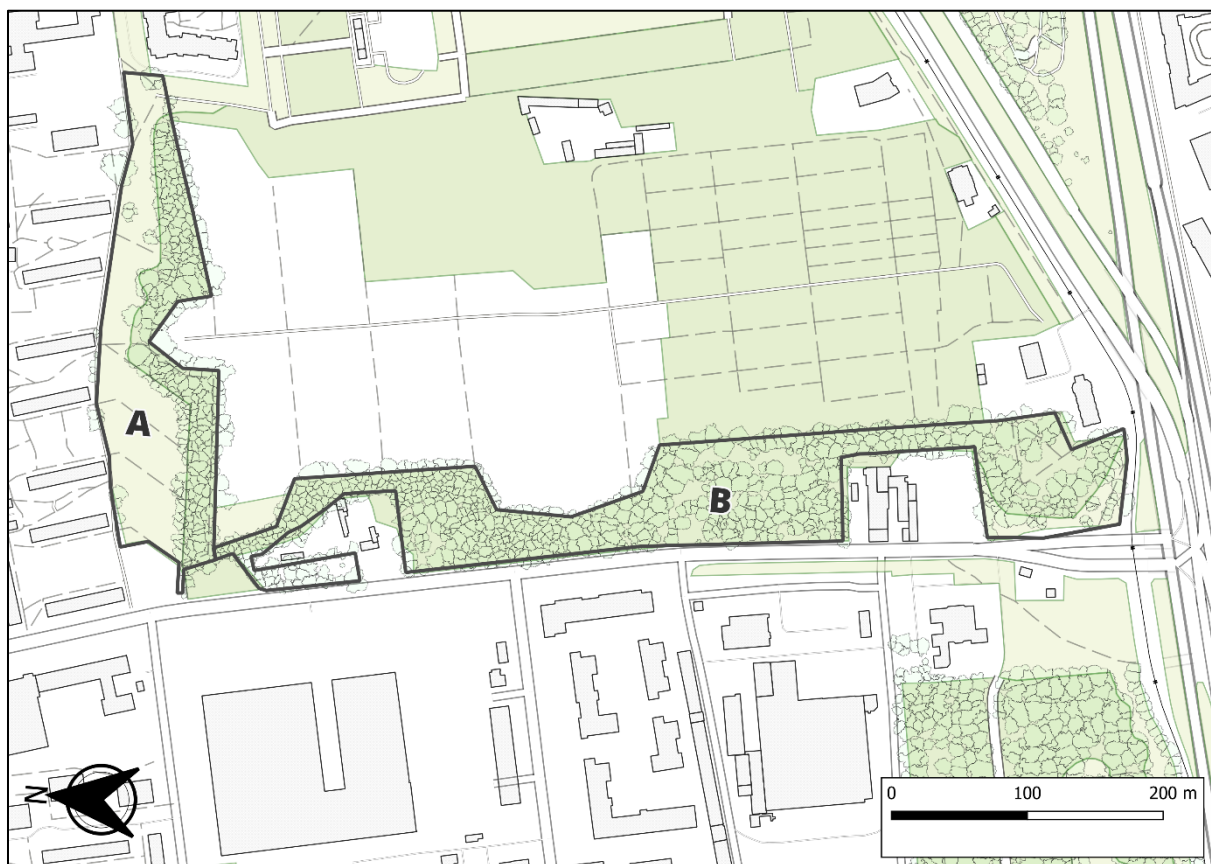
Mapa 8. Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka.

Zdj. 11. Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka (fot. Łukasz Wardecki).

Skwer przy ul. Pustola i Skwer Reduta Wolska

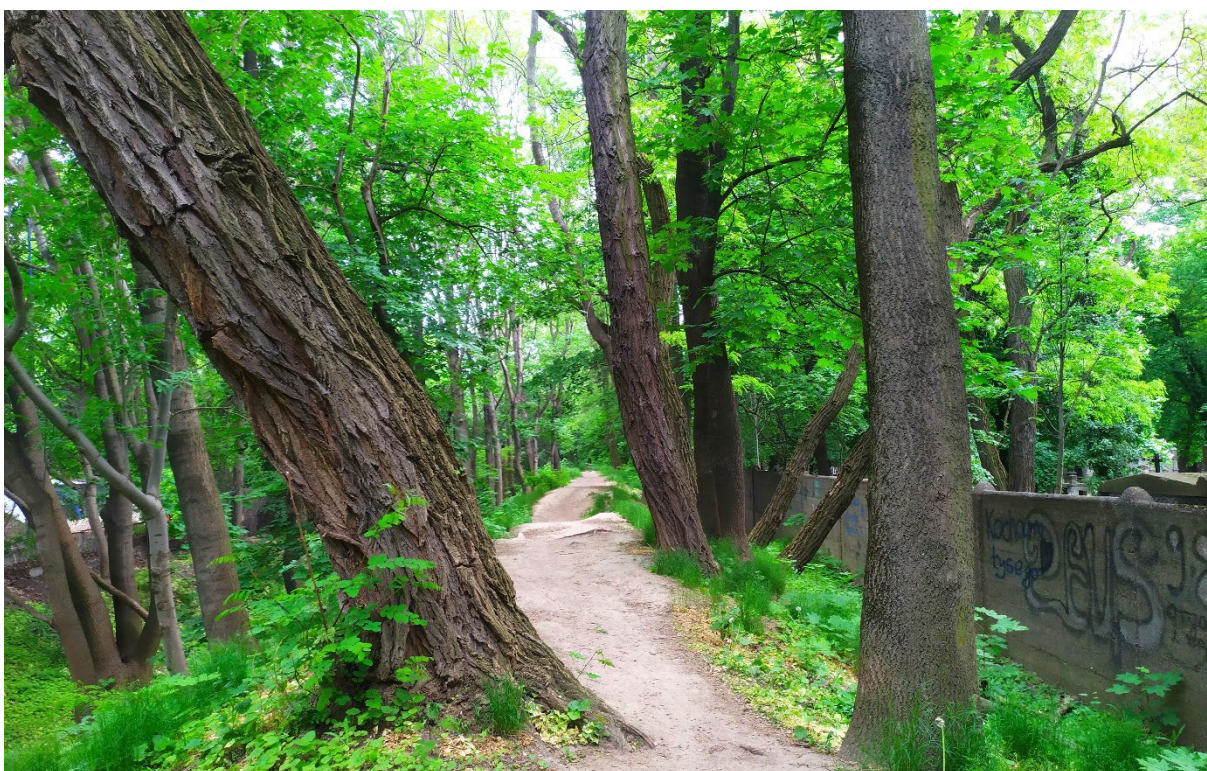
Tereny okalające od strony północnej i zachodniej tereny Cmentarza Prawosławnego na Woli (**mapa 9**). Pod względem przyrodniczym jest to jeden teren zieleni, zlokalizowany na pozostałościach fortyfikacji z XIX wieku (tzw. Reduty Wolskiej). Skwer przy ul. Pustola (inna nazwa – Skwer Karański) obejmuje tereny o powierzchni 2,2 ha położone na północ od cmentarza, a Skwer Reduta Wolska tereny o powierzchni 3,4 ha położone na zachód od cmentarza. Skwer przy ul. Pustola (**zdj. 12**) w zbliżonej formie istnieje co najmniej od lat 70. XX wieku natomiast Skwer Reduta Wolska uzyskał obecny kształt pod koniec lat 90. XX wieku (wcześniej dużą jego część pokrywała zabudowa w typie ogródków działkowych). Najważniejszym siedliskiem na obu opisywanych skwerach jest gęste zadrzewienie (**zdj. 13**) porastające wał ziemny dawnych fortyfikacji wzdłuż murów cmentarza i złożone głównie z klonów *Acer sp.* oraz jesionów *Fraxinus sp.* z gęstym podrostem krzewów m.in. bzu czarnego *Sambucus nigra*. Poza zadrzewieniem na wale, dominujące siedliska to rozległy teren otwarty zajmujący większość Skweru przy ul. Pustola oraz zadrzewienia typu parkowego na fragmentach Skweru Reduta Wolska (**zdj. 14**), w którym dominują klony *Acer sp.* i robinie *Robinia sp.*, a w niższym piętrze rosną liczne drzewa owocowe. W centralnej części Skweru Reduta Wolska znajduje się niewielki plac zabaw. Na dzień 01.03.2024 na opisywanym terenie znajdowało się co najmniej 26 budek lęgowych: 15 typu A dla małych dziuplaków, 6 typu B dla szpaka, 4 typu D dla średniej wielkości dziuplaków (głównie dla kawki) oraz 1 typu E (dla puszczyka).

Mapa 9. Skwer przy ul. Pustola (A) i Skwer Reduta Wolska (B).

Zdjęcie 12. Skwer przy ul. Pustola (fot. Michał Redlisiak).

Zdjęcie 13. Zadrzewienie porastające wały na Skwerze Reduta Wolska (fot. Łukasz Wardecki).

Zdjęcie 14. Zadrzewienie typu parkowego na Skwerze Reduta Wolska (fot. Michał Redlisiak).

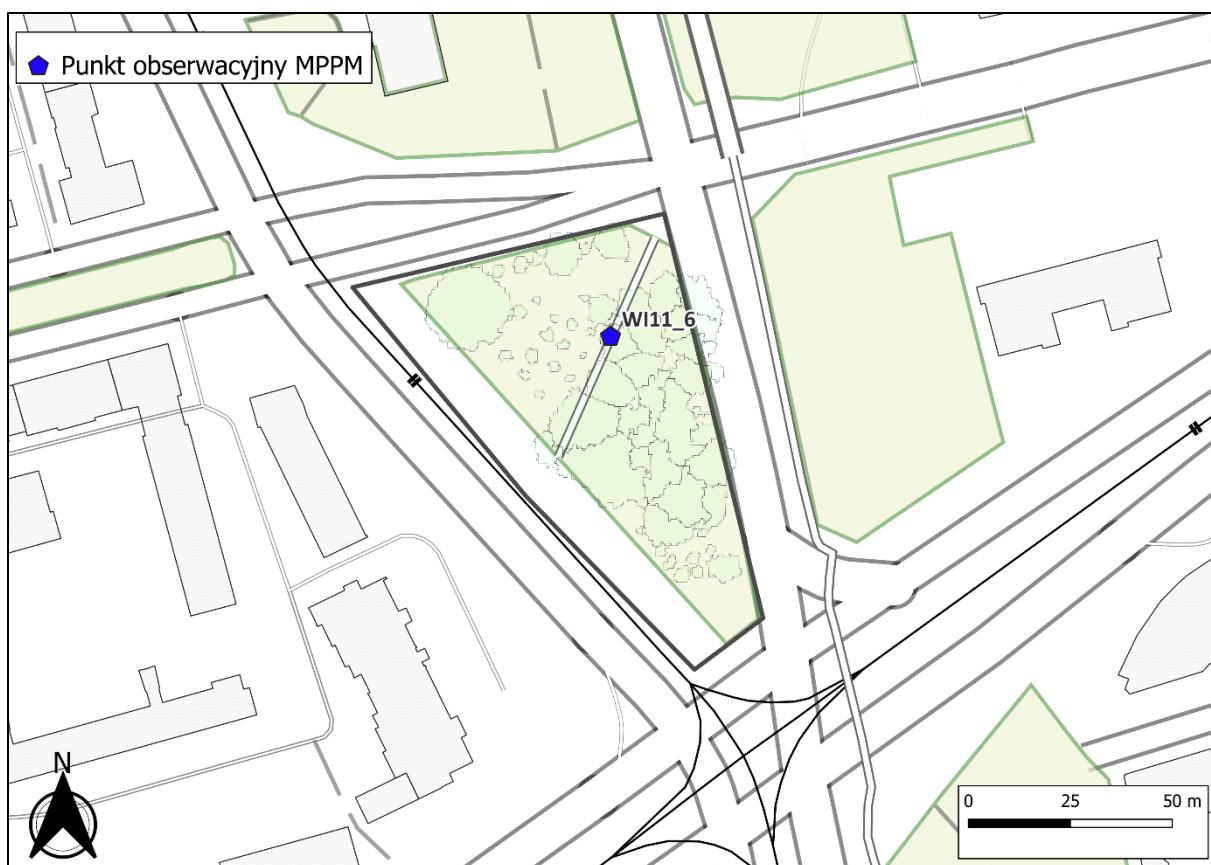
Wszystkie opisane powyżej powierzchnie badawcze są popularnym miejscem spacerów i wypoczynku wśród okolicznych mieszkańców oraz turystów. Są też popularnym miejscem wyprowadzania psów.

2.2. Kwerenda archiwalna

Mimo położenia blisko centrum Warszawy awifauna omawianych obszarów nie była do tej pory kompleksowo zbadana. Z tego względu kwerenda danych archiwalnych dla badanego obszaru obejmuje jedynie dane z lat 2021-2023, uzyskane w Monitoringu Pospolitych Miast na Skwerze Hanki Bielickiej, dane o zasiedleniu budek lęgowych oraz przygodne obserwacje z bazy Ornitho.pl dostępne dla części omawianych terenów.

Monitoring Pospolitych Ptaków Miast

Skwer Hanki Bielickiej znajduje się w całości w obrębie powierzchni próbnej Wl11 Monitoringu Pospolitych Ptaków Miast (MPPM; <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/PM-GIS/>). Ten program badawczy prowadzony jest od roku 2021 w ramach Państwowego Monitoringu Środowiska w wybranych miastach Polski. W jego ramach co roku prowadzone są dwa liczenia w okresie lęgowym: pierwsze w dniach 15–30.04, a drugie w dniach 15–31.05. Ptaki liczone są na powierzchniach badawczych w formie kwadratów o boku 1 km, na których wyznaczono po 12 punktów obserwacyjnych. Na każdym punkcie obserwacyjnym obserwacje prowadzi się jednorazowo przez 5 minut, notując wszystkie zaobserwowane ptaki (Beuch i Chodkiewicz 2023). Na Skwerze Hanki Bielickiej zlokalizowany jest jeden punkt obserwacyjny (Wl11_6 – mapa 10), na którym w latach 2021-2023 stwierdzono łącznie 11 gatunków ptaków (**tab. 2**).

Mapa 10. Położenie punktu obserwacyjnego Monitoringu Pospolitych Ptaków Miast (MPPM) na Skwerze Hanki Bielickiej.

Tabela 2. Lista ptaków obserwowanych na terenie Skweru Hanki Bielickiej w latach 20021-2023, w ramach Monitoringu Pospolitych Ptaków Miast. Gatunki uszeregowano alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Lata
1	bogatka	<i>Parus major</i>	2021
2	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	2021-2022
3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	2021-2022
4	jerzyk	<i>Apus apus</i>	2021-2023
5	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	2021-2023
6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	2022
7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2021-2023
8	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	2022
9	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	2022-2023
10	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	2021-2023
11	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	2021-2023

Wykorzystanie przez ptaki budek lęgowych na terenie badań

W trakcie czyszczenia budek lęgowych na badanym terenie, przeprowadzonego w lutym 2019 (dane udostępnione przez Zarząd Zieleni), stwierdzono następujące gniazda:

- na Skwerze im. gen. Jana Jura-Gorzechowskiego oraz Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma – 11 gniazd szpaka *Sturnus vulgaris*, 5 gniazd kawki *Coloeus monedula*, 5 gniazd „wróbla” (tj.

wróbla *Passer domesticus* lub mazurka *Passer montanus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia) oraz 2 gniazda „sikora” bogatki *Parus major* lub modraszki *Cyanistes caeruleus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia),

- na Skwerze Gwary Warszawskiej – 7 gniazd szpaka *Sturnus vulgaris*, 4 gniazda „wróbla” (tj. wróbla *Passer domesticus* lub mazurka *Passer montanus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia), 2 gniazd kawki *Coloeus monedula*, oraz 2 gniazda „sikora” (bogatki *Parus major* lub modraszki *Cyanistes caeruleus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia),
- na Skwerze im. Alojzego Pawełka – 18 gniazd szpaka *Sturnus vulgaris*, 6 gniazd „wróbla” (tj. wróbla *Passer domesticus* lub mazurka *Passer montanus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia) oraz 1 gniazdo jerzyka *Apus apus*.
- na Skwerze przy ul. Pustola i Skwerze Reduta Wolska – 10 gniazd „sikora” (bogatki *Parus major* lub modraszki *Cyanistes caeruleus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia), 8 gniazd szpaka *Sturnus vulgaris*, 4 gniazda „wróbla” (tj. wróbla *Passer domesticus* lub mazurka *Passer montanus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia) oraz 4 gniazda kawki *Coloeus monedula*.

W trakcie czyszczenia budek lęgowych na badanym terenie, przeprowadzonego w lutym 2022 (dane udostępnione przez Zarząd Zieleni), stwierdzono następujące gniazda:

- na Skwerze im. gen. Jana Jura-Gorzechowskiego oraz Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma – 11 gniazd „wróbla” (tj. wróbla *Passer domesticus* lub mazurka *Passer montanus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia), 4 gniazda kawki *Coloeus monedula*, 2 gniazda szpaka *Sturnus vulgaris*, 5 gniazd kawki *Coloeus monedula*, 5 oraz 1 gniazdo „w typie muchołówki” (czyli należące do pleszki *Phoenicurus phoenicurus* lub muchołówki żałobnej *Ficedula hypoleuca* – bez możliwości dokładnego oznaczenia),
- na Skwerze Gwary Warszawskiej – 4 gniazda „wróbla” (tj. wróbla *Passer domesticus* lub mazurka *Passer montanus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia), 3 gniazda szpaka *Sturnus vulgaris*, 1 gniazdo kawki *Coloeus monedula*, oraz 1 gniazdo „sikory” (bogatki *Parus major* lub modraszki *Cyanistes caeruleus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia),
- na Skwerze im. Alojzego Pawełka – 19 gniazd szpaka *Sturnus vulgaris*, 5 gniazd kawki *Coloeus monedula*, 4 gniazda „sikora” (bogatki *Parus major* lub modraszki *Cyanistes caeruleus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia) oraz 6 gniazda „wróbla” (tj. wróbla *Passer domesticus* lub mazurka *Passer montanus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia),
- na Skwerze Reduta Wolska – 9 gniazd szpaka *Sturnus vulgaris*, 8 gniazd „wróbla” (tj. wróbla *Passer domesticus* lub mazurka *Passer montanus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia), 5 gniazd „sikora” (bogatki *Parus major* lub modraszki *Cyanistes caeruleus* – bez możliwości dokładnego oznaczenia) oraz 2 gniazda kawki *Coloeus monedula*,

Przygodne obserwacje ptaków (baza Ornitho.pl)

Ornitho.pl to internetowa baza danych działająca w celu gromadzenia i udostępniania obserwacji dzikich zwierząt w Polsce. Obserwacje można przekazywać za pomocą portalu lub aplikacji na urządzenia mobilne działającej pod nazwą NaturaList. Portal działa od roku 2015, lecz gromadzi również dane z lat wcześniejszych, w tym z innych kartotek (np. Polska Kartoteka Przyrodnicza). Obserwacje nie są ujęte ramami metodycznymi, co najczęściej nie pozwala na określenie dokładnej liczebności, a także stwierdzenia pewnego gniazdowania (poza przypadkami obserwacji ptaków

z pokarmem, gniazd i rodzin). Jednakże, jeśli obserwacje są dokonywane wielokrotnie, często w ciągu całego roku, pozwalają one na określenie składu gatunkowego ptaków występujących na określonym obszarze. Obserwacje ptaków rzadkich i trudnych do rozpoznania są weryfikowane przez zespół ekspertów platformy. Poniżej prezentowana lista ptaków (**tab. 3**), jest wynikiem zestawienia wszystkich obserwacji dokonanych na badanych terenach od roku 2013 do końca sierpnia 2023. Są to dane bardzo fragmentaryczne i jako takie nie oddają rzeczywistego składu awifauny na badanych terenach. Stanowią jednak cenną informację dodatkową o występowaniu wybranych gatunków ptaków.

Tabela 3. Lista ptaków obserwowanych na badanych terenach (**N stw.**) w latach 2013-2023, zebranych w bazie Ornitho.pl. Okres stwierdzeń (**Okres stw.**): L – obserwacje w sezonie lęgowym, P – w okresie przelotów, W – w okresie zimowania. Gatunki uszeregowano dla każdego terenu alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lokalizacja	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	N stw.	Okres stw.	Lata
Skwer Sybiraków	1	bogatka	<i>Parus major</i>	3	L, P	2017, 2021
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	3	L	2022, 2023
	3	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1	L	2021
	4	mazurek	<i>Passer montanus</i>	3	L, P	2017, 2022
	5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2	L, P	2017, 2023
	6	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	1	P	2021
	7	sroka	<i>Pica pica</i>	3	L, P	2017, 2021
	8	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	1	P	2017
	9	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	3	L, P	2017, 2021, 2023
	10	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	3	L, P	2017, 2022, 2023
Skwer Księdza Jerzego	1	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	1	L	2023
	2	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	1	L	2022
	3	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	1	L	2022
Skwer im Jana Jura-Gorzechowskiego	1	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	1	L	2020
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	2	P, W	2017
	3	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	1	L	2023
	11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1	L	2017
	4	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	2	L	2021
	5	piegża	<i>Curruca curruca</i>	1	L	2020
	6	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	2	L	2020
	12	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	1	L	2017
	7	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	2	W	2017, 2020
	8	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	1	L	2021
Skwer Hanki Bielickiej	9	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1	P	2023
	10	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	1	W	2019
	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1	P	2021
	2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	1	P	2021
	3	sroka	<i>Pica pica</i>	1	P	2021

Lokalizacja	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	N stw.	Okres stw.	Lata
Skwer Gwary Warszawskiej	4	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1	P	2021
	1	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1	P	2017
	2	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	1	P	2017
Skwer im. Alojzego Pawełka	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1	P	2016
	2	dzwonec	<i>Chloris chloris</i>	1	P	2016
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1	W	2013
	4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	2	W	2013, 2016
	5	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	1	P	2016
	6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1	P	2016
	7	mazurek	<i>Passer montanus</i>	1	P	2016
	8	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1	P	2016
	9	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	1	P	2016
	10	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	1	P	2016
	11	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	1	P	2016
	12	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1	P	2016
Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka	1	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	1	L	2023
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1	L	2022
	3	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	1	L	2022
Skwer Reduta Wolska	1	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	1	W	2020

Podsumowanie

Dane zebrane w bazie Ornitho.pl, do roku 2023 wskazują, że na badanych terenach występuje co najmniej łącznie 26 gatunków ptaków (w sezonie lęgowym 19 gatunków, w okresie przelotów 20 gatunków, w okresie zimowania 6 gatunków). Dane te nie odzwierciedlają pełnego składu awifauny na omawianych terenach, gdyż obejmują jedynie bardzo nieliczne obserwacje dokonane jedynie na części z badanych terenów. Dlatego pełnych danych o składzie awifauny dostarczy dopiero inwentaryzacja opisana w niniejszym raporcie.

3. Materiały i metody

3.1. Założenia metodyczne

Celem niniejszej inwentaryzacji jest określenie pełnej listy awifauny badanych terenów w cyklu rocznym od września 2023 do sierpnia 2024, wraz z podaniem jak najdokładniejszej liczebności poszczególnych gatunków. Dokładna metodyka inwentaryzacji różniła się w zależności od okresu fenologicznego (patrz niżej). Niezależnie od okresu, kontrole terenowe prowadzono w trakcie przemarszów (lustracji), w okresie najwyższej aktywności ptaków, przy odpowiednich warunkach pogodowych, w bezdeszczowe i bezwietrzne dni. Kontrole obejmowały każdorazowo cały badany teren (**mapa 1**). Ptaki rejestrowano na podstawie stwierdzeń wizualnych lub słyszanych głosów poszczególnych gatunków. Do dokładnej identyfikacji wizualnej używano sprzętu optycznego (lornetki lub aparatu fotograficznego). W trakcie kontroli notowano wszystkie stwierdzone ptaki z podziałem na gatunek (oraz płeć i wiek, jeśli było to możliwe), zapisując dokładną lokalizację poszczególnych obserwacji, z podaniem liczebności oraz sposobu stwierdzenia (obserwacja

wizualna lub słyszany głos ptaka). W miarę możliwości notowano też inne szczegóły obserwacji (np. siedzące na drzewach, krzewach, w roślinności zielnej, żerujące na ziemi, przelatujące nad terenem itd.). Wszystkie obserwacje całoroczne notowano za pomocą aplikacji NaturaList.

Na podstawie zebranych danych określono wykorzystanie badanego terenu przez ptaki w cyklu rocznym, w tym zagęszczenia lęgowe poszczególnych gatunków. Dla wybranych gatunków lęgowych wyznaczono również przybliżone zasięgi terytoriów lęgowych. Dodatkowo na bazie zebranych danych określono wartość powierzchni badawczej dla lokalnej ornitofauny, zidentyfikowano występujące zagrożenia oraz określono możliwe działania poprawiające jakość siedliska dla ptaków.

Okres migracji jesiennej, zimowania i dyspersji polęgowej

Sposób liczenia ptaków w okresie pozalęgowym nie różnił się od ogólnej, całorocznej metodyki. Okres ten należy rozumieć jako okres migracji jesiennej i zimowania (od 1 września 2023 do 29 lutego 2024, odpowiednio: 7 i 6 kontroli) oraz dyspersji polęgowej (od 11 lipca 2024 do 31 sierpnia 2024, 3 kontrole).

Okres lęgowy oraz migracji wiosennej

Prace terenowe w okresie migracji wiosennej (od 1 marca do 19 maja 2024) oraz w okresie lęgowym (od 1 marca do 10 lipca 2024) prowadzono, stosując kombinowaną odmianę metody kartograficznej (Tomiałojć 1980). Okres migracji wiosennej oraz początek okresu lęgowego większości ptaków w znacznym stopniu zachodzą na siebie czasowo, co powoduje, że w trakcie jednej kontroli terenowej możliwa jest sytuacja jednoczesnego przebywania na danym terenie zarówno osobników lęgowych, jak i osobników w trakcie wędrówki. Zastosowanie kombinowanej metody kartograficznej pozwala jednak z dużą skutecznością oddzielić frakcję ptaków migrujących od ptaków lęgowych.

W opisywanym okresie przeprowadzono łącznie 12 kontroli porannych oraz dwie wieczorne (na początku kwietnia i na początku czerwca). Pierwszych 8 kontroli porannych i pierwsza kontrola wieczorna obejmowały zarówno okres przelotu wiosennego, jak i okres lęgowy. Kontrole poranne rozpoczynano w porze około wschodu słońca i kończono przed południem. Wszystkie kontrole wykonywano pieszo, tempo penetracji terenu wynosiło ok. 2-3 godz./10 ha. Obserwacje wieczorne rozpoczynano godzinę przed zachodem słońca i prowadzono do zmroku. Na przygotowanym planie terenu, podczas każdej kontroli zaznaczano miejsca stwierdzeń śpiewających samców (ze szczególnym naciskiem na wykrycie stwierdzeń równoczesnych), par oraz inne zachowania wskazujące na odbywanie lęgów, np. ptaki z materiałem gniazdowym lub pokarmem dla piskląt. Rejestrowano zarówno stwierdzenia wizualne, jak i głosowe.

Listę gatunków migrujących określono na podstawie szczegółów obserwacji (brak kryterium świadczącego o lęgowości), dostępnej wiedzy o fenologii migracji danego gatunku (data obserwacji) oraz analizy danych zebranych metodą kartograficzną (kombinowaną). Ptaki obserwowane w sezonie lęgowym podzielono na dwie grupy. Pierwszą stanowiły ptaki lęgowe tj. właściwe ptaki lęgowe (kategoria lęgowości C lub B) oraz ptaki potencjalnie lęgowe, w przypadku których nie stwierdzono dowodów ich gniazdowania na obszarze badań, ale ze względu na ich preferencje siedliskowe jest wysoce prawdopodobne, że gniazdowały w okolicy (kategoria lęgowości A) i najprawdopodobniej obszar badań lub jego część wchodziły w skład ich terytoriów lęgowych. Dlatego gatunki te zaliczono do awifauny lęgowej mimo braku bezpośrednich przesłanek

o gniazdowaniu. Kategorie lęgowości przyporządkowano na podstawie kryteriów opisanych przez Wilka i in. (2016). Drugą grupę stanowiły gatunki niełęgowe, dla których obszar badań stanowił jedynie żerowisko lub miejsce przelotu między żerowiskami.

W przypadku większości gatunków ptaków lęgowych terytoria określono na podstawie map gatunkowych, zgodnie z wytycznymi opisanymi przez Tomiałowicia (1980). Pozwoliło to na wyznaczenie lokalizacji i liczby terytoriów odpowiadających parom lęgowym występującym na terenie parku oraz obliczenie zagęszczenia poszczególnych gatunków lęgowych (n. par/10 ha) w przeliczeniu na całą powierzchnię parku. W przypadku tych gatunków metodyczne wyszukiwanie gniazd nie było prowadzone i gniazda w terenie były jedynie notowane i opisywane w przypadku przygodnego ich stwierdzenia w trakcie kontroli terenowej. Dla jednego gatunku tj. piegży *Curruca curruca* zmodyfikowano kryteria wyznaczania terytoriów lęgowych. Standardowo w metodzie kartograficznej wskaźnikiem zajętego terytorium lęgowego są trzy niezależne (dokonane na różnych kontrolach terenowych) stwierdzenia osobników. Piegża jest gatunkiem bardzo skrytym i o niewielkiej aktywności głosowej, zwłaszcza po rozpoczęciu wysiadywania jaj. Dlatego przyjęto, że w przypadku tego gatunku wskaźnikiem potencjalnego zajęcia terytorium są dwa niezależne stwierdzenia ptaków w danym miejscu. Dla wybranych gatunków gniazdujących kolonijnie i półkolonijnie (np. szpak, mazurek) oraz takich, w przypadku których wyznaczenie terytoriów na podstawie wyłącznie zachowań terytorialnych jest trudne (wrona siwa, sroka), prowadzono dokładne wyszukiwanie i liczenie gniazd, a zagęszczenia lęgowe wyznaczono na podstawie liczby stwierdzonych aktywnych gniazd. W przypadku grzywacza *Columba palumbus* liczbę terytoriów oszacowano na podstawie znalezionych gniazd oraz obserwowanych zachowaniach terytorialnych (głosy godowe i loty tokowe). Niemniej w miastach gatunek ten wykazuje ograniczony terytorializm, dorosłe osobniki latają żerować daleko od gniazda, a większość gniazd bardzo szybko zostaje splądrowana przez ptaki krukowate, co zmusza grzywacze do wielokrotnego powtarzania prób lęgów. Dodatkowo w późniejszych etapach sezonu lęgowego wyszukiwanie gniazd staje się bardzo trudne z powodu rozwiniętego ulistnienia na drzewach. Dlatego tak naprawdę ani wyszukiwanie gniazd, ani obserwacje zachowania osobników nie pozwalają na dokładne oszacowanie liczebności lęgowych grzywaczy. Dlatego w przypadku tego konkretnego gatunku uzyskane wyniki należy traktować jako wyniki przybliżone. W przypadku ptaków potencjalnie lęgowych nie wyznaczano wartości zagęszczeń na obszarze badań, a jedynie zapisano je jako „+”. Zapis ten oznaczał, że teren badań stanowił jedynie niewielki fragment terytorium bądź terytoriów danego gatunku (w przypadku gatunków terytorialnych i gniazdujących w siedliskach parkowych) lub, że stwierdzane osobniki gniazdowały w okolicy, a dany teren stanowił ich żerowisko lub miejsce odpoczynku (w przypadku gatunków kolonijnych i półkolonijnych gniazdujących na budynkach takich jak np. gołąb miejski czy wróbel). Jedynie w przypadku gatunków kolonijnych i półkolonijnych takich jak gołąb miejski i wróbel dla awifauny lęgowej określono strukturę dominacyjną gatunków, stosując kryteria zaproponowane przez Trojana (1975): dominanty - udział w zespole powyżej 5%, subdominanty (2-5%), influenci (1-2%), gatunki akcesoryczne (poniżej 1%). Dokonano również jej podziału na grupy ekologiczne (gniazdowe) według kryteriów zaproponowanych przez Tomiałowicia (1970): dziuplaki, ptaki gniazdujące na drzewach i krzewach powyżej 1,5 m wysokości, ptaki gniazdujące nisko (poniżej 1,5 m oraz na ziemi). Ze względu na specyfikę siedlisk miejskich i występujących tu gatunków, do powyższych trzech grup dodano kolejną: ptaki gniazdujące na budynkach i innych konstrukcjach antropogenicznych. Podział na grupy gniazdowe został dokonany na podstawie wiedzy o biologii lęgowej poszczególnych gatunków i określa miejsce umieszczenia gniazda spotykane u danego gatunku najczęściej. Należy jednak pamiętać, że niektóre gatunki ptaków (np. kos, rudzik czy

krzyżówka) są bardzo plastyczne, jeśli chodzi o miejsce i sposób umiejscowienia gniazda i mogą zakładać gniazda w miejscach innych niż wynikałoby z przypisanych im grup gniazdowych. Dla każdej z czterech wymienionych grup obliczono udział procentowy w zgrupowaniu.

3.2. Daty kontroli

Łącznie na badanych terenach przeprowadzono 30 kontroli terenowych (14 w okresie lęgowym i 16 w okresie pozalęgowym) wymaganych na podstawie umowy z Zarządem Zieleni (**tab. 4-11**).

Tabela 4. Zestawienie dat kontroli terenowych na **Skwerze Sybiraków i Skwerze Księdza Jerzego** (wszystkie kontrole wykonano w tym samym terminie na obu skwerach).

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	07.09.2023	poranna	przelot jesienny	Michał Redlisiak
2	18.09.2023	poranna	przelot jesienny	Michał Redlisiak
3	02.10.2023	poranna	przelot jesienny	Michał Redlisiak
4	13.10.2023	poranna	przelot jesienny	Michał Redlisiak
5	24.10.2023	poranna	przelot jesienny	Michał Redlisiak
6	09.11.2023	poranna	przelot jesienny	Michał Redlisiak
7	22.11.2023	poranna	przelot jesienny	Michał Redlisiak
8	05.12.2023	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
9	19.12.2023	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
10	08.01.2024	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
11	19.01.2024	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
12	08.02.2024	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
13	19.02.2024	poranna	zimowanie	Michał Redlisiak
14	01.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Michał Redlisiak
15	13.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Michał Redlisiak
16	22.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Michał Redlisiak
17	06.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Michał Redlisiak
18	12.04.2024	nocna/wieczorna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Michał Redlisiak
19	19.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Michał Redlisiak
20	25.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Michał Redlisiak
21	09.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Michał Redlisiak
22	16.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Michał Redlisiak
23	24.05.2024	poranna	sezon lęgowy	Michał Redlisiak
24	05.06.2024	nocna/wieczorna	sezon lęgowy	Michał Redlisiak
25	13.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Michał Redlisiak
26	25.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Michał Redlisiak
27	09.07.2024	poranna	sezon lęgowy	Michał Redlisiak
28	19.07.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Michał Redlisiak
29	10.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Michał Redlisiak
30	23.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Michał Redlisiak

Tabela 5. Zestawienie dat kontroli terenowych na **Skwerze im gen. Jana Jura-Gorzechowskiego i Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma** (wszystkie kontrole wykonano w tym samym terminie na obu skwerach).

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	11.09.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
2	22.09.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
3	05.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
3a	06.10.2023	poranna	Przelot jesienny	Michał Redlisiak
4	17.10.2023	poranna/dodatkowa	przelot jesienny	Bartosz Smyk
5	28.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
6	09.11.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
7	20.11.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
8	09.12.2023	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
9	20.12.2023	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
10	06.01.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
11	21.01.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
12	10.02.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
13	21.02.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
14	03.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
15	12.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
16	24.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
17	06.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
18	13.04.2024	nocna/wieczorna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
19	20.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
20	26.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
21	06.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
22	14.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
23	23.05.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
24	02.06.2024	nocna/wieczorna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
25	12.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
26	21.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
27	08.07.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
28	21.07.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk
29	07.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk
30	19.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk

Tabela 6. Zestawienie dat kontroli terenowych na **Skwerze Hanki Bielickiej**.

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	11.09.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
2	22.09.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
3	05.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
4	17.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
5	28.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
6	09.11.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
7	20.11.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
8	09.12.2023	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
9	20.12.2023	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
10	06.01.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
11	21.01.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
12	10.02.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
13	21.02.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
14	06.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
15	14.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
16	25.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
17	06.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
18	13.04.2024	nocna/wieczorna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
19	20.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
20	27.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
21	07.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
22	15.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
23	24.05.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
24	03.06.2024	nocna/wieczorna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
25	13.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
26	23.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
27	09.07.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
28	22.07.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk
29	08.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk
30	20.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk

Tabela 7. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze Mireckiego Montwiłła.

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	11.09.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
2	22.09.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
3	05.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
4	17.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
5	28.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
6	09.11.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
7	20.11.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
8	09.12.2023	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
9	20.12.2023	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
10	06.01.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
11	21.01.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
12	10.02.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
13	21.02.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
14	03.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
15	12.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
16	24.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
17	06.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
18	13.04.2024	nocna/wieczorna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
19	20.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
20	26.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
21	06.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
22	14.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
23	23.05.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
24	02.06.2024	nocna/wieczorna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
25	12.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
26	21.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
27	08.07.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
28	21.07.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk
29	07.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk
30	19.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk

Tabela 8. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze Gwary Warszawskiej.

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	11.09.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
2	22.09.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
3	05.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
4	17.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
5	28.10.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
6	09.11.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
7	20.11.2023	poranna	przelot jesienny	Bartosz Smyk
8	09.12.2023	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
9	20.12.2023	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
10	06.01.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
11	21.01.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
12	10.02.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
13	21.02.2024	poranna	zimowanie	Bartosz Smyk
14	06.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
15	14.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
16	25.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
17	07.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
18	14.04.2024	nocna/wieczorna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
19	21.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
20	27.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
21	07.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
22	15.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Bartosz Smyk
23	24.05.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
24	03.06.2024	nocna/wieczorna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
25	13.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
26	23.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
27	09.07.2024	poranna	sezon lęgowy	Bartosz Smyk
28	22.07.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk
29	08.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk
30	20.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Bartosz Smyk

Tabela 9. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze im. Alojzego Pawełka.

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	05.09.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
2	18.09.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
3	02.10.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
4	13.10.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
5	24.10.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
6	07.11.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
7	20.11.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
8	07.12.2023	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
9	22.12.2023	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
10	08.01.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
11	22.01.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
12	08.02.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
13	21.02.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
14	02.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
15	12.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
16	21.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
17	04.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
18	10.04.2024	nocna/wieczorna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
19	19.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
20	25.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
21	08.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
22	15.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
23	22.05.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
24	02.06.2024	nocna/wieczorna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
25	11.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
26	20.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
27	04.07.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
28	19.07.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Łukasz Wardecki
29	07.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Łukasz Wardecki
30	19.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Łukasz Wardecki

Tabela 10. Zestawienie dat kontroli terenowych na Skwerze im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka.

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	05.09.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
2	18.09.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
3	02.10.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
4	13.10.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
5	24.10.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
6	07.11.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
7	20.11.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
8	07.12.2023	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
9	22.12.2023	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
10	08.01.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
11	22.01.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
12	08.02.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
13	21.02.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
14	02.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
15	12.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
16	21.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
17	04.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
18	10.04.2024	nocna/wieczorna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
19	19.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
20	25.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
21	07.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
22	15.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
23	22.05.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
24	02.06.2024	nocna/wieczorna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
25	11.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
26	20.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
27	04.07.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
28	19.07.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Łukasz Wardecki
29	07.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Łukasz Wardecki
30	19.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Łukasz Wardecki

Tabela 11. Zestawienie dat kontroli terenowych na **Skwerze przy ul. Pustola** i **Skwerze Reduta Wolska** (wszystkie kontrole wykonano w tym samym terminie na obu skwerach).

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
1	05.09.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
2	18.09.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
3	02.10.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
4	13.10.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
5	24.10.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
6	07.11.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
7	20.11.2023	poranna	przelot jesienny	Łukasz Wardecki
8	07.12.2023	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
9	22.12.2023	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
10	08.01.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
11	22.01.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
12	08.02.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
13	21.02.2024	poranna	zimowanie	Łukasz Wardecki
14	02.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
15	12.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
16	21.03.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
17	04.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
18	10.04.2024	nocna/wieczorna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
19	19.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
20	25.04.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
21	07.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
22	15.05.2024	poranna	przelot wiosenny, sezon lęgowy	Łukasz Wardecki

Nr	Data	Rodzaj kontroli	Okres fenologiczny	Wykonawca
23	22.05.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
24	02.06.2024	nocna/wieczorna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
25	11.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
26	20.06.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
27	04.07.2024	poranna	sezon lęgowy	Łukasz Wardecki
28	19.07.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Łukasz Wardecki
29	07.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Łukasz Wardecki
30	19.08.2024	poranna	dyspersja polęgowa	Łukasz Wardecki

3.3. Opracowanie wyników

Mapy gatunkowe wykonano w programie QGIS 3.28.11, wykorzystując dane z bazy z bazy BDOT10k z zasobów GUGiK, dostępnej bezpłatnie i możliwej do dowolnego wykorzystania w serwisie www.geoportal.gov.pl oraz Mapy Koron Drzew z zasobów Biura Ochrony Środowiska m. st. Warszawy. Wszystkie obliczenia przytoczone w niniejszym raporcie wykonano w programie Microsoft Excel w pakiecie Office 365. Analizy zasięgu terytoriów dokonano w trakcie prac kameralnych, zarówno z wykorzystaniem tradycyjnych map papierowych, na które przenoszono obserwacje po każdej kontroli, jak i w programie QGIS.

4. Wyniki

4.1. Awifauna badanych terenów

Łącznie w trakcie prac terenowych dokonano 4734 obserwacji 11496 osobników należących do 68 gatunków. Awifauna badanych terenów była bardzo zróżnicowana pod względem bogactwa gatunkowego, które w zależności od powierzchni badawczej wynosiło od 8 do 36 gatunków (**tab. 12**). Najbogatszy skład gatunkowy (36 gatunków) stwierdzono na Skwerze im. Alojzego Pawełka, a najuboższy (8 gatunków) na Skwerze Księdza Jerzego. Poniżej (**tab. 13-23**) zaprezentowano podsumowanie awifauny stwierdzonej na badanych terenach w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Ze względów praktycznych tj. trudność w wiarygodnym oznaczeniu gatunku w terenie, tzw. duże mewy tj. mewę srebrzystą, m. białogłową oraz m. romańską potraktowano zbiorczo jako mewę srebrzystą sensu lato. Należy pamiętać, że liczebności uzyskane w trakcie kontroli terenowych muszą być traktowane jako liczebności przybliżone, ponieważ istnieje prawdopodobieństwo, że niektóre ptaki były liczone na danej kontroli więcej niż raz oraz warunki obserwacji (ptaki zidentyfikowane na podstawie głosu, przemieszczające się grupy osobników itp.) nie zawsze pozwalały dokładnie oszacować liczbę osobników. Osobno podsumowano osobniki stwierdzane bezpośrednio na badanych terenach (na ziemi, siedzące na roślinności albo lecące niskim lotem poniżej szczytów okolicznych drzew) i osobniki przelatujące wysoko nad badanymi terenami (powyżej poziomu wierzchołków drzew). Jako gatunki zalatujące potraktowano gatunki które stwierdzano na badanych terenach sporadycznie i u których nie stwierdzono lęgowości. Podział ten jest jednak tak naprawdę głównie uznaniowy. Dlatego należy traktować uzyskane wyniki i zaproponowany podział za próbę określenia zespołu ptaków powierzchni badawczej, dokładnie wskazując jedynie grupę gatunków lęgowych (*patrz rozdział 4.4 i 6.1*).

Tabela 12. Awifauna badanych terenów zieleni na Woli. N – łączna liczba gatunków stwierdzonych przez cały okres badań. PJ – liczba gatunków stwierdzonych w okresie przelotu jesiennego (01.09-30.11.2023), W – liczba gatunków stwierdzonych w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024), PW – liczba gatunków stwierdzonych w okresie przelotu wiosennego (01.03.-19.05.2024), L – liczba gatunków stwierdzonych w okresie lęgowym oraz dyspersji polęgowej (01.03.-31.08.2024), Z – liczba gatunków określonych jako zalatujące. Ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą.

Lokalizacja	Ptaki stacjonarne						Ptaki przelatujące				
	N	PJ	W	PW	L	Z	N	PJ	W	PW	L
Skwer Sybiraków	18	12	14	13	11	1	4	2	2	1	1
Skwer Księdza Jerzego	12	7	8	8	8	4	6	3	3	3	1
Skwer im. Jana Jura-Gorzechowskiego	33	21	15	23	18	5	18	7	6	9	4
Skwer im. Mieczysława Apfelbauma	23	13	11	15	14	4	7	1	5	2	1
Skwer Hanki Bielickiej	15	12	6	11	8	2	10	0	5	4	2
Skwer Mireckiego Montwiłła	18	10	13	12	13	4	8	2	5	4	2
Skwer Gwary Warszawskiej	22	14	9	16	16	4	13	6	6	12	1
Skwer im. Alojzego Pawełka	36	18	22	25	20	1	17	11	8	6	3
Skwer płk. Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka	19	9	8	15	16	4	12	1	8	7	2
Skwer przy ul. Pustola	27	11	9	17	18	9	19	13	9	7	2
Skwer Reduta Wolska	34	17	16	29	19	4	15	3	7	10	1

Tabela 13. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (patrz rozdział 3.1: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze Sybiraków** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	26	35	
	2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	W	1	2	
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	21	89	
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, W, PW, L	79	307	
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, L	10	13	
	6	kawka	<i>Corvus monedula</i>	W	3	6	
	7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W	1	4	
	8	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PJ, W, PW, L	44	179	
	9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	32	36	
	10	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ, PW	3	4	
	11	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ, W	3	3	
	12	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	2	2	
	13	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	W, PW, L	7	7	
	14	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ, W, PW, L	14	18	
	15	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PJ, W, PW, L	34	90	
	16	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	103	258	
	17	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PJ, W, PW, L	77	359	
	18	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PJ, PW, L	2	2	Z
Ptaki przelatujące	1	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW, L	9	67	
	2	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	PJ	2	2	
	3	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	W	2	2	
	4	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ, W	5	11	

Tabela 14. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (*patrz rozdział 3.1*: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze Księdza Jerzego** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW	11	12	
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	4	8	
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	PJ, W, PW, L	26	63	
	4	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W	2	2	
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PW, L	1	1	Z
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	15	16	
	7	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L	1	1	Z
	8	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	PJ	1	1	
	9	sroka	<i>Pica pica</i>	W, PW, L	7	7	Z
	10	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, L	2	3	Z
	11	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	33	64	
	12	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PJ, W, PW, L	58	284	
Ptaki przelatujące	1	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ	1	1	
	2	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW, L	7	89	
	3	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W	2	3	
	4	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	PJ, W, PW	3	3	
	5	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PJ, PW	2	3	
	6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	2	6	

Tabela 15. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (*patrz rozdział 3.1*: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	78	140	
	2	czeczotka	<i>Acanthis flammea</i>	PJ	1	6	
	3	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	PJ, W	6	6	
	4	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PJ, W, PW	3	4	
	5	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W, PW	48	154	
	6	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	PJ	1	4	
	7	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, W, PW, L	103	600	
	8	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PJ, PW, L	49	69	
	9	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	W	11	12	
	10	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, L	3	3	
	11	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ, W, PW, L	13	36	
	12	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	L	2	3	Z
	13	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	L	1	1	Z
	14	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PJ, W, PW, L	4	5	
	15	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PJ, W, PW, L	109	469	
	16	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	PW	1	1	
	17	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	PW	1	1	

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
	18	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	100	157	
	19	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ, PW	3	5	
	20	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	PJ	1	1	
	21	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ, W, L	11	12	
	22	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	PW	1	1	
	23	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW, L	3	3	
	24	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	L	1	1	Z
	25	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	PW, L	1	1	Z
	26	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PJ	1	1	
	27	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ, PW	10	13	
	28	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PJ, W, PW, L	58	113	
	29	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ, W, PW	3	11	
	30	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	164	408	
	31	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PJ, W, PW, L	118	406	
	32	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW, L	2	2	Z
	33	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW	1	1	
Ptaki przelatujące	1	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	PW	1	1	
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ	1	3	
	3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PJ	2	30	
	4	jemiołuszka	<i>Bombicilla garrulus</i>	W	1	9	
	5	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW, L	14	263	
	6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ, PW	3	7	
	7	kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	L	1	1	
	8	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	W	1	1	
	9	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W	1	1	
	10	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	PJ, W, PW	3	8	
	11	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	W, PW	4	4	
	12	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	PW	1	1	
	13	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	PW	1	1	
	14	sroka	<i>Pica pica</i>	PW	2	2	
	15	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PJ, L	2	11	
	16	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ, W, PW	17	69	
	17	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	L	1	2	
	18	trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	PJ	1	3	

Tabela 16. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (patrz rozdział 3.1: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	32	64	
	2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	PJ	1	1	
	3	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	L	1	1	Z
	4	dzwonec	<i>Chloris chloris</i>	PJ, W	4	6	
	5	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W, PW	12	57	

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
	6	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, W, PW, L	20	54	
	7	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PJ, PW, L	25	29	
	8	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, L	2	2	Z
	9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ, W, PW, L	4	11	
	10	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	PW, L	1	1	Z
	11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W	1	2	
	12	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PJ, W, PW, L	94	223	
	13	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	47	77	
	14	mysi królik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	1	1	
	15	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L	1	1	
	16	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	PJ	1	16	
	17	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ, W, PW	10	13	
	18	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, L	6	8	
	19	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	1	1	
	20	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	1	1	
	21	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	58	93	
	22	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PW, L	2	9	
	23	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, L	1	1	Z
Ptaki przelatujące	1	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L	6	44	
	2	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	W	1	2	
	3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W	1	4	
	4	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W	3	4	
	5	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	PW	1	1	
	6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ, W, PW	7	11	
	7	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	W	1	20	

Tabela 17. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (patrz rozdział 3.1: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze Hanki Bielickiej** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	11	21	
	2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	PJ, PW, L	2	2	Z
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	4	7	
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, PW, L	15	35	
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PJ, PW	7	15	
	6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ	1	2	
	7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W, PW	2	4	
	8	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PJ	1	1	
	9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	15	30	
	10	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	PW	1	1	
	11	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ, PW, L	2	2	Z
	12	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ	1	1	
	13	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	W, PW, L	5	10	
	14	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	22	53	

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki przelatujące	15	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PJ, PW, L	23	90	
	1	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	W	1	1	
	2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	2	2	
	3	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW, L	7	112	
	4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	L	1	2	
	5	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	W	1	1	
	6	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W	1	1	
	7	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	W	1	1	
	8	sroka	<i>Pica pica</i>	PW	1	1	
	9	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW	1	2	
	10	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	6	11	

Tabela 18. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (*patrz* rozdział 3.1: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze Mireckiego Montwiłła** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	26	59	
	2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	W	1	1	
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	9	55	
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, W, PW, L	25	227	
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, L	4	4	
	6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	W, PW, L	5	8	
	7	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W, PW, L	3	5	Z
	8	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PJ, L	2	3	Z
	9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	43	65	
	10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	W	1	1	
	11	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PJ	1	1	
	12	pleszka	<i>phoenicurus phoenicurus</i>	PW, L	6	6	
	13	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	PW, L	2	3	Z
	14	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ, W, PW, L	9	13	Z
	15	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PJ, W, PW, L	30	67	
	16	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	1	1	
	17	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	81	246	
	18	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PJ, W, PW, L	28	66	
Ptaki przelatujące	1	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	L	1	2	
	2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	1	3	
	3	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L	6	108	
	4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	W, PW	3	4	
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	W	1	1	
	6	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W, PW	5	9	
	7	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	PJ, W	2	3	
	8	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ, W, PW	9	63	

Tabela 19. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (*patrz rozdział 3.1: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej*) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze Gwary Warszawskiej** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	53	114	
	2	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	PW, L	1	1	Z
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W, PW	21	44	
	4	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	W, PW	2	4	
	5	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, W, PW, L	26	93	
	6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PJ, PW, L	8	18	
	7	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, L	2	2	Z
	8	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ	1	4	
	9	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PJ, W, PW, L	25	52	
	10	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	49	84	
	11	muchotłówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	L	1	1	Z
	12	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	3	4	
	13	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ, W, PW, L	8	12	
	14	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW, L	5	5	
	15	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW, L	4	4	
	16	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	PJ	1	10	
	17	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PJ	1	1	
	18	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ, PW, L	3	3	Z
	19	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	L	1	1	
	20	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PJ, W, PW, L	30	62	
	21	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	44	66	
	22	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PW, L	6	15	
Ptaki przelatujące	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W, PW	3	8	
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ	1	2	
	3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	3	3	
	4	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW, L	7	51	
	5	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ, W, PW	4	9	
	6	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	PW	1	1	
	7	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	PJ, W, PW	6	12	
	8	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	W, PW	3	5	
	9	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PW	1	1	
	10	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ, PW	2	3	
	11	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	W, PW	2	2	
	12	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ, W, PW	4	16	
	13	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PW	1	3	

Tabela 20. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (*patrz rozdział 3.1*: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze im. Alojzego Pawełka** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	57	98	
	2	czeczotka	<i>Acanthis flammea</i>	W	1	7	
	3	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PW	1	2	
	4	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	PJ, W, PW, L	9	9	
	5	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	W, PW, L	7	9	
	6	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	L	1	1	Z
	7	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	W, PW, L	22	36	
	8	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	22	31	
	9	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	W, PW	4	7	
	10	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, W, PW, L	22	65	
	11	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PJ, W, PW, L	75	94	
	12	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	W	1	4	
	13	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, L	13	14	
	14	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ, W	1	3	
	15	kos	<i>Turdus merula</i>	PJ, W, PW, L	26	29	
	16	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PJ, W, PW, L	76	153	
	17	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PJ, W, PW, L	25	116	
	18	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	80	118	
	19	muchołówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	PW	1	1	
	20	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ, W	5	8	
	21	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ, W, PW, L	21	26	
	22	piegża	<i>Curruca curruca</i>	L	2	2	
	23	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	PJ	1	1	
	24	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW	1	1	
	25	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	PJ	1	11	
	26	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PJ	1	1	
	27	siniak	<i>Columba oenas</i>	PW	1	1	
	28	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PJ, W, PW	6	6	
	29	sroka	<i>Pica pica</i>	W	2	3	
	30	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	W, PW, L	10	33	
	31	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PJ, W, PW, L	94	167	
	32	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	1	1	
	33	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	97	131	
	34	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	PW, L	10	24	
	35	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	PW, L	6	6	
	36	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, L	12	13	
Ptaki przelatujące	1	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	L	1	1	
	2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	L	1	1	
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	7	8	
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, W	6	9	
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PJ, PW	4	5	
	6	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L	11	66	
	7	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ, W, PW	6	11	
	8	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PJ, W	4	8	

9	mazurek	<i>Passer montanus</i>	W, PW	5	9
10	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W	3	4
11	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ	1	2
12	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	PJ	1	1
13	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	PJ, PW	3	4
14	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PJ, PW	6	14
15	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ, W, PW	4	6
16	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	PJ	1	1
17	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	W	2	4

Tabela 21. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (patrz rozdział 3.1: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	39	63	
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W, PW	11	13	
	3	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	W, PW	2	4	
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, PW, L	5	8	Z
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PJ, PW, L	18	43	
	6	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW, L	10	12	
	7	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, L	8	10	
	8	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W, L	9	11	
	9	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PJ, W, PW, L	20	39	
	10	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	28	36	
	11	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ, W, PW, L	10	19	
	12	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW, L	3	3	
	13	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW, L	7	9	
	14	sroka	<i>Pica pica</i>	PK, PW	23		
	15	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	L	1	2	Z
	16	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, L	4	4	Z
	17	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	31	41	
	18	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	L	1	1	Z
	19	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	L	6	6	
Ptaki przelatujące	1	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PW	1	17	
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	5	6	
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	W, PW	9	18	
	4	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	PW	1	3	
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	2	3	
	6	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L	4	17	
	7	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	W, PW	5	9	
	8	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W	1	5	
	9	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	W, L	2	3	
	10	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	W	1	14	
	11	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W, PW	3	7	
	12	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	W, PW	5	7	

Tabela 22. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (*patrz rozdział 3.1:* PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji poługowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na **Skwerze przy ul. Pustola** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	33	55	
	2	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PW	2	16	
	3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	PW, L	2	3	
	4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	W, L	2	2	
	5	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	L	2	2	Z
	6	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	W, PW, L	2	2	Z
	7	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	PW, L	1	1	Z
	8	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	20	35	
	9	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ	2	4	
	10	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW, L	23	27	
	11	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	2	2	Z
	12	kos	<i>Turdus merula</i>	PW, L	1	1	Z
	13	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	PW, L	1	1	Z
	14	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, L	3	4	
	15	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PJ, W, PW, L	13	28	
	16	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	48	63	
	17	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ	1	2	
	18	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	PJ, PW, L	3	4	
	19	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	L	1	1	Z
	20	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PJ	1	1	
	21	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	L	1	1	Z
	22	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ, W, PW	18	31	
	23	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PJ	1	1	
	24	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, L	14	25	
	25	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	W	1	21	
	26	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	62	182	
	27	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW, L	1	1	Z
Ptaki przelatujące	1	czyż	<i>Spinus spinus</i>	PJ, W, PW	4	14	
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	4	5	
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, W, PW	5	10	
	4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	2	5	
	5	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	W	2	9	
	6	jerzyk	<i>Apus apus</i>	PW, L	15	86	
	7	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	PJ	1	3	
	8	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	PJ	1	3	
	9	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PJ	4	4	
	10	mazurek	<i>Passer montanus</i>	W	1	1	
	11	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W	2	2	
	12	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	PJ	1	1	
	13	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ	1	1	
	14	pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	PJ	1	1	
	15	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PJ, L	2	2	
	16	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ, W	5	9	

17	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	W, PW	3	5
18	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PJ, W, PW	10	14
19	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, PW	8	44

Tabela 23. Liczba obserwacji (Nob) i osobników (Nos) oraz okres fenologiczny stwierdzeń (*patrz* rozdział 3.1: PJ – przelot jesienny, W – zimowanie, PW – przelot wiosenny, L – sezon lęgowy oraz okres dyspersji polęgowej) poszczególnych gatunków ptaków stwierdzonych na terenie **Skweru Reduta Wolska** w okresie od 01.09.2023 do 31.08.2024. Z – gatunki zalatujące. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	PJ, W, PW, L	91	174	
	2	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	L	1	1	Z
	3	dzięcioł białoszy	<i>Dendrocopos syriacus</i>	W, PW, L	6	7	
	4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	PJ, W, PW, L	11	11	
	5	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W, PW	18	30	
	6	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	PJ, W, PW	8	45	
	7	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	PJ, PW, L	4	7	Z
	8	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	W, PW	2	3	
	9	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PJ, W, PW, L	49	59	
	10	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	PW	16	17	
	11	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ	1	2	
	12	kos	<i>Turdus merula</i>	PJ, W, PW, L	25	30	
	13	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	W	2	2	
	14	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	PW, L	38	57	
	15	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	PW, L	2	2	
	16	mazurek	<i>Passer montanus</i>	PW, L	1	1	Z
	17	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	PJ, W, PW, L	83	117	
	18	muchołówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	PW	1	1	
	19	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	PJ, PW	3	5	
	20	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	W, PW, L	15	15	
	21	piegża	<i>Curruca curruca</i>	PW	1	1	
	22	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	PW, L	9	11	
	23	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	PJ, W, PW	6	28	
	24	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	PJ, W, PW, L	18	23	
	25	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	PW	2	2	
	26	sosnówka	<i>Periparus ater</i>	PW	1	2	
	27	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	PJ, W	2	3	
	28	sroka	<i>Pica pica</i>	PJ, W, PW, L	20	28	
	29	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	PJ	1	1	
	30	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	PW, L	15	18	
	31	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	PW, L	2	2	Z
	32	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	PW	2	2	
	33	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ, W, PW, L	75	97	
	34	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PK, PW, L	28	32	
Ptaki przelatujące	1	dzięcioł białoszy	<i>Dendrocopos syriacus</i>	W	1	1	
	2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	PW	1	1	
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	PJ, W	11	13	
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	W, PW	4	9	

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Okres	Nob	Nos	Z
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	PW	4	5	
	6	jerzyk	<i>Apus apus</i>	L	4	6	
	7	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	PJ, W, PW	7	19	
	8	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	W, PW	5	8	
	9	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	PW	3	6	
	10	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	W	1	1	
	11	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	PW	1	1	
	12	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	W, PW	3	6	
	13	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	PW	1	2	
	14	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	PJ	1	1	
	15	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	PW	1	3	

4.2. Awifauna przelotna

4.2.1 Przelot jesienny

W okresie przelotu jesiennego (01.09.2023 – 30.11.2023) na badanych terenach stwierdzono od 7 do 21 gatunków ptaków na samych powierzchniach badawczych oraz od 0 do 13 gatunków podczas przelotów na wysokim pułapie (**tab. 24**). Szczegółowe wyniki dla poszczególnych powierzchni badawczych zamieszczono w **tabelach 25-35**.

Tabela 24. Liczba gatunków stwierdzanych w trakcie przelotu jesiennego (01.09.2023 – 30.11.2023) na opisanych w niniejszym raporcie powierzchniach badawczych oraz w trakcie przelotów nad nimi.

Powierzchnia badawcza	N gatunków	
	Ptaki stacjonarne	Ptaki przelatujące
Skwer Sybiraków	12	2
Skwer Księdza Jerzego	7	3
Skwer im. Jana Jura-Gorzechowskiego	21	7
Skwer im. Mieczysława Apfelbauma	13	1
Skwer Hanki Bielickiej	12	0
Skwer Mireckiego Montwiłła	10	2
Skwer Gwary Warszawskiej	14	6
Skwer im. Alojzego Pawełka	18	11
Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka	9	1
Skwer przy ul. Pustola	11	13
Skwer Reduta Wolska	17	3

Tabela 25. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Sybiraków** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1-2, 4-7	7
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	5-7	3
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1-6	26
	4	mazurek	<i>Passer montanus</i>	4-7	5

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
	5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1-5	3
	6	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	4-5	2
	7	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1, 3	1
	8	sroka	<i>Pica pica</i>	3	1
	9	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	5	16
	10	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1-7	20
	11	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	1-7	21
	12	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	4	1
Ptaki przelatujące	1	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	6-7	1
	2	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	6	1

Tabela 26. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Księdza Jerzego** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	4-7	4
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	6	3
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1-7	4
	4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1-3, 5	1
	5	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	2	1
	6	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1-7	7
	7	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	1-7	11
Ptaki przelatujące	1	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	4	1
	2	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	6	1
	3	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	4	1

Tabela 27. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	2-7	20
	2	czeczotka	<i>Acanthis flammea</i>	7	6
	3	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	3-6	2
	4	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	5	1
	5	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2, 5-7	14
	6	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	6	4
	7	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1-7	32
	8	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	1-5	9
	9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	7	1
	10	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	6	1
	11	mazurek	<i>Passer montanus</i>	1-7	22
	12	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1-7	6
	13	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	5	4

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
	14	pełzacz leśny	<i>Certhia familiaris</i>	7	1
	15	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	6-7	2
	16	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	5	1
	17	sroka	<i>Pica pica</i>	1, 3-4, 6-7	4
	18	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	3-7	26
	19	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	7	6
	20	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1-7	20
	21	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	1, 4-7	15
Ptaki przelatujące	1	gawron	<i>Corvus cornix</i>	4	3
	2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	4	28
	3	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	4	3
	4	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	7	2
	5	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	6	1
	6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	6-7	4
	7	trznadel	<i>Emberiza citrinella</i>	4	3

Tabela 28. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	3-7	12
	2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	2	1
	3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	4-5	3
	4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	6-7	12
	5	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1-7	8
	6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	3	1
	7	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	6-7	4
	8	mazurek	<i>Passer montanus</i>	1-6	12
	9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2-7	5
	10	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	5	1
	11	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	4	16
	12	sroka	<i>Pica pica</i>	4, 7	2
	13	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1-6	6
Ptaki przelatujące	1	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	5	2

Tabela 29. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Hanki Bielickiej** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
1	bogatka	<i>Parus major</i>	3, 5-6	4
2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	4	1
3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	6-7	4
4	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	2-4, 6	4

Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	1-3, 5	7
6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	6	2
7	mazurek	<i>Passer montanus</i>	6	1
8	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1-2, 4-7	4
9	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	5	1
10	sroka	<i>Pica pica</i>	3	1
11	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	2-7	20
12	wróbek	<i>Passer domesticus</i>	2	3

Tabela 30. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Mireckiego Montwiłła** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (stwierdzone na terenie badań lub podczas wysokiego przelotu nad nim), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1-7	5
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	6	5
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1-7	20
	4	mazurek	<i>Passer montanus</i>	6	1
	5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1-7	4
	6	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	2	1
	7	sroka	<i>Pica pica</i>	3	1
	8	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	2-6	6
	9	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1-7	13
	10	wróbek	<i>Passer domesticus</i>	5-6	5
Ptaki przelatujące	1	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	7	1
	2	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	7	2

Tabela 31. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Gwary Warszawskiej** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1-7	13
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1-5, 7	6
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1-5, 7	5
	4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	2-3	6
	5	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	2	4
	6	mazurek	<i>Passer montanus</i>	3-5	5
	7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2-6	10
	8	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	5-6	3
	9	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	3-4, 7	2
	10	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	4	10
	11	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	3	1
	12	sroka	<i>Pica pica</i>	2-3	1
	13	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	2-3	2

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki przelatujące	14	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	2-5, 7	7
	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	6	1
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	6	2
	3	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	5	1
	4	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	5	3
	5	sroka	<i>Pica pica</i>	6	1
	6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	3, 7	3

Tabela 32. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. Alojzego Pawełka** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1-7	7
	2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	3	1
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	1-3, 5-7	6
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1-2	2
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	1-3, 5	4
	6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	1	1
	7	kos	<i>Turdus merula</i>	5, 7	1
	8	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	4-5	21
	9	mazurek	<i>Passer montanus</i>	4	1
	10	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1-7	9
	11	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	4, 6-7	3
	12	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	2, 4-6	2
	13	pierwiosnek	<i>Phylloscopus collybita</i>	3	1
	14	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	3	11
	15	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	4	1
	16	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	1, 4-6	1
	17	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	3-5	28
	18	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1-7	9
Ptaki przelatujące	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	6-7	1
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	6	2
	3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	4	1
	4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	4, 7	2
	5	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	3, 5	5
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2	2
	7	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	5	1
	8	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	7	1
	9	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	5	7
	10	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	7	2
	11	świergotek łąkowy	<i>Anthus pratensis</i>	5	1

Tabela 33. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1-7	5
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2-7	2
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	2	5
	4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	1-4	14
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	2, 4-7	8
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2-3, 5, 7	3
	7	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1-3	1
	8	sroka	<i>Pica pica</i>	4	1
	9	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1-7	3
Ptaki przelatujące	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	7	2

Tabela 34. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze przy ul. Pustola** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1-2, 4-7	7
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	6-7	12
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1, 3	6
	4	mazurek	<i>Passer montanus</i>	3-6	7
	5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1-7	5
	6	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	4	2
	7	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	4	1
	8	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	5	1
	9	sroka	<i>Pica pica</i>	3, 6-7	3
	10	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	7	1
	11	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1-7	24
Ptaki przelatujące	1	czyż	<i>Spinus spinus</i>	6	1
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	6-7	1
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	1, 3	3
	4	kormoran	<i>Phalacrocorax carbo</i>	4	3
	5	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	6	4
	6	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	6	1
	7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	7	1
	8	pokrzywnica	<i>Prunella modularis</i>	3	1
	9	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	3	1
	10	sroka	<i>Pica pica</i>	4	1
	11	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	7	2
	12	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	4, 6	32

Tabela 35. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Reduta Wolska** w okresie migracji jesiennej (01.09.2023-30.11.2023). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1-7	12
	2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	4-5, 7	2
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	2-3, 6-7	7
	4	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	6	2
	5	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	3	1
	6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	3, 5	1
	7	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	6	2
	8	kos	<i>Turdus merula</i>	3, 5, 7	2
	9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1-2, 4-7	5
	10	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	4, 6	1
	11	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	3, 5	6
	12	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	2, 4-5	3
	13	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	6	1
	14	sroka	<i>Pica pica</i>	1-5, 7	2
	15	strzyżyk	<i>Troglodytes troglodytes</i>	4	1
	16	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1-7	8
	17	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	6	1
Ptaki przelatujące	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	6-7	1
	2	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	6	1
	3	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	6	1

4.2.2. Przelot wiosenny

W okresie przelotu wiosennego (01.03.2024 – 19.05.2024) na badanych terenach stwierdzono od 8 do 29 gatunków ptaków na samych powierzchniach badawczych oraz od 1 do 12 gatunków podczas przelotów na wysokim pułapie (**tab. 36**). Szczegółowe wyniki dla poszczególnych powierzchni badawczych zamieszczono w **tabelach 37-47**.

Tabela 36. Liczba gatunków stwierdzanych w trakcie przelotu wiosennego (01.03.2024-19.05.2024) na opisanych w niniejszym raporcie powierzchniach badawczych oraz w trakcie przelotów nad nimi.

Powierzchnia badawcza	N gatunków	
	Ptaki stacjonarne	Ptaki przelatujące
Skwer Sybiraków	13	1
Skwer Księdza Jerzego	8	3
Skwer im. Jana Jura-Gorzechowskiego	23	9
Skwer im. Mieczysława Apfelbauma	15	2
Skwer Hanki Bielickiej	11	4
Skwer Mireckiego Montwiłła	12	4
Skwer Gwary Warszawskiej	16	12
Skwer im. Alojzego Pawełka	25	6
Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka	15	7
Skwer przy ul. Pustola	17	7
Skwer Reduta Wolska	29	10

Tabela 37. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Sybiraków** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	14, 16-17, 20	2
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	14-22	16
	3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	18-19, 22	3
	4	mazurek	<i>Passer montanus</i>	14-22	13
	5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	14-22	3
	6	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	17	1
	7	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	20	2
	8	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	14-15, 19, 21-22	1
	9	sroka	<i>Pica pica</i>	14, 16-18, 21-22	3
	10	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	14-22	7
	11	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	14-22	14
	12	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	14-22	17
	13	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	20	1
Ptaki przelatujące	1	jerzyk	<i>Apus apus</i>	21-22	4

Tabela 38. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Księdza Jerzego** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	20	1
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	14-17, 19, 21	3
	3	mazurek	<i>Passer montanus</i>	17	1
	4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	14, 16, 18	2
	5	sroka	<i>Pica pica</i>	14, 20	1
	6	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	17, 22	2
	7	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	15-16, 19-21	2
	8	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	14-22	16
Ptaki przelatujące	1	jerzyk	<i>Apus apus</i>	21-22	7
	2	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	15	1
	3	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	20	1

Tabela 39. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	14-21	7
	2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	16	2
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	14-15	11
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	14-22	42

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	16-22	12
	6	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	20-21	1
	7	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	14, 16, 21	7
	8	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	16	1
	9	mazurek	<i>Passer montanus</i>	14-22	21
	10	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	14	1
	11	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	16	1
	12	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	14-22	10
	13	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	16	1
	14	piecuszek	<i>Phylloscopus trochilus</i>	21	1
	15	piegża	<i>Curruca curruca</i>	17, 19, 21	1
	16	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	21	1
	17	sroka	<i>Pica pica</i>	21	1
	18	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	14-17, 19-22	10
	19	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	14	2
	20	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	14-22	44
	21	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	14-17, 19-22	24
	22	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	22	1
	23	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	17	1
Ptaki przelatujące	1	dymówka	<i>Hirundo rustica</i>	17	1
	2	jerzyk	<i>Apus apus</i>	22	2
	3	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	14, 17	2
	4	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	14	5
	5	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	14	1
	6	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	18	1
	7	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	16	1
	8	sroka	<i>Pica pica</i>	16, 18	1
	9	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	14-15	27

Tabela 40. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	16-17, 19-21	3
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	14	9
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	14-15, 19, 21	8
	4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	14, 16-17, 19, 21-22	4
	5	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	21	1
	6	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	14	2
	7	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochruros</i>	20	1
	8	mazurek	<i>Passer montanus</i>	14-17, 19-22	17
	9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	14-17, 19-22	11
	10	sroka	<i>Pica pica</i>	14-15, 21	2
	11	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	16, 19, 21-22	2
	12	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	21	1

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki przelatujące	13	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	14-22	7
	14	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	20	9
	15	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	17	1
	1	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	18	1
	2	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	14-15	4

Tabela 41. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Hanki Bielickiej** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	16-17	2
	2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	17	1
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	14, 20-21	7
	4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	16-17, 19	1
	5	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	21	1
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	15-16, 19, 21	2
	7	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	21	1
	8	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	15	1
	9	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	20, 22	1
	10	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	16-20	2
	11	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	16-17, 19-22	9
Ptaki przelatujące	1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	17	1
	2	jerzyk	<i>Apus apus</i>	22	8
	3	sroka	<i>Pica pica</i>	20	1
	4	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	15	2

Tabela 42. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Mireckiego Montwiłła** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	14, 19, 21	2
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	14-17, 19, 21-22	64
	3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	16, 19	1
	4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	16-17, 20, 22	2
	5	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	14, 20	1
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	14-17, 19-21	3
	7	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	19-21	1
	8	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	16	2
	9	sroka	<i>Pica pica</i>	15-16, 21	1
	10	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	14-17, 19-22	8
	11	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	14-22	32
	12	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	17, 19, 21-22	8
Ptaki przelatujące	1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	15	3

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
	2	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	17	2
	3	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	15	1
	4	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	14	1

Tabela 43. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Gwary Warszawskiej** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	14-17, 19-20, 22	4
	2	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	20	1
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	14	2
	4	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	15	2
	5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	15-16, 19	10
	6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	16, 19, 20, 22	2
	7	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	17, 21	1
	8	mazurek	<i>Passer montanus</i>	14-17, 19-21	4
	9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	14-17, 19-22	4
	10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	14, 20, 22	3
	11	piegża	<i>Curruca curruca</i>	19-20	1
	12	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	20	1
	13	sroka	<i>Pica pica</i>	14	1
	14	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	16-17, 19-22	10
	15	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	14-19, 21	5
	16	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	15-16, 21	3
Ptaki przelatujące	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	14	6
	2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	16	1
	3	jerzyk	<i>Apus apus</i>	22	3
	4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	14, 22	5
	5	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	14	1
	6	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	14-15	1
	7	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	14	1
	8	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	17	1
	9	sroka	<i>Pica pica</i>	20	2
	10	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	14	1
	11	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	14	11
	12	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	16	3

Tabela 44. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. Alojzego Pawełka** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	14-16, 18-22	7
	2	czyż	<i>Spinus spinus</i>	16	2
	3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	14, 17-18	2
	4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	15, 18-19	2
	5	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	14-18, 21-22	6
	6	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	14	2
	7	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	14-15, 17, 19-21	15
	8	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	14, 16-22	12
	9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	18-22	5
	10	kos	<i>Turdus merula</i>	14, 16-22	4
	11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	14-22	17
	12	mazurek	<i>Passer montanus</i>	14-19, 21-22	11
	13	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	14-22	5
	14	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	20	1
	15	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	15, 17, 19-21	3
	16	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	20	1
	17	siniak	<i>Columba oenas</i>	14	1
	18	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	17	1
	19	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	14, 19-20, 22	15
	20	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	14-22	19
	21	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	21	1
	22	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	14-22	11
	23	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	14-15, 17, 19-21	2
	24	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	22	1
	25	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	17-22	2
Ptaki przelatujące	1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	22	1
	2	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	21	1
	3	mazurek	<i>Passer montanus</i>	14-15	2
	4	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	15, 19	2
	5	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	20	2
	6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	15	3

Zdjęcie 15. Siniak na Skwerze im. Alojzego Pawełka (fot. Łukasz Wardecki).

Tabela 45. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	14, 16-17, 19-22	5
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	14	1
	3	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	16	2
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	16	1
	5	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	16-22	1
	6	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	19-20, 22	1
	7	kos	<i>Turdus merula</i>	19-22	3
	8	mazurek	<i>Passer montanus</i>	14-20	4
	9	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	15-17, 19-22	3
	10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	17, 22	5
	11	piegża	<i>Curruca curruca</i>	19, 22	1
	12	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	19-21	1
	13	sroka	<i>Pica pica</i>	20	2
	14	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	17, 19-20, 22	1
	15	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	15, 17-21	6
Ptaki przelatujące	1	czyż	<i>Spinus spinus</i>	15	17
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	14-15, 20, 22	8
	3	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	15	3
	4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	17	2
	5	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	22	2

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
	6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	15	1
	7	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	15-17	3

Tabela 46. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze przy ul. Pustola** w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	14-17, 19-21	8
	2	czyż	<i>Spinus spinus</i>	14	16
	3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	15	2
	4	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	17	1
	5	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	17	1
	6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	15, 17-22	5
	7	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	20	1
	8	kos	<i>Turdus merula</i>	14	1
	9	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	15	1
	10	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	16-18	2
	11	mazurek	<i>Passer montanus</i>	16-17, 19-21	4
	12	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	14-22	4
	13	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	16, 18	2
	14	sroka	<i>Pica pica</i>	15-16, 19, 22	4
	15	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	16-17, 20-22	6
	16	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	14-16, 18-22	28
	17	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	19	1
Ptaki przelatujące	1	czyż	<i>Spinus spinus</i>	15, 16	7
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	16	3
	3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	14, 17	4
	4	jerzyk	<i>Apus apus</i>	21-22	5
	5	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	17-18	2
	6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	14-15	3
	7	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	15	2

Tabela 47. Gatunki ptaków stwierdzone na Skwerze Reduta Wolska w okresie migracji wiosennej (01.03.2024-19.05.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	14-17, 19-22	7
	2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	15, 17, 20	2
	3	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	15, 20	2
	4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	14	2
	5	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	14	1
	6	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	21-22	3
	7	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	16	2

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
	8	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	14, 16-22	13
	9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	19-22	2
	10	kos	<i>Turdus merula</i>	14, 17-22	5
	11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	14-17, 19-22	11
	12	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	15	2
	13	mazurek	<i>Passer montanus</i>	22	1
	14	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	14-17, 19-22	12
	15	mucholówka szara	<i>Muscicapa striata</i>	22	1
	16	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	16	3
	17	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	14, 17, 19-21	3
	18	piegża	<i>Curruca curruca</i>	20	1
	19	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	19-22	2
	20	ranuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	14-15	6
	21	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	15-16, 19	1
	22	słownik rdzawy	<i>Luscinia megarhynchos</i>	21-22	1
	23	sosnowka	<i>Periparus ater</i>	19	2
	24	sroka	<i>Pica pica</i>	14-17, 22	2
	25	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	15, 17, 21-22	7
	26	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	21	2
	27	świstunka leśna	<i>Phylloscopus sibilatrix</i>	19-20	1
	28	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	14-22	6
	29	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	14-17, 19-22	6
Ptaki przelatujące	1	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	16	1
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	15, 17	5
	3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	15-16	3
	4	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	17, 19, 22	2
	5	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	15, 17	2
	6	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	14-15	4
	7	skowronek	<i>Alauda arvensis</i>	14	1
	8	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	20	2
	9	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	15	2
	10	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	16	3

Zdjęcie 16. Muchotłówka szara na Skwerze Reduta Wolska (fot. Łukasz Wardecki).

4.3. Awifauna zimująca

W okresie zimowania (01.12.2023 – 29.02.2024) na badanych terenach stwierdzono od 6 do 22 gatunków ptaków na samych powierzchniach badawczych oraz od 2 do 9 gatunków podczas przelotów na wysokim pułapie (**tab. 48**). Szczegółowe wyniki dla poszczególnych powierzchni badawczych zamieszczono w **tab. 49-59**.

Tabela 48. Liczba gatunków stwierdzanych w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024) na opisanych w niniejszym raporcie powierzchniach badawczych oraz w trakcie przelotów nad nimi.

Powierzchnia badawcza	N gatunków	
	Ptaki stacjonarne	Ptaki przelatujące
Skwer Sybiraków	14	2
Skwer Księdza Jerzego	8	3
Skwer im. Jana Jura-Gorzechowskiego	15	6
Skwer im. Mieczysława Apfelbauma	11	5
Skwer Hanki Bielickiej	6	5
Skwer Mireckiego Montwiłła	13	5
Skwer Gwary Warszawskiej	9	6
Skwer im. Alojzego Pawełka	22	8
Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka	8	8
Skwer przy ul. Pustola	9	9
Skwer Reduta Wolska	16	7

Tabela 49. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Sybiraków** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	8-13	3
	2	dzwonec	<i>Chloris chloris</i>	9	2
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	8-13	36
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	8-9, 12-13	30
	5	kawka	<i>Corvus monedula</i>	8, 11	4
	6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	9	4
	7	mazurek	<i>Passer montanus</i>	8-12	8
	8	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	9-11, 13	1
	9	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	13	1
	10	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	9	1
	11	sroka	<i>Pica pica</i>	9, 11	3
	12	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	12-13	8
	13	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8-13	24
	14	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	8-13	19
Ptaki przelatujące	1	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	11-12	1
	2	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	8, 11-12	7

Tabela 50. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Księdza Jerzego** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	9- 11	2
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	12-13	4
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	9-10, 12-13	10
	4	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	8, 10	1
	5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	11-13	4
	6	sroka	<i>Pica pica</i>	10, 13	2
	7	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8, 10-13	8
	8	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	8-13	14
Ptaki przelatujące	1	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	11	3
	2	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	8	1
	3	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	8, 11	3

Tabela 51. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	8-13	7
	2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	10	1

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
	3	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	11	1
	4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	8-13	30
	5	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	8-13	70
	6	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	11	12
	7	kawka	<i>Corvus monedula</i>	8-13	9
	8	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	12-13	2
	9	mazurek	<i>Passer montanus</i>	8-13	45
	10	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	8-13	12
	11	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	9-11	1
	12	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	11, 13	4
	13	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	8	3
	14	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8-13	18
	15	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	8-13	26
Ptaki przelatujące	1	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	13	9
	2	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	10	1
	3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	10	1
	4	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	8	1
	5	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	10-11	1
	6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	8-13	8

Tabela 52. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	11, 13	9
	2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	8, 10	2
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	9-13	9
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	8-10, 12	3
	5	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	10	4
	6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	13	3
	7	mazurek	<i>Passer montanus</i>	10-11, 13	12
	8	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	8-13	6
	9	sroka	<i>Pica pica</i>	9-11, 13	2
	10	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	9	1
	11	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8-12	4
Ptaki przelatujące	1	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	12	2
	2	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	12	4
	3	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	10, 13	2
	4	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	8, 10, 12-13	1
	5	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8	20

Tabela 53. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Hanki Bielickiej** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	8, 11-12	3
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	9, 11	1
	3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	13	3
	4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	8, 12	2
	5	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	13	2
	6	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8, 10-12	2
Ptaki przelatujące	1	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	10	1
	2	krogulec	<i>Accipiter nisus</i>	11	1
	3	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	12	1
	4	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	12	1
	5	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	10-12	3

Tabela 54. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Mireckiego Montwiłła** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	8-9, 11, 13	7
	2	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	12	1
	3	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	8-12	21
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	8-13	5
	5	kawka	<i>Corvus monedula</i>	8	1
	6	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	12	3
	7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	8-13	6
	8	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	9	1
	9	sroka	<i>Pica pica</i>	8, 11-13	3
	10	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	10, 12-13	6
	11	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	10	1
	12	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8-13	14
	13	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	11	8
Ptaki przelatujące	1	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	12	1
	2	mazurek	<i>Passer montanus</i>	8	1
	3	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	8-10, 12	3
	4	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	11	2
	5	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	8-13	23

Tabela 55. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Gwary Warszawskiej** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	9, 11-13	20
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	9-13	15
	3	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	10	2
	4	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	8-13	7
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	10-13	11
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	9-13	4
	7	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	10, 12	2
	8	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	11-13	5
	9	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8-13	3
Ptaki przelatujące	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	8	1
	2	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	11	2
	3	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	8, 10-11	4
	4	mewa srebrzysta sensu lato	<i>Larus argentatus sensu lato</i>	10-11	2
	5	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	10	1
	6	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	8	1

Zdjęcie 17. Samiec gila zimujący na Skwerze Gwary Warszawskiej (fot. Bartosz Smyk).

Tabela 56. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. Alojzego Pawełka** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	8-13	11
	2	czeczotka	<i>Acanthis flammea</i>	12	7
	3	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	12-13	1
	4	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	8, 13	2
	5	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	10-13	7
	6	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	8-12	8
	7	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	10, 13	4
	8	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	13	7
	9	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	9, 13	5
	10	jemiołuszka	<i>Bombycilla garrulus</i>	10	4
	11	kawka	<i>Corvus monedula</i>	9	2
	12	kos	<i>Turdus merula</i>	12	1
	13	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	10, 12-13	6
	14	mazurek	<i>Passer montanus</i>	8-13	24
	15	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	8-13	10
	16	mysikrólik	<i>Regulus regulus</i>	10	2
	17	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	8, 10, 12	2
	18	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	10	1
	19	sroka	<i>Pica pica</i>	10, 12	2
	20	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	11, 13	11
	21	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	12-13	9
	22	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8-13	7
Ptaki przelatujące	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	8, 11-12	4
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	12-13	2
	3	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	13	3
	4	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	11	1
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	11	4
	6	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	10-11	3
	7	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	11	1
	8	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	9, 13	1

Tabela 57. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	8-13	5
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	9, 13	3
	3	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	8	2
	4	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	10	1
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	8-9, 12	1
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	8-9, 11-13	2

Ptaki przelatujące	7	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	9	2
	8	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	9-11	4
	1	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	8-9, 12	2
	2	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	8, 10-11	4
	3	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	11	1
	4	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	10	5
	5	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	10	1
	6	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	8	14
	7	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	11, 13	5
	8	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	11	2

Tabela 58. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze przy ul. Pustola** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	10-13	5
	2	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	11	1
	3	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	11	1
	4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	8-9, 11, 13	10
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	11, 13	2
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	8-13	4
	7	sroka	<i>Pica pica</i>	8, 10, 12	2
	8	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	11	21
	9	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8-13	38
Ptaki przelatujące	1	czyż	<i>Spinus spinus</i>	9	2
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	10, 12	2
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	10	1
	4	jemiołuszka	<i>Bombicilla garrulus</i>	9-10	8
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	9	1
	6	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	9-10	1
	7	sroka	<i>Pica pica</i>	9, 11-12	4
	8	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	11	1
	9	śmieszka	<i>Chroicocephalus ridibundus</i>	8-12	2

Tabela 59. Gatunki ptaków stwierdzone na **Skwerze Reduta Wolska** w okresie zimowania (01.12.2023-29.02.2024). Kontrole: nr kontroli, na których stwierdzono dany gatunek. N max: maksymalna liczba osobników stwierdzona podczas jednej kontroli terenowej. Gatunki uszeregowano wg statusu (ptaki stacjonarne – stwierdzone na powierzchni badawczej, ptaki przelatujące – stwierdzone podczas przelotu nad powierzchnią badawczą), a następnie alfabetycznie wg nazwy polskiej.

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
Ptaki stacjonarne	1	bogatka	<i>Parus major</i>	8-13	22
	2	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	9-10	1
	3	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	8, 11, 13	1
	4	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	11-13	4
	5	gil	<i>Pyrrhula pyrrhula</i>	8, 10-13	18
	6	grubodziób	<i>Coccothraustes coccothraustes</i>	13	1

Status	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Kontrole	N max
	7	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	10	1
	8	kos	<i>Turdus merula</i>	8, 12	1
	9	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	11, 13	2
	10	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	8-13	9
	11	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	8, 12-13	2
	12	raniuszek	<i>Aegithalos caudatus</i>	11	9
	13	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	8, 10-11	1
	14	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	11	2
	15	sroka	<i>Pica pica</i>	8-9, 11-13	4
	16	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	8-13	5
Ptaki przelatujące	1	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	8	1
	2	gawron	<i>Corvus frugilegus</i>	8-9, 11-13	3
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia f. urbana</i>	13	2
	4	kawka	<i>Corvus monedula</i>	8	3
	5	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	9-11	2
	6	mewa siwa	<i>Larus canus</i>	10	1
	7	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	11, 13	3

4.4. Awifauna lęgowa

W okresie 01.03.2024 – 31.08.2024 obejmującym sezon lęgowy wraz z okresem dyspersji polęgowej awifauna badanych terenów wynosiła łącznie od 9 do 22 gatunków (**tab. 6o**). Z kolei liczby gatunków lęgowych tj. takich, dla których określono kategorię lęgowości (wg Wilk 2016), wahały się od 3 do 19 gatunków. Najwięcej gatunków lęgowych stwierdzono na Skwerze im. Alojzego Pawełka i Skwerze Reduta Wolska (odpowiednio 19 i 16 gatunków – *patrz tab. 6o*).

Na większości zbadanych terenów struktura dominacji była bardzo „spłaszczona” tj. wszystkie lub niemal wszystkie gatunki, dla których wyznaczono zagęszczenia lęgowe, należały do grupy dominantów. Wynika to z niewielkich rozmiarów i ubogich siedlisk tych terenów, co powoduje, że wszelkie wyniki dotyczące liczebności i zagęszczeń lęgowych gatunków są tu obarczone dużym błędem. Jedynie 2 największe ze zbadanych terenów miały typową strukturę dominacyjną zgrupowania lęgowego. Były to: Skwer im. Alojzego Pawełka i Skwer Reduta Wolska. Awifauna lęgowa tych terenów została opisana poniżej w sposób szczegółowy, wraz z opisem struktury dominacji oraz udziału grup gniazdowych. Została również porównana z danymi literaturowymi (*patrz rozdział 6*). Dla pozostałych powierzchni badawczych zaprezentowano jedynie przeglądy gatunków lęgowych.

Przeglądy gatunków lęgowych dla poszczególnych powierzchni badawczych zawierają wszystkie lęgowe gatunki ptaków stwierdzone podczas kontroli terenowych w sezonie lęgowym. Gatunki uszeregowano alfabetycznie według nazwy polskiej. Dla każdego gatunku określono kategorię lęgowości (A – gniazdowanie możliwe; B – gniazdowanie prawdopodobne; C – gniazdowanie pewne (Wilk i in. 2016)) oraz liczebność populacji lęgowej (par) lub „+”, gdy niemożliwe było oszacowanie wielkości populacji lęgowej. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań.

W trakcie prac terenowych znaleziono łącznie 111 gniazd 10 gatunków. Dokładne informacje o gniazdach znalezionych na konkretnych powierzchniach zamieszczono w **tab. 61**.

Tabela 60. Liczba gatunków stwierdzanych na badanych terenach w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03.2024 – 31.08.2024).

Powierzchnia badawcza	N gatunków		
	Łącznie	Lęgowych	Niełęgowych
Skwer Sybiraków	12	10	2
Skwer Księdza Jerzego	9	3	6
Skwer im. Jana Jura-Gorzechowskiego	22	13	9
Skwer im. Mieczysława Apfelbauma	15	8	7
Skwer Hanki Bielickiej	11	5	6
Skwer Mireckiego Montwiłła	14	9	5
Skwer Gwary Warszawskiej	17	11	6
Skwer im. Alojzego Pawełka	21	19	2
Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka	17	12	5
Skwer przy ul. Pustola	21	11	10
Skwer Reduta Wolska	21	16	5

Tabela 61. Liczba gniazd z podziałem na gatunki ptaków znalezionych w trakcie prowadzenia badań na poszczególnych powierzchniach badawczych.

Lokalizacja	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczba odnalezionych gniazd
Skwer Sybiraków	1	mazurek	<i>Passer montanus</i>	6
	2	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1
	3	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	3
	4	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	6
	5	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	4
Skwer Księdza Jerzego	1	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	2
Skwer im. gen. Jana Jura-Gorzechowskiego	1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	1
	2	mazurek	<i>Passer montanus</i>	4
	3	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	1
	4	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	5
Skwer im. Mieczysława Apfelbauma	1	mazurek	<i>Passer montanus</i>	8
	2	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	1
	3	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	2
Skwer Hanki Bielickiej	1	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1
Skwer Mireckiego Montwiłła	1	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	1
	2	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	2
Skwer Gwary Warszawskiej	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1
	2	mazurek	<i>Passer montanus</i>	1
	3	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	3
	4	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	2
Skwer im. Alojzego Pawełka	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1
	2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	4
	3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	5
	4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	3
	5	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	9
	6	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	4
Skwer im. płk Zbigniewa Kuźmierskiego-Pacaka	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1
	2	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	1
	4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	1

Lokalizacja	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	Liczba odnalezionych gniazd
Skwer przy ul. Pustola	5	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1
	1	bogatka	<i>Parus major</i>	1
	1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	2
	2	mazurek	<i>Passer montanus</i>	1
	3	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	2
	4	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	1
Skwer Reduta Wolska	1	bogatka	<i>Parus major</i>	4
	2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	4
	3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	5
	4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	2
	5	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	1
	6	sroka	<i>Pica pica</i>	1
	7	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	2

4.4.1. Skwer Sybiraków

Tabela 62. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze Sybiraków** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	6	60	27,27%
	2	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	6	60	27,27%
	3	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	C	4	40	18,18%
	4	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	2-3	25	11,36%
	5	bogatka	<i>Parus major</i>	B	1	10	4,55%
	6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	1	10	4,55%
	7	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	1	10	4,55%
	8	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	B	0,5	5	2,27%
	9	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	A	+	-	-
	10	sroka	<i>Pica pica</i>	A	+	-	-
Gatunki nielęgowe	11	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
	12	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	NL	-	-	-
Łącznie					21,5-22,5	220,0	100%

Bogatka *Parus major* – B – 1 para

Teren skweru stanowił terytorium jednej pary tego gatunku. Bogatki (w tym śpiewającego samca) stwierdzano przez cały marzec i kwiecień. Potem jednak gatunek ten nie był obserwowany aż do lipca, więc najprawdopodobniej lokalna para szybko straciła ewentualny lęg i przeniosła się poza teren Skweru Sybiraków.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Gatunek licznie stwierdzany przez cały sezon lęgowy. Teren Skweru Sybiraków stanowił ważne żerowisko i miejsce odpoczynku osobników gniazdujących na okolicznych budynkach.

Zdjęcie 27. Gołąb miejski na Skwerze Sybiraków (fot. Marta Dziedzioch).

Grzywacz *Columba palumbus* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie. Teren skweru stanowił najprawdopodobniej terytorium jednej pary lęgowej. Para ta najprawdopodobniej nie wyprowadziła lęgów, ponieważ przez cały sezon nie znaleziono gniazd z jajami lub pisklętami ani nie obserwowano młodych po wylocie z gniazda. Przyczyną braku sukcesu lęgowego były najprawdopodobniej bardzo liczne na Skwerze Sybiraków wrony siwe (patrz dalej).

Mazurek *Passer montanus* – C – 6 par

Gatunek stwierdzany licznie i regularnie. Na terenie Skweru Sybiraków gniazdowało w sumie 6 par lęgowych, wszystkie w środkowej i wschodniej części terenu badań. Po trzy gniazda znajdowały się w budkach lęgowych i w dziuplach naturalnych. Dwa gniazda w dziuplach były zlokalizowane w jednym drzewie (lipie), w którym zlokalizowane też było gniazdo modraszki. Na początku kwietnia mazurki i modraszki intensywnie walczyły o tę dziuplę, ale ostatecznie utrzymała się w niej modraszka. W późniejszych częściach sezonu nie obserwowano dalszych konfliktów i oba gatunki wyprowadziły lęgi do wylotu młodych z dziupli.

Zdjęcie 28. Mazurek wyglądający z budki na Skwerze Sybiraków (fot. Marta Dziedzioch).

Zdjęcie 29. Mazurki przy dziupli lęgowej na Skwerze Sybiraków (fot. Marta Dziedzioch).

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 1 para

Gatunek obserwowany regularnie przez cały sezon lęgowy na terenie całego skweru. Znajdowało się tu terytorium lęgowe jednej pary, która gniazdowała w dziupli naturalnej w lipie rosnącej

w środkowej części powierzchni badawczej. W tym samym drzewie gniazdowały też mazurki i początkowo próbowały przepędzić modraszki, ale ostatecznie oba gatunki wyprowadziły lęgi (patrz wyżej).

Sierpówka *Streptopelia decaocto* – B – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w południowo-zachodnim rogu skweru, gdzie wielokrotnie słyszano samca odzywającego się głosem godowym. Ta część Skweru Sybiraków stanowiła część terytorium jednej pary, którego reszta znajdowała się w okolicznej zieleni osiedlowej.

Sroka *Pica pica* – A – (+)

Gatunek obserwowany regularnie przez cały sezon lęgowy, najczęściej były to pojedyncze osobniki. Nie stwierdzono gniazdowania na terenie badań. Obserwowane osobniki najprawdopodobniej gniazdowały na okolicznych osiedlach, a na teren skweru przylatywały żerować.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 2-3 pary

Gatunek stwierdzany regularnie przez cały sezon lęgowy. Znalezione dwa gniazda. Jedno znajdowało się w dziupli naturalnej w starej robinii rosnącej, w części skweru na północ od ul. Chłodnej. Drugie znajdowało się w budce lęgowej przy zachodniej granicy terenu badań. Oprócz tych dwóch gniazd regularnie obserwowano śpiewającego samca przy budkach lęgowych w południowo-wschodnim rogu skweru. Dlatego liczebność ostatecznie oszacowano na 2-3 pary lęgowe.

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 6 par

Gatunek stwierdzany bardzo licznie i regularnie. Na terenie badań stwierdzono gniazdowanie aż 6 par lęgowych. Przynajmniej jeden lęg zakończył się sukcesem, gdyż 9 lipca obserwowano pojedynczego podlota przy krzewach w centralnej części skweru. Oprócz osobników lęgowych stwierdzano też licznie żerujące osobniki z frakcji nielęgowej w populacji.

Zdjęcie 30. Wrona siwa na gnieździe na Skwerze Sybiraków (fot. Marta Dziedzioch).

Wróbel *Passer domesticus* – C – 4 pary

Bardzo liczny gatunek na terenie Skweru Sybiraków. Na terenie badań znaleziono 4 gniazda z pisklętami. Dwa z nich były zlokalizowane w dziuplach naturalnych w starej robinii, rosnącej w części skweru po północnej stronie ul. Chłodnej. Kolejne dwa gniazda znajdowały się w budkach lęgowych w południowej części powierzchni badawczej. Gniazdowanie w budkach zawieszonych na drzewach i dziuplach naturalnych było dosyć nietypowe, gdyż w warunkach miejskich wróble najczęściej preferują jako miejsca gniazdowe elewacje budynków lub budki zawieszone na elewacjach budynków.

Zdjęcie 31. Wróbel w dziupli lęgowej na Skwerze Sybiraków (fot. Marta Dziedzioch).

4.4.2. Skwer Księdza Jerzego

Tabela 63. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze Księdza Jerzego** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	C	2-5	175	87,5%
	2	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	0,5	25	12,5%
	3	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	A	+	-	-
Gatunki nielęgowe	4	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	NL	-	-	-
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	NL	-	-	-
	7	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	NL	-	-	-
	8	sroka	<i>Pica pica</i>	NL	-	-	-
	9	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	NL	-	-	-
Łącznie					2,5-5,5	200,0	100%

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Gatunek licznie i regularnie stwierdzany przez cały sezon lęgowy. Nie twierdzono gniazdowania bezpośrednio na terenie skweru, ale stanowił on żerowisko i miejsce odpoczynku dla osobników licznie gniazdujących na okolicznych budynkach.

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 0,5 pary

Gatunek obserwowany regularnie i dość licznie. Jedna para gniazdowała tuż za południową granicą powierzchni badawczej i regularnie na niej żerowała. Pozostałe stwierdzone osobniki pochodziły z frakcji niełęgowej populacji lub par gniazdujących na okolicznych osiedlach.

Zdjęcie 32. Wrona siwa na Skwerze Księdza Jerzego (fot. Marta Dziedzioch).

Wróbel *Passer domesticus* – C – 2-5 par

Gatunek stwierdzany licznie i regularnie przez cały sezon lęgowy. Na samym skwerze znaleziono dwa gniazda w budkach lęgowych, ale 3 kolejne znaleziono w szczelinach budynków, tuż za granicami powierzchni badawczej. Licznie na skwer przylatywały też żerować osobniki lęgowe w dalszym sąsiedztwie. Z powodu biologii lęgowej wróbla (gniazdowanie półkolonijne w budynkach, ale żerowanie na terenach zieleni) ocena liczebności tego gatunku na Skwerze Księdza Jerzego była trudna, ale ostatecznie zdecydowano się uwzględnić jedynie osobniki lęgowe na samym skwerze i tuż przy jego granicach więc oceniono ją na 2-5 par lęgowych.

Zdjęcie 33. Wróble na Skwerze Księdza Jerzego (fot. Marta Dziedzioch).

Zdjęcie 34. Wróbel zaglądający do budki na Skwerze Księdza Jerzego (fot. Marta Dziedzioch).

4.4.3. Skwer im Jana Jura-Gorzechowskiego

Tabela 64. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	7,5	23,44	26,79%
	2	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	5	15,63	17,86%
	3	bogatka	<i>Parus major</i>	B	4	12,5	14,29%
	4	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	4	12,5	14,29%
	5	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	4	12,5	14,29%
	6	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	1-4	7,81	8,93%
	7	sroka	<i>Pica pica</i>	C	1	3,13	3,57%
	8	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	A	+	-	-
	9	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	A	+	-	-
	10	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	A	+	-	-
	11	piegża	<i>Curruca curruca</i>	A	+	-	-
	12	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	A	+	-	-
	13	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	A	+	-	-
Gatunki niełęgowe	14	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
	15	kobuz	<i>Falco subbuteo</i>	NL	-	-	-
	16	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	NL	-	-	-
	17	krzyżówka	<i>Anas platyrhynchos</i>	NL	-	-	-
	18	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	NL	-	-	-
	19	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	NL	-	-	-
	20	pustułka	<i>Falco tinnunculus</i>	NL	-	-	-
	21	świergotek drzewny	<i>Anthus trivialis</i>	NL	-	-	-
	22	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	NL	-	-	-
Łącznie					26,5-29,5	87,5	100%

Bogatka *Parus major* – B – 4 pary

Gatunek stwierdzany regularnie i dosyć licznie. Na Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego wyznaczono łącznie 4 terytoria lęgowe równomiernie pokrywające zadrzewienia na terenie badań.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Gatunek licznie i regularnie stwierdzany przez cały sezon lęgowy. Nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio na terenie skweru, ale stanowił on żerowisko i miejsce odpoczynku dla osobników licznie gniazdujących na okolicznych budynkach (np. na wieżowcach od strony ul. Anielewicza czy na budynkach przy ul. Dzielnej).

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 7,5 pary

Gatunek licznie stwierdzany w zadrzewieniach na terenie skweru. Znalezione jedno gniazdo w centralnej części powierzchni badawczej. Liczebność na podstawie obserwacji zachowań godowych oceniono na 7,5 pary.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – A – (+)

Gatunek stwierdzany okazjonalnie w krzewach w różnych częściach skweru. Były to najprawdopodobniej osobniki gniazdujące w sąsiedztwie, dla których teren badań był jedynie niewielkim wycinkiem ich terytoriów.

Kawka *Coloeus monedula* – A – (+)

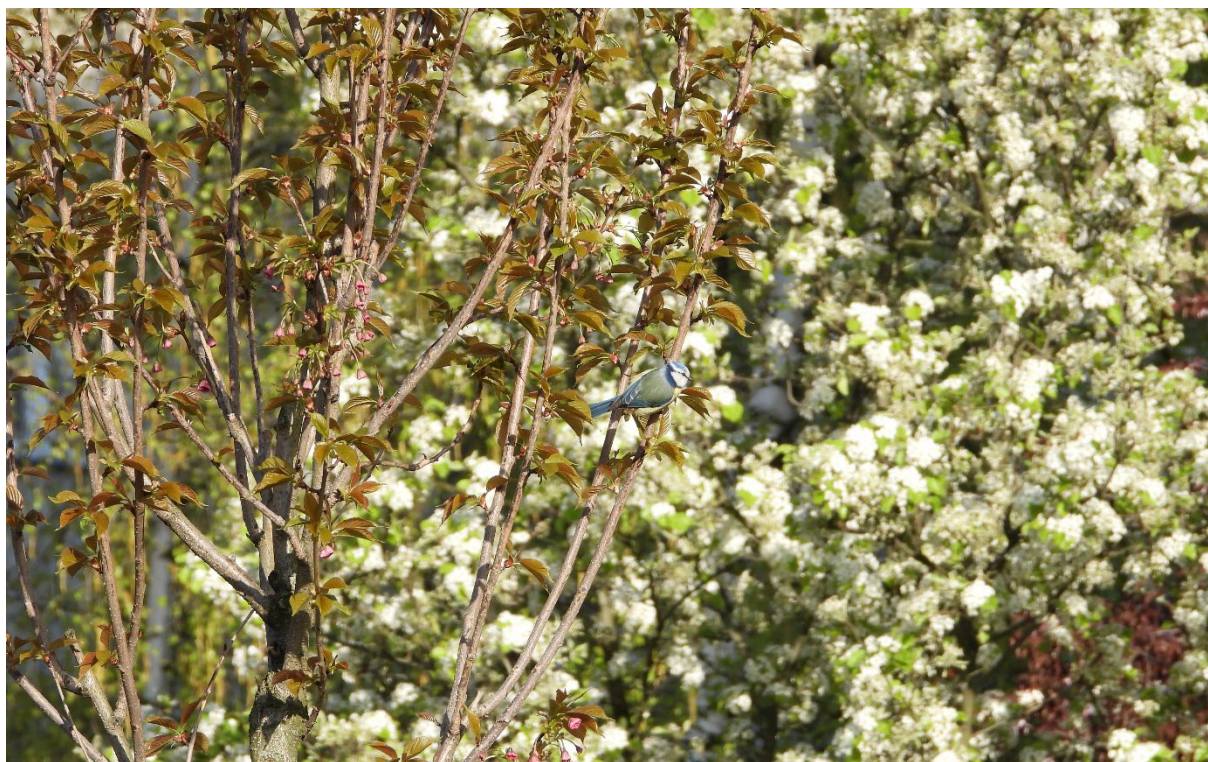
Gatunek obserwowany nieregularnie, od marca do maja. Były to najprawdopodobniej osobniki lęgowe w okolicy, dla których Skwer im. Jana Jura-Gorzechowskiego stanowił okazjonalne żerowisko.

Mazurek *Passer montanus* – C – 4 pary

Gatunek licznie stwierdzany na terenie badań. Znalaziono łącznie 4 gniazda, zlokalizowane w budkach lęgowych: dwie w zadrzewieniach między wieżowcami od strony ul. Anielewicza, jedno w części środkowej przy ul. Pawiej oraz jedno w części wschodniej, w zadrzewieniu przy pomniku Jura-Gorzechowskiego.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 4 pary

Gatunek stwierdzany regularnie i dosyć licznie. Na Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego wyznaczono łącznie 4 terytoria lęgowe równomiernie pokrywające zadrzewienia na terenie badań. Znalaziono jedno gniazdo w elewacji budynku na tuż za granicą powierzchni badawczej przy jej południowo-zachodniej części.

Zdjęcie 35. Modraszka na Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego (fot. Bartosz Smyk).

Piegiża *Curruca curruca* – A – (+)

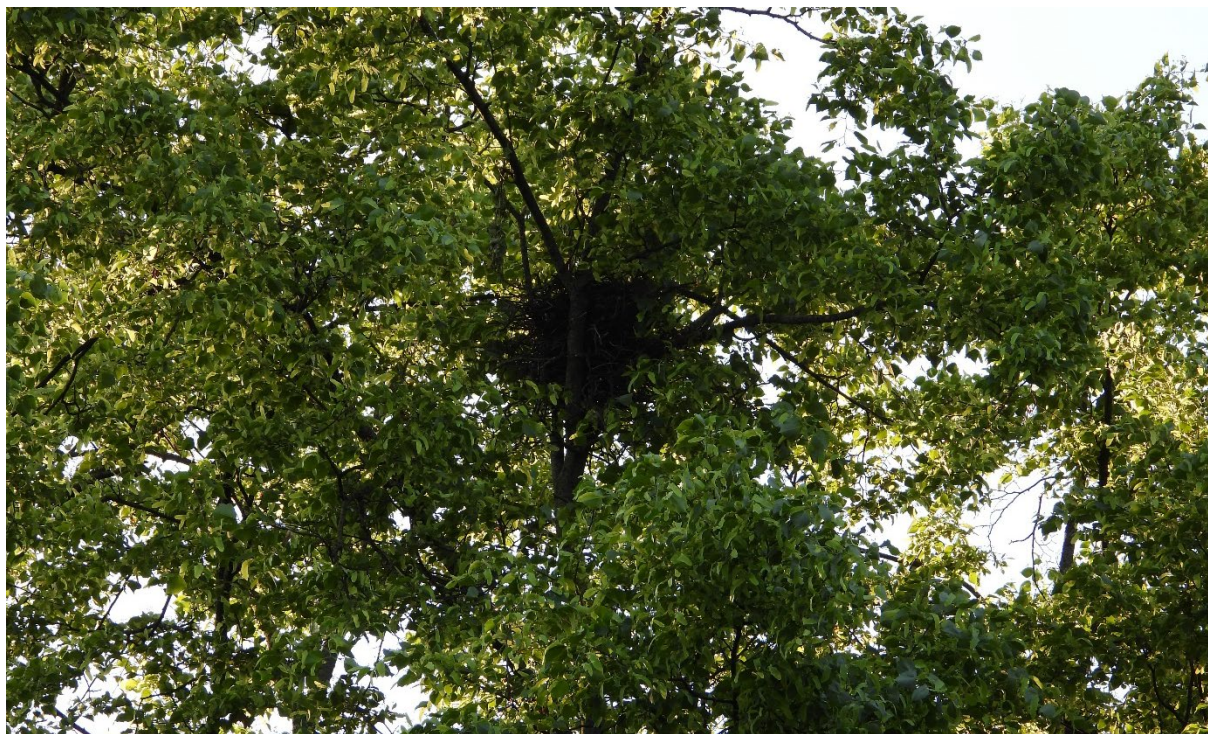
Na terenie skweru obserwowano okazjonalnie osobniki z terytorium znajdującego się na Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma.

Sierpówka *Streptopelia decaocto* – A – (+)

W zachodniej części skweru okazjonalnie obserwowano osobniki zajmujące terytorium na osiedlach w sąsiedztwie terenu badań.

Sroka *Pica pica* – C – 1 para

Na terenie badań gniazdowała jedna para lęgowa tego gatunku. Gniazdo (**zdj. 36**) znajdowało się przy południowej granicy terenu badań, za ul. Dzielną.

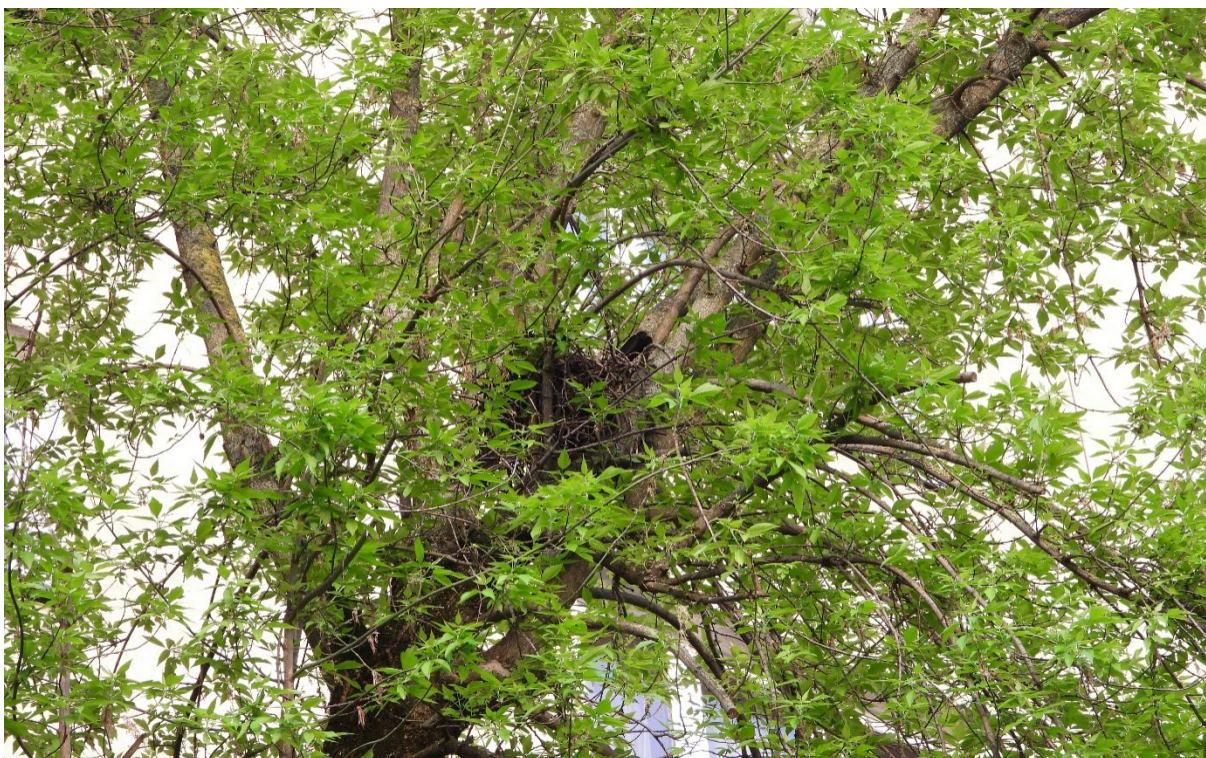
Zdjęcie 36. Gniazdo sroki na Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego (fot. Bartosz Smyk).

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 1-4 pary

Gatunek stwierdzany licznie na całym terenie badań. Znalaziono jedno gniazdo w centralnej części skweru w budce lęgowej. Jednak na podstawie obserwacji śpiewających samców oraz osobników zaglądających do budek lub zbierających pokarm, liczebność oszacowano na 1-4 pary lęgowych.

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 5 par

Gatunek stwierdzany licznie i regularnie. Znalaziono pięć gniazd, z których 2 znajdowały się w części północnej (w zadrzewieniach przy wieżowcach z płyty), jedno w szpalerze przy ul. Dzielnej (przy południowo-wschodniej granicy powierzchni badawczej) oraz po jednym w zadrzewieniach na skwerze w jego części wschodniej i zachodniej. Oprócz ptaków lęgowych obserwowano liczne osobniki z frakcji nielęgowej w populacji.

Zdjęcie 37. Wrona siwa w gnieździe na Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego (fot. Bartosz Smyk).

Wróbel *Passer domesticus* – A – (+)

Gatunek bardzo licznie stwierdzany na terenie skweru, najliczniej między blokami w jego północnej części oraz w krzewach tworzących żywopłot przy placu zabaw w części zachodniej. Nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio w ramach powierzchni badawczej, ale stanowiła ona żerowisko i miejsce odpoczynku dla osobników lęgowych w bezpośrednim sąsiedztwie.

4.4.4. Skwer im. Mieczysława Apfelbauma

Tabela 65. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	8	88,89	37,21%
	2	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	4	44,44	18,60%
	3	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	3-4	38,89	16,28%
	4	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	B	2-3	27,78	11,63%
	5	bogatka	<i>Parus major</i>	B	1,5	16,67	6,98%
	6	sżpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	1-2	16,67	6,98%
	7	piegża	<i>Curruca curruca</i>	C	0,5	5,56	2,33%
	8	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	A	+	-	-
Gatunki niełęgowe	9	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	NL	-	-	-
	10	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
	11	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	NL	-	-	-
	12	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	NL	-	-	-
	13	kopciuszek	<i>Phoenicurus ochrurus</i>	NL	-	-	-
	14	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	NL	-	-	-
	15	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	NL	-	-	-
Łącznie				20-23	238,9	100%	

Bogatka *Parus major* – C – 1,5 pary

Na terenie Skweru im. Mieczysława Apfelbauma wyznaczono jedno terytorium lęgowe tego gatunku zajmujące większość północnej części terenu badań, wzdłuż ul. Pawiej. Znalaziono tam pod koniec maja gniazdo z pisklętami w budce lęgowej. Dodatkowo na terenie skweru pojawiały się dosyć regularnie osobniki z terytoriów położonych w sąsiedztwie. Dlatego liczebność oszacowano ostatecznie na w sumie 1,5 pary lęgowej.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Gatunek licznie i regularnie stwierdzany przez cały sezon lęgowy. Nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio na terenie skweru, ale stanowił on żerowisko i miejsce odpoczynku dla osobników licznie gniazdujących na okolicznych budynkach (np. w budynkach przy ul. Dzielnej).

Grzywacz *Columba palumbus* – B – 3-4 par

Gatunek licznie stwierdzany w zadrzewieniach na terenie skweru. Liczebność na podstawie obserwacji zachowań godowych oceniono na 3 do 4 par.

Zdjęcie 38. Grzywacz na Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma (fot. Bartosz Smyk).

Mazurek *Passer montanus* – C – 8 par

Najliczniejszy gatunek lęgowy. Znalaziono w sumie 8 aktywnych gniazd. Gniazda rozmieszczone były równomiernie na terenie skweru i wszystkie znajdowały się w budkach lęgowych.

Zdjęcie 39. Mazurek przy budce lęgowej na Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma (fot. Bartosz Smyk).

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – B – 2-3 pary

Gatunek stwierdzany regularnie na terenie skweru. Wyznaczono 3 terytoria lęgowe, rozmieszczone równomiernie na całości powierzchni badawczej. Jedno z terytoriów częściowo obejmowało też zielen osiedlową na północny zachód od terenu badań.

Piegża *Curruca curruca* – C – 0,5 pary

Piegżę stwierdzono na terenie skweru jedynie raz, ale była to obserwacja słabo lotnego młodego, w niskim gęstym zakrzewieniu przy placu zabaw w zachodniej części skweru. Dlatego kategorię lęgowości określono jako gniazdowanie pewne, a liczebność oszacowano na 0,5 pary lęgowej.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 1-2 pary

Gatunek regularnie stwierdzany na terenie badań. Znalaziono jedno gniazdo we wschodniej części skweru w budce lęgowej. Obserwacji śpiewających samców w południowej części powierzchni badawczej sugerują próbę gniazdowania tam drugiej pary, dlatego liczebność oszacowano na 1-2 pary lęgowe.

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 4 pary

Gatunek stwierdzany licznie i regularnie. Znalaziono cztery gniazda rozmieszczone równomiernie po powierzchni badawczej, przy czym dwa z nich znajdowały się na granicy powierzchni badawczej nad ul. Pawią. Oprócz ptaków lęgowych obserwowano liczne osobniki z frakcji niełęgowej w populacji.

Zdjęcie 40. Żerujące wrony siwe na Skwerze im. Mieczysława Apfelbauma (fot. Bartosz Smyk).

4.4.5. Skwer Hanki Bielickiej

Tabela 66. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze Hanki Bielickiej** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	1	20	66,67%
	2	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	B	0,5	10	33,33%
	3	bogatka	<i>Parus major</i>	A	+	-	-
	4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	A	+	-	-
	5	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	A	+	-	-
Gatunki nielęgowe	6	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	NL	-	-	-
	7	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	NL	-	-	-
	8	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
	9	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	NL	-	-	-
	10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	NL	-	-	-
	11	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	NL	-	-	-
Łącznie					1,5	30,0	100%

Bogatka *Parus major* – A – (+)

Gatunek stwierdzany w sezonie kilkakrotnie. Najprawdopodobniej teren skweru stanowił okazjonalne żerowisko dla ptaków lęgowych w okolicy.

Grzywacz *Columba palumbus* – A – (+)

Gatunek stwierdzany okazjonalnie. Na początku sezonu lęgowego, w marcu, obserwowano raz śpiewającego samca. Najprawdopodobniej teren skweru stanowił okazjonalne żerowisko dla grzywaczy gniazdujących w sąsiedztwie.

Zdjęcie 41. Grzywacz na Skwerze Hanki Bielickiej (fot. Bartosz Smyk).

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – B – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie, przez cały sezon lęgowy. Skwer Hanki Bielickiej stanowił część terytorium lęgowego jednej pary tego gatunku.

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie. Jedno gniazdo (**zdj. 42**) znaleziono na drzewie w centrum skweru. Oprócz osobników lęgowych obserwowano też regularnie zalatujące osobniki z frakcji nieługowej w populacji.

Zdjęcie 42. Wrona siwa w gnieździe na Skwerze Hanki Bielickiej (fot. Bartosz Smyk).

Wróbel *Passer domesticus* – A – (+)

Gatunek stwierdzany regularnie, najczęściej w żywopłocie z róży, w okolicach przystanku tramwajowego. Nie stwierdzono gniazdowania w granicach powierzchni badawczej, ale stanowiła ona żerowisko i miejsce odpoczynku wróbli gniazdujących na okolicznych budynkach, zwłaszcza położonych na zachód od Skweru Hanki Bielickiej.

4.4.6. Skwer Mireckiego Montwiłła

Tabela 67. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze Mireckiego Montwiłła** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	2	28,57	25,81%
	2	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	2	28,57	25,81%
	3	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	B	1,5-2	25	22,58%
	4	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	B	1	14,29	12,9%
	5	bogatka	<i>Parus major</i>	B	0,5	7,14	6,45%
	6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	0,5	7,14	6,45%
	7	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	A	+	-	-
	8	kawka	<i>Coloeus monedula</i>	A	+	-	-
	9	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	A	+	-	-
Gatunki nielęgowe	10	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
	11	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	NL	-	-	-
	12	mazurek	<i>Passer montanus</i>	NL	-	-	-
	13	sierpówka	<i>Streptopelia decaocto</i>	NL	-	-	-
	14	sroka	<i>Pica pica</i>	NL	-	-	-
Łącznie					7,5-8	110,7	100%

Bogatka *Parus major* – B – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie, przez cały sezon lęgowy w zadrzewieniu wzdłuż południowej granicy skweru. Teren badań stanowił część terytorium lęgowego jednej pary tego gatunku.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Gatunek licznie i regularnie stwierdzany przez cały sezon lęgowy. Nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio na terenie skweru, ale stanowił on żerowisko i miejsce odpoczynku dla osobników licznie gniazdujących na okolicznych budynkach.

Grzywacz *Columba palumbus* – B – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie, przez cały sezon lęgowy w zadrzewieniu wzdłuż południowej granicy skweru. Teren badań stanowił część terytorium lęgowego jednej pary tego gatunku.

Kawka *Coloeus monedula* – A – (+)

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie, przez cały sezon lęgowy. Teren badań najprawdopodobniej stanowił żerowisko dla osobników gniazdujących w sąsiedztwie

Zdjęcie 43. Kawki na Skwerze Mireckiego Montwiłła (fot. Bartosz Smyk).

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – B – 1,5-2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie i dosyć licznie. Wyznaczono dwa terytoria lęgowe w zadrzewieniach na skwerze, z których jedno leżało częściowo poza terenem badań. Dodatkowo na teren skweru zalatywały też osobniki z terytorium zlokalizowanego między blokami na północny wschód od powierzchni badawczej. Dlatego uśrednioną liczebność oszacowano na 1,5-2 pary lęgowe.

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – B – 1 para

Śpiewającego samca stwierdzano regularnie w zadrzewieniu wzdłuż południowej granicy skweru. Teren badań stanowił terytorium lęgowe jednej pary tego gatunku.

Zdjęcie 44. Śpiewający samiec pleszki na Skwerze Mireckiego Montwiłła (fot. Bartosz Smyk).

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 2 pary

Gatunek stwierdzany przez cały sezon lęgowy. Znalaziono dwa aktywne gniazda w zadrzewieniu wzdłuż południowej granicy skweru. Jedno z gniazd znajdowało się w dziupli naturalnej (**zdj. 45**), a drugie w budce lęgowej.

Zdjęcie 45. Szpak w dziupli lęgowej na Skwerze Mireckiego Montwiłła (fot. Bartosz Smyk).

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 2 pary

Liczny gatunek na terenie badań. Znaleziono dwa gniazda, jedno w północno-wschodnim, a drugie w południowo-wschodnim rogu skweru. Poza lęgowymi wronami obserwowano też osobniki z frakcji nielęgowej w populacji.

Zdjęcie 46. Gniazdo wrony siwej na Skwerze Mireckiego Montwiłła (fot. Bartosz Smyk).

Wróbel *Passer domesticus* – A – (+)

Gatunek bardzo licznie stwierdzany na terenie skweru. Nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio w ramach powierzchni badawczej, ale stanowiła ona żerowisko i miejsce odpoczynku dla osobników lęgowych w bezpośrednim sąsiedztwie.

4.4.7. Skwer Gwary Warszawskiej

Tabela 68. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze Gwary Warszawskiej** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	3	27,27	21,43%
	2	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	2,5	22,73	17,86%
	3	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	2,5	22,73	17,86%
	4	bogatka	<i>Parus major</i>	C	2	18,18	14,29%
	5	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	1-2	13,64	10,71%
	6	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	1	9,09	7,14%
	7	piegża	<i>Curruca curruca</i>	B	1	9,09	7,14%
	8	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	B	0,5	4,55	3,57%
	9	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	A	+	-	-
	10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	A	+	-	-
	11	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	A	+	-	-
Gatunki niełęgowe	12	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	NL	-	-	-
	13	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
	14	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	NL	-	-	-
	15	muchotówka żałobna	<i>Ficedula hypoleuca</i>	NL	-	-	-
	16	sroka	<i>Pica pica</i>	NL	-	-	-
	17	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	NL	-	-	-
Łącznie					13,5-14,5	127,3	100%

Bogatka *Parus major* – C – 2 pary

Gatunek regularnie stwierdzany w zadrzewieniach na terenie badań. Wyznaczono trzy terytoria lęgowe. Dwa znajdowały się w części północnej skweru i oba leżały częściowo poza granicami powierzchni badawczej. Trzecie terytorium obejmowało zadrzewienia w południowej części terenu badań. Na południu powierzchni badawczej znaleziono jedno gniazdo z pisklętami, zlokalizowane w budce lęgowej.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Gatunek licznie i regularnie stwierdzany przez cały sezon lęgowy. Nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio na terenie skweru, ale stanowił on żerowisko i miejsce odpoczynku dla osobników licznie gniazdujących na okolicznych budynkach.

Grzywacz *Columba palumbus* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w zadrzewieniach na terenie badań. Skwer Gwary Warszawskiej najprawdopodobniej stanowił terytorium lęgowe jednej pary grzywaczy.

Mazurek *Passer montanus* – C – 1-2 pary

Gatunek regularnie stwierdzany na terenie badań. Znaleziono jedno gniazdo z późnego lęgu (22 lipca) w budce lęgowej w zadrzewieniu w południowej części skweru. Na podstawie wcześniejszych obserwacji oszacowano liczebność lęgową na 1-2 pary.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 2,5 pary

Gatunek licznie stwierdzany w zadrzewieniach na terenie skweru. Wyznaczono trzy terytoria lęgowe, z których jedno leżało częściowo poza granicami powierzchni badawczej. Pod koniec maja, w północnej części terenu badań, obserwowano dwa słabo lotne młode po wylocie z gniazda.

Pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – A – (+)

Dwukrotnie (raz w kwietniu i raz maju) słyszano na terenie skweru śpiewającego samca. Teren badań najprawdopodobniej stanowi niewielki wycinek terytorium lęgowego pary pelzaczy ogrodowych, gniazdujących w okolicznej zieleni osiedlowej.

Piegiża *Curruca curruca* – B – 1 para

Gatunek regularnie stwierdzany w okolicach kęp krzewów w północnej części skweru, gdzie wyznaczono jedno terytorium lęgowe (obserwacje śpiewających samców i ptaków zaniepokojonych).

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – B – 0,5 pary

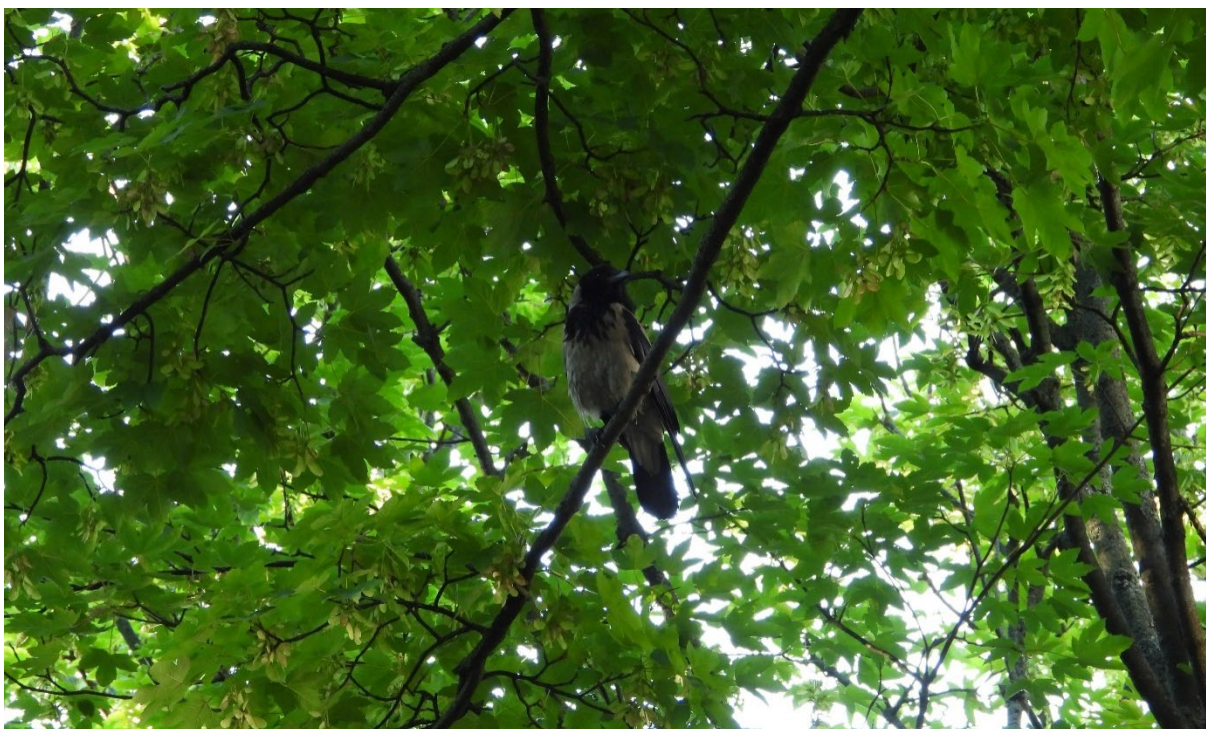
Północno-wschodnia część skweru leżała w obrębie terytorium jednej pary lęgowej tego gatunku. Terytorium to, poza częścią terenu badań, obejmowało też okoliczną zielenią osiedlową i budynek szpitala prywatnego przy al. Solidarności.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 3 pary

Gatunek stwierdzany regularnie przez cały sezon lęgowy. Znaleziono trzy gniazda, wszystkie w budkach lęgowych (w środkowej, zachodniej i południowej części skweru).

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 2,5 pary

Liczny gatunek na terenie badań. Znaleziono trzy gniazda, dwa w granicach powierzchni badawczej i jedno tuż już poza jej granicami. Poza lęgowymi wronami obserwowano też osobniki z frakcji nielęgowej w populacji.

Zdjęcie 47. Wrona siwa na Skwerze Gwary Warszawskiej (fot. Bartosz Smyk).

Wróbel *Passer domesticus* – A – (+)

Gatunek bardzo licznie stwierdzany na terenie skweru. Nie stwierdzono gniazdowania bezpośrednio w ramach powierzchni badawczej, ale stanowiła ona żerowisko i miejsce odpoczynku dla osobników lęgowych w bezpośrednim sąsiedztwie.

4.4.8. Skwer im. Alojzego Pawełka

Na terenie Skweru im. Alojzego Pawełka stwierdzono obecność 21 gatunków ptaków, z których 19 uznano za lęgowe. Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg Wilk 2016): kategoria C (gniazdowanie pewne) – 9 gatunków, kategoria B (gniazdowanie prawdopodobne) – 6 gatunków, kategoria A (gniazdowanie możliwe) – 4 gatunki. Jako niełęgowe oznaczono 2 gatunki (**tab. 69**).

Na terenie badań stwierdzono łącznie 36-43 par lęgowych a uśrednione ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 123,4 par/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w **tab. 69**.

Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych stanowiła 88,6% wszystkich par, należało do niej 9 gatunków: szpak, kwiczoł, modraszka, grzywacz, wrona siwa, bogatka, kapturka, kos i zięba. Największy udział w tej grupie miał szpak (20,3% całości zgrupowania lęgowego). Grupę subdominantów tworzyły 3 gatunki (pełzacz ogrodowy, szczygieł i zaganiacz) o łącznym udziale w zespole lęgowym wynoszącym 7,5%. W grupie influentów znajdowały się 3 gatunki: dzięcioł białoszy, dzwonek i piegża o łącznym udziale w zgrupowaniu lęgowym wynoszącym 3,9%.

Spośród grup ekologicznych (gniazdowych) największy udział (51,9%) miały ptaki budujące gniazda wysoko na drzewach i krzewach (kwiczoł, grzywacz, wrona siwa, kos, zięba, szczygieł, zaganiacz, dzwonek). Mniejszy udział (41,8%) miały dziuplaki (szpak, bogatka, modraszka, pełzacz ogrodowy,

dzięcioł białoszyi). Najniższy udział (6,3%) miały gatunki gniazdujące nisko (w krzewach, roślinności zielnej lub na ziemi): kapturka i piegża.

Tabela 69. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze im. Alojzego Pawełka** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

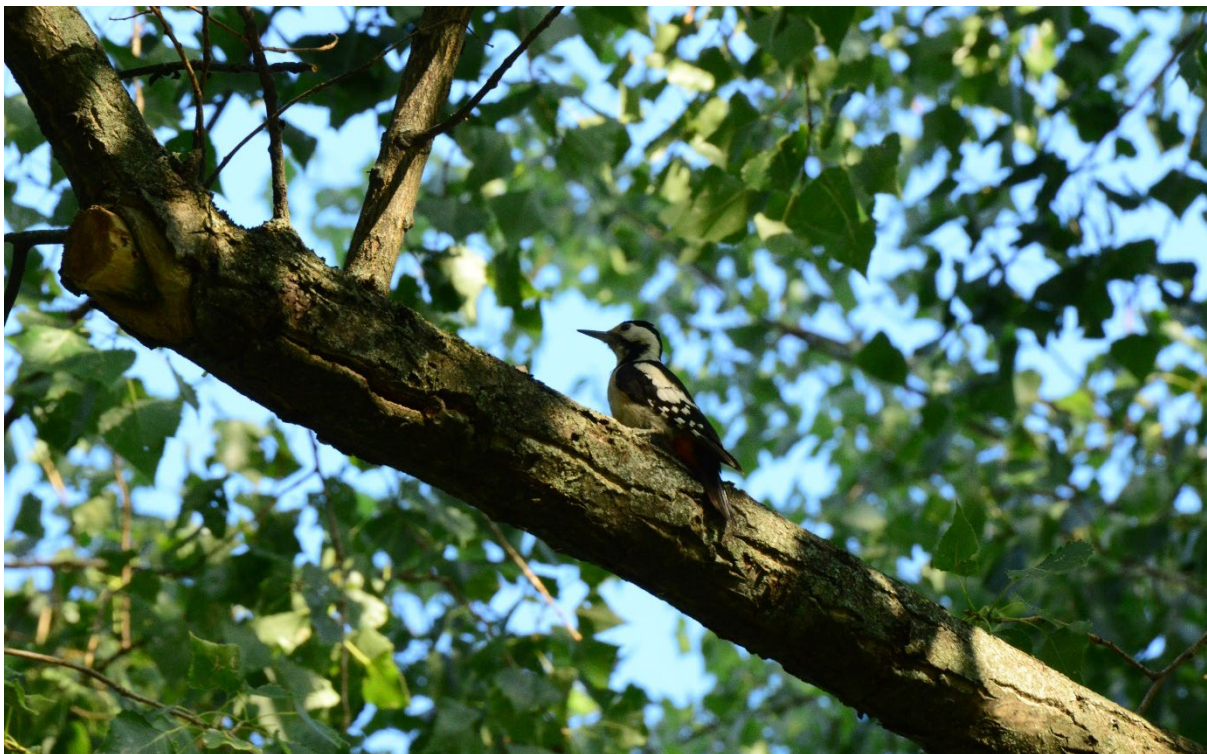
Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	6-10	25	20,25%
	2	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	5-6	17,19	13,92%
	3	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	5	15,63	12,66%
	4	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	4-5	14,06	11,39%
	5	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	4	12,50	10,13%
	6	bogatka	<i>Parus major</i>	C	2	6,25	5,06%
	7	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	2	6,25	5,06%
	8	kos	<i>Turdus merula</i>	C	2	6,25	5,06%
	9	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	B	2	6,25	5,06%
	10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	C	1	3,13	2,53%
	11	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	B	1	3,13	2,53%
	12	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	B	1	3,13	2,53%
	13	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	C	0,5	1,56	1,27%
	14	dzwoniec	<i>Chloris chloris</i>	B	0,5	1,56	1,27%
	15	piegża	<i>Curruca curruca</i>	B	0-1	1,56	1,27%
	16	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	A	+	-	-
	17	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	A	+	-	-
	18	mazurek	<i>Passer montanus</i>	A	+	-	-
	19	wróbel	<i>Passer domesticus</i>	A	+	-	-
Gatunki nielęgowe	20	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	NL	-	-	-
	21	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
Łącznie					36-43	123,4	100%

Bogatka *Parus major* – C – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie. Wyznaczono dwa terytoria, jedno w północnej i drugie w południowej części skweru. Znalaziono jedno gniazdo z pisklętami, w budce lęgowej, przy południowej granicy terenu badań.

Dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus* – C – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany dosyć regularnie w sezonie lęgowym. Teren badań w całości leżał w obrębie rozległego terytorium jednej pary tego gatunku. W lipcu obserwowano dorosłego osobnika zbierającego pokarm dla piskląt.

Zdjęcie 18. Samica dzięcioła białoszyjego na Skwerze im. Alojzego Pawełka (fot. Łukasz Wardecki).

Dzięcioł duży *Dendrocopos major* – A – (+)

Gatunek stwierdzany kilkakrotnie w marcu, kwietniu i czerwcu. Teren badań stanowił najprawdopodobniej niewielki fragment terytorium i okazjonalne żerowisko dla pary dzięciołów dużych gniazdujących w sąsiedztwie.

Dzwoniec *Chloris chloris* – B – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie (w tym śpiewający) od marca do czerwca, najczęściej w północno-zachodniej części terenu badań. Skwer im. Alojzego Pawełka stanowił najprawdopodobniej część terytorium lęgowego jednej pary.

Gołąb miejski *Columba livia forma urbana* – A – (+)

Gatunek dosyć licznie stwierdzany przez cały sezon lęgowy. Nie stwierdzono gniazdowania na terenie badań, ale stanowił on żerowisko i miejsce odpoczynku osobników gniazdujących na okolicznych budynkach.

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 4-5 par

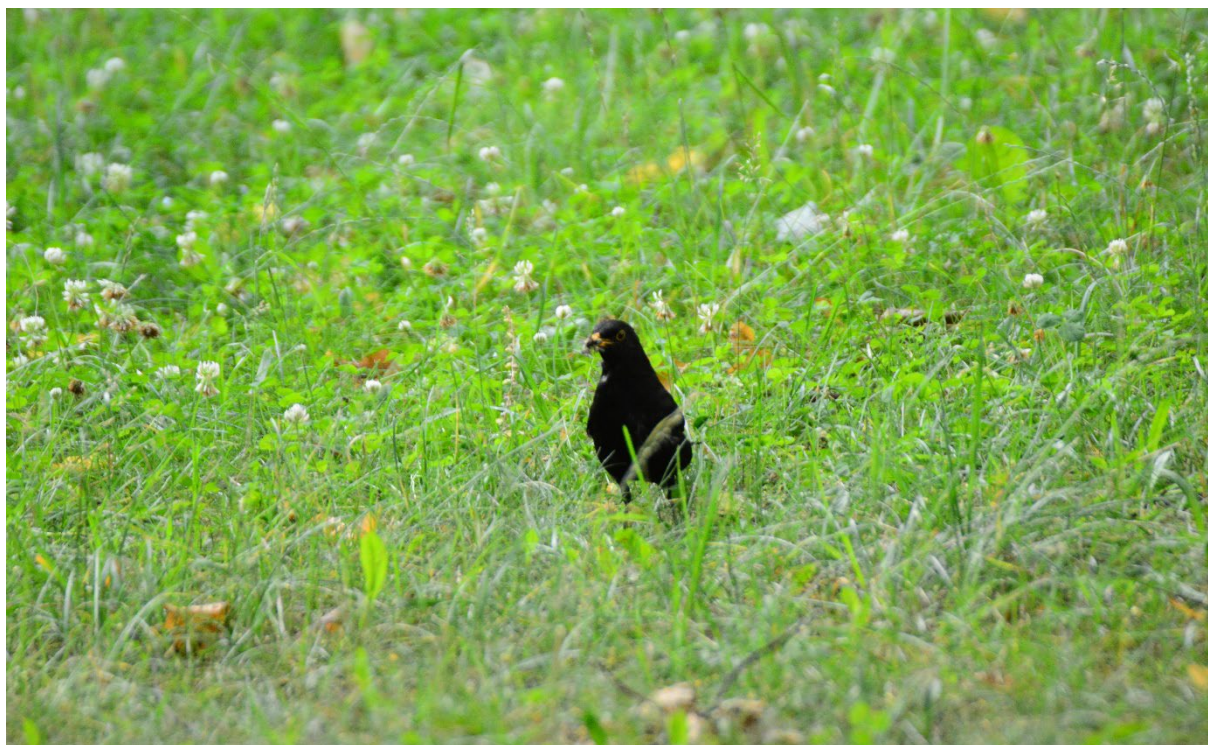
Gatunek licznie stwierdzany na całym terenie badań. Znalaziono 4 gniazda należące do 3 par lęgowych (w przypadku jednej pary znaleziono gniazda z kolejnych prób lęgów). Na podstawie lokalizacji gniazd oraz obserwacji zachowań terytorialnych osobników (głosy godowe i loty tokowe) oszacowano liczebność na 4-5 par lęgowych.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie, w tym śpiewające samce. Wyznaczono dwa terytoria lęgowe. Jedno obejmowało północną, a drugie środkową część powierzchni badawczej.

Kos *Turdus merula* – C – 2 pary

Gatunek regularnie stwierdzany w sezonie lęgowym. Wyznaczono dwa terytoria lęgowe. Jedno obejmowało północną, a drugie południową część terenu badań. Pod koniec czerwca i na początku lipca w terytorium na południu skweru obserwowano dorosłe osobniki zbierające pokarm dla piskląt (zdj. 19).

Zdjęcie 19. Samiec kosa zbierający pokarm dla piskląt na Skwerze im. Alojzego Pawełka (fot. Łukasz Wardecki).

Kwiczol *Turdus pilaris* – C – 5-6 par

Gatunek licznie stwierdzany na terenie całego skweru. Niewielka kolonia lęgowa, licząca minimum 5 gniazd, znajdowała się w północno-zachodniej części powierzchni badawczej. Na podstawie znalezionych gniazd, stwierdzeń śpiewających samców oraz obserwacji dorosłych osobników przeganiających wrony oszacowano liczebność na 5-6 par lęgowych.

Zdjęcie 20. Młody kwiczoł na Skwerze im. Alojzego Pawełka (fot. Łukasz Wardecki).

Mazurek *Passer montanus* – A – (+)

Gatunek stwierdzany regularnie, najczęściej w miejscach dokarmiania. Nie znaleziono gniazd na terenie badań, ale stanowił on żerowisko i miejsce odpoczynku dla osobników gniazdujących w sąsiedztwie.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 5 par

Gatunek licznie stwierdzany w zadrzewieniach na terenie skweru. Wyznaczono w sumie 5 terytoriów lęgowych. Jedno znajdowało się w północnej części skweru, a po dwa w części środkowej i południowej. Znaleziono trzy gniazda. Dwa znajdowały się w dziuplach naturalnych w środkowej części terenu badań, a jedno w budce lęgowej w południowej części powierzchni badawczej. W maju (22.05.2024) w dwóch różnych miejscach na terenie badań obserwowano rodziny modraszek z młodymi po wylocie z gniazda.

Pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Terytorium lęgowe jednej pary znajdowało się w północnej części terenu badań. W połowie kwietnia obserwowano tam dorosłe osobniki zbierające pokarm dla piskląt, a pod koniec kwietnia widziano młode ptaki po wylocie z gniazda.

Piegiża *Curruca curruca* – B – 0-1 para

Śpiewającego samca stwierdzono dwukrotnie (w maju i czerwcu) w krzewach w południowej części powierzchni badawczej. Nie znaleziono jednak gniazda ani nie obserwowano młodych osobników. Biorąc pod uwagę skrytość tego gatunku w warunkach miejskich uznano, że gatunek ten najprawdopodobniej był lęgowy w granicach terenu badań, a liczebność oszacowano na 0-1 pary lęgowej.

Szczygieł *Carduelis carduelis* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie, w tym śpiewające samce, w zadrzewieniu wzdłuż zachodniej granicy północnej części terenu badań. Wyznaczono tam jedno terytorium lęgowe.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 6-10 par

Gatunek regularnie i licznie obserwowany na całym badanym terenie. Znalaziono 9 gniazd na terenie badań (7 w budkach lęgowych i 2 w dziuplach naturalnych), ale 3 z nich były gniazdami z drugich lub powtarzanych lęgów w czerwcu. Na podstawie gniazd znalezionych w maju oraz wcześniejszych obserwacji śpiewających samców i osobników zaglądających do budek i dziupli, oszacowano liczebność na 6-10 par lęgowych.

Zdjęcie 21. Młode szpaki w budce na Skwerze im. Alojzego Pawełka (fot. Łukasz Wardecki).

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 4 pary

Gatunek stwierdzany regularnie na całym terenie badań. Znalaziono 4 aktywne gniazda (2 w północnej i 2 w południowej części skweru).

Zdjęcie 22. Wrona siwa na gnieździe na Skwerze im. Alojzego Pawełka (fot. Łukasz Wardecki).

Wróbel *Passer domesticus* – A – (+)

Gatunek stwierdzany regularnie, ale wyłącznie przy północnej granicy terenu badań. Obserwowane tam wróble najprawdopodobniej gniazdowały na pobliskim budynku, a teren badań stanowił dla nich żerowisko i miejsce odpoczynku.

Zaganiacz *Hippolais icterina* – B – 1 para

Śpiewającego samca stwierdzano regularnie od maja do lipca w północnej i środkowej części powierzchni badawczej, gdzie wyznaczono jedno terytorium lęgowe.

Zdjęcie 23. Zaganiacz na Skwerze im. Alojzego Pawełka (fot. Łukasz Wardecki).

Zięba *Fringilla coelebs* – B – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w północnej części skweru, gdzie znajdowały się dwa terytoria lęgowe.

4.4.9. Skwer im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka

Tabela 70. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	bogatka	<i>Parus major</i>	C	1	4,76	11,76%
	2	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	B	1	4,76	11,76%
	3	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	1	4,76	11,76%
	4	kos	<i>Turdus merula</i>	B	1	4,76	11,76%
	5	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	1	4,76	11,76%
	6	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	1	4,76	11,76%
	7	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	B	1	4,76	11,76%
	8	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	1	4,76	11,76%
	9	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	B	0,5	2,38	5,88%
	10	mazurek	<i>Passer montanus</i>	A	+	-	-
	11	piegża	<i>Curruca curruca</i>	A	+	-	-
	12	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	A	+	-	-
Gatunki niełęgowe	13	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	NL	-	-	-
	14	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
	15	szczygieł	<i>Carduelis carduelis</i>	NL	-	-	-
	16	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	NL	-	-	-
	17	zaganiacz	<i>Hippolais icterina</i>	NL	-	-	-
Łącznie					8,5	40,5	100%

Bogatka *Parus major* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Na terenie badań znajdowało się terytorium jednej pary lęgowej. Gniazdo znaleziono w dziupli naturalnej we wschodniej części skweru.

Grzywacz *Columba palumbus* – B – 1 para

Teren badań stanowił terytorium jednej pary lęgowej tego gatunku.

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Wyznaczono jedno terytorium, zlokalizowane w krzewach rosnących w centrum oraz wzdłuż wschodniej granicy powierzchni badawczej.

Kos *Turdus merula* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Terytorium jednej pary lęgowej obejmowało północno-wschodnią część skweru. W połowie maja obserwowano młode osobniki po wylocie z gniazda (zdj. 48).

Zdjęcie 48. Podlot kosa karmiony przez samca na Skwerze im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka (fot. Łukasz Wardecki).

Kwiczol *Turdus pilaris* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany przez cały sezon lęgowy. Pod koniec maja obserwowano młode po wylocie z gniazda przy wschodniej granicy powierzchni badawczej, a w czerwcu znaleziono gniazdo w zachodniej części skweru.

Mazurek *Passer montanus* – A – (+)

Gatunek stwierdzany głównie w marcu i kwietniu. Na początku sezonu lęgowego obserwowano osobniki sprawdzające i pilnujące potencjalnych miejsc lęgowych we wschodniej części skweru. Potem jednak mazurki zniknęły z terenu badań.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Na terenie badań znajdowało się terytorium jednej pary lęgowej. Gniazdo znaleziono w dziupli naturalnej w środkowej części skweru.

Pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – B – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie. Teren badań leżał w obrębie większego terytorium lęgowego jednej pary tego gatunku.

Zdjęcie 49. Petzacz ogrodowy na Skwerze im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka (fot. Łukasz Wardecki).

Pięgża *Curruca curruca* – A – (+)

Gatunek stwierdzony trzykrotnie (w kwietniu, maju i lipcu), ale nie stwierdzono zachowań terytorialnych ani gniazd lub młodych. Obserwowane osobniki mogły być osobnikami migrującymi (w kwietniu i maju) lub gniazdującymi w sąsiedztwie terenu badań.

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Śpiewającego samca stwierdzano w kwietniu, maju i czerwcu. Teren skweru stanowił terytorium jednej pary lęgowej tego gatunku.

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie przez cały sezon lęgowy. Na terenie skweru gniazdowała jedna para lęgowa, której gniazdo znajdowało się na drzewie w środkowej części powierzchni badawczej.

Zięba *Fringilla coelebs* – A – (+)

Gatunek stwierdzany nieregularnie na terenie badań. Najprawdopodobniej zięby gniazdowały w sąsiedztwie, a powierzchnię badawczą wykorzystywały jako okazjonalne żerowisko.

4.4.10. Skwer przy ul. Pustola

Tabela 71. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze przy ul. Pustola** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	2-4	13,64	30%
	2	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	2	9,09	20%
	3	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	B	1,5	6,82	15%
	4	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	C	1,5	6,82	15%
	5	bogatka	<i>Parus major</i>	C	1	4,55	10%
	6	mazurek	<i>Passer montanus</i>	C	1	4,55	10%
	7	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	A	+	-	-
	8	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	C	+	-	-
	9	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	A	+	-	-
	10	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	A	+	-	-
	11	sroka	<i>Pica pica</i>	A	+	-	-
Gatunki nielęgowe	12	dzięcioł średni	<i>Dendrocoptes medius</i>	NL	-	-	-
	13	dzięcioł zielony	<i>Picus viridis</i>	NL	-	-	-
	14	dzięciołek	<i>Dryobates minor</i>	NL	-	-	-
	15	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-
	16	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	NL	-	-	-
	17	kos	<i>Turdus merula</i>	NL	-	-	-
	18	kowalik	<i>Sitta europaea</i>	NL	-	-	-
	19	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	NL	-	-	-
	20	sójka	<i>Garrulus glandarius</i>	NL	-	-	-
	21	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	NL	-	-	-
Łącznie				9-11	45,5	100%	

Bogatka *Parus major* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie. Na terenie badań wyznaczono dwa terytoria lęgowe (w części wschodniej i zachodniej), ale oba znajdowały się częściowo poza granicami powierzchni badawczej. Znalaziono dwa gniazda w budkach lęgowych. Jedno znajdowało się w zadrzewieniu na wale w zachodniej części terenu badań, a drugie w zieleni osiedlowej w kierunku południowo-wschodnim, już poza granicami powierzchni badawczej.

Dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus* – A – (+)

Gatunek stwierdzany sporadycznie. Teren badań stanowił niewielki fragment terytorium lęgowego jednej pary tego gatunku gniazdującej w okolicy.

Dzięcioł duży *Dendrocopos major* – C – (+)

Gatunek stwierdzany sporadycznie. W bezpośrednim sąsiedztwie terenu badań, na terenie cmentarza znajdowała się dziupla lęgowa (słyszano żebrzące pisklęta). Dlatego należy założyć,

że zadrzewienie wzdłuż muru cmentarza stanowiło niewielki fragment terytorium lęgowego pary dzięciołów dużych, gniazdujących na terenie cmentarza.

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 2-4 pary

Gatunek licznie i regularnie obserwowany w zadrzewieniu na wale wzdłuż ogrodzenia cmentarza gdzie znaleziono dwa gniazda. Na podstawie zachowań terytorialnych liczebność oszacowano na 2-4 pary lęgowe.

Kwiczol *Turdus pilaris* – A – (+)

Na terenie badań okazjonalnie żerowały osobniki lęgowe w sąsiedztwie terenu badań.

Mazurek *Passer montanus* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie, ale jedynie punktowo w środkowej części zadrzewienia na wale wzdłuż ogrodzenia cmentarza. Znaleziono tam jedno aktywne gniazdo w budce lęgowej.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – B – 1,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. W zadrzewieniach na wale wzdłuż ogrodzenia cmentarza wyznaczono 3 terytoria lęgowe, jednak wszystkie z nich znajdowały się częściowo poza terenem badań.

Pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – A – (+)

Na terenie badań nieregularnie pojawiały się osobniki tego gatunku z terytoriów lęgowych zlokalizowanych na terenie pobliskiego cmentarza.

Sroka *Pica pica* – A – (+)

Na terenie badań regularnie obserwowano żerujące osobniki gniazdujące na osiedlach od północnej strony skweru.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 2 pary

Gatunek stwierdzany regularnie. Znaleziono 2 gniazda w budkach lęgowych na wale przy ogrodzeniu cmentarza, jedno w zachodniej, a drugie we wschodniej części powierzchni badawczej.

Wrona siwa *Corvus cornix* – C – 1,5 pary

Gatunek licznie i regularnie stwierdzany na terenie badań. Były to jednak głównie osobniki nielęgowe i osobniki z okolicznych osiedli, żerujące na trawniku zajmującym większość terenu badań. Na samym terenie badań gniazdowała jedna para, w jego zachodniej części, a kolejna miała gniazdo w bezpośrednim sąsiedztwie wschodniej części powierzchni badawczej, na terenie cmentarza.

4.4.11. Skwer Reduta Wolska

Na terenie Skweru Reduta Wolska stwierdzono obecność 21 gatunków ptaków, z których 16 uznano za lęgowe. Dla gatunków lęgowych określono kategorię lęgowości (wg Wilk 2016): kategoria C (gniazdowanie pewne) – 9 gatunków, kategoria B (gniazdowanie prawdopodobne) – 5 gatunków, kategoria A (gniazdowanie możliwe) – 2 gatunki. Jako nielęgowe oznaczono 5 gatunków (**tab. 72**).

Na terenie badań stwierdzono łącznie 30,5-33,5 par lęgowych a uśrednione ogólne zagęszczenie całego zespołu ptaków lęgowych wynosiło 94,1 par/10 ha. Dokładne dane dotyczące liczebności, zagęszczenia i udziału procentowego poszczególnych gatunków zostały przedstawione w **tab. 72**.

Grupa dominantów w zespole ptaków lęgowych stanowiła 84,4% wszystkich par, należało do niej 8 gatunków: grzywacz, modraszka, kwiczoł, zięba, bogatka, kapturka, szpak i rudzik. Największy udział w tej grupie miały grzywacz i modraszka (po 14,1% całości zgrupowania lęgowego). Grupę subdominantów tworzyły 4 gatunki (pleszka, kos, pełzacz ogrodowy, sroka) o łącznym udziale w zespole lęgowym wynoszącym 14,1%. W grupie influentów znajdował się tylko jeden gatunek (dzięcioł duży) o udziale w zgrupowaniu lęgowym wynoszącym 1,6%.

Spośród grup ekologicznych (gniazdowych) najwyższy udział (43,8%) miały ptaki budujące gniazda wysoko na drzewach i krzewach (grzywacz, kwiczoł, zięba, kos, sroka). Niższy udział (40,6%) miały dziuplaki (modraszka, bogatka, szpak, pleszka, pełzacz ogrodowy, dzięcioł duży). Najniższy udział (15,6%) miały ptaki gniazdujące nisko (w krzewach, roślinności zielnej i na ziemi): kapturka i rudzik.

Tabela 72. Status lęgowy, kategoria lęgowości, liczba par lęgowych, zagęszczenie i udział w zespole (dominacja) ptaków lęgowych stwierdzonych na **Skwerze Reduta Wolska** w sezonie lęgowym i okresie dyspersji polęgowej (01.03. – 31.08.2024). K – kategoria lęgowości, N – liczba par (terytoriów); Z – zagęszczenie [n par/10ha] na powierzchnię całego parku; D – dominacja [proc.]. Ewentualne ułamki w liczbie par lęgowych wynikają z faktu znajdowania się niektórych terytoriów jedynie częściowo na terenie badań. **Pogrubioną czcionką** zaznaczono gatunki stanowiące grupę dominantów. Uszeregowano wg malejącej liczebności.

Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
Gatunki lęgowe	1	grzywacz	<i>Columba palumbus</i>	C	4,5	13,24	14,06%
	2	modraszka	<i>Cyanistes caeruleus</i>	C	4-5	13,24	14,06%
	3	kwiczoł	<i>Turdus pilaris</i>	C	4	11,76	12,50%
	4	zięba	<i>Fringilla coelebs</i>	B	3-4	10,29	10,94%
	5	bogatka	<i>Parus major</i>	C	3	8,82	9,38%
	6	kapturka	<i>Sylvia atricapilla</i>	B	3	8,82	9,38%
	7	szpak	<i>Sturnus vulgaris</i>	C	2-3	7,35	7,81%
	8	rudzik	<i>Erithacus rubecula</i>	C	2	5,88	6,25%
	9	pleszka	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	B	1,5	4,41	4,69%
	10	kos	<i>Turdus merula</i>	B	1	2,94	3,13%
	11	pełzacz ogrodowy	<i>Certhia brachydactyla</i>	C	1	2,94	3,13%
	12	sroka	<i>Pica pica</i>	C	1	2,94	3,13%
	13	dzięcioł duży	<i>Dendrocopos major</i>	C	0,5	1,47	1,56%
	14	dzięcioł białoszyi	<i>Dendrocopos syriacus</i>	A	+	-	-
	15	mandarynka	<i>Aix galericulata</i>	B	+	-	-
	16	wrona siwa	<i>Corvus cornix</i>	A	+	-	-
Gatunki nielęgowe	17	cierniówka	<i>Curruca communis</i>	NL	-	-	-
	18	gołąb miejski	<i>Columba livia forma urbana</i>	NL	-	-	-
	19	jerzyk	<i>Apus apus</i>	NL	-	-	-

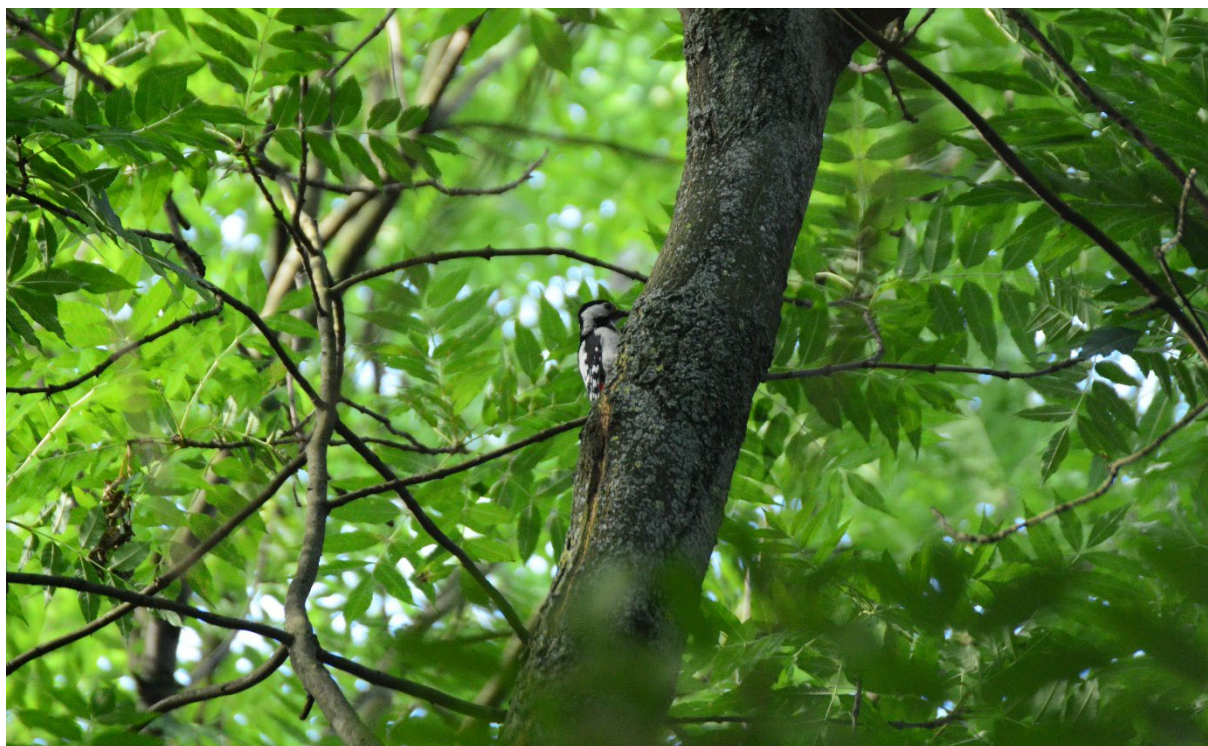
Status lęgowy	Lp.	Nazwa polska	Nazwa naukowa	K	N	Z	D
	20	mazurek	<i>Passer montanus</i>	NL	-	-	-
	21	śpiewak	<i>Turdus philomelos</i>	NL	-	-	-
				Łącznie	30,5-33,5	94,1	100%

Bogatka *Parus major* – C – 3 pary

Gatunek regularnie stwierdzany na całym terenie badań. Wyznaczono 5 terytoriów równomiernie pokrywających teren badań i rozmieszczonych wzdłuż wałów Reduty Ordona. Większość (4 z 5) terytoriów obejmowała też częściowo tereny leżące już poza granicami powierzchni badawczej. Znalaziono w sumie 4 gniazda z pisklętami, wszystkie w budkach lęgowych.

Dzięcioł białoszyi *Dendrocopos syriacus* – A – (+)

Osobniki tego gatunku (w tym raz parę ptaków) obserwowano kilkakrotnie w północnej części terenu badań. Ten fragment powierzchni badawczej stanowił najprawdopodobniej niewielki fragment terytorium lęgowego jednej pary dzięcioła białoszyjego, gniazdującej w sąsiedztwie.

Zdjęcie 24. Samica dzięcioła białoszyjego na Skwerze Reduta Wolska (fot. Łukasz Wardecki).

Dzięcioł duży *Dendrocopos major* – C – 0,5 pary

Gatunek stwierdzany regularnie w północnej części terenu badań. Stanowił on część terytorium lęgowego pary dzięcioła dużego, której gniazdo znajdowało się w północnej części pobliskiego cmentarza (słyszano zebrzące z dziupli pisklęta).

Grzywacz *Columba palumbus* – C – 4,5 pary

Gatunek licznie stwierdzany w zadrzewieniach na całym terenie badań. Znalaziono 4 gniazda należące do 3 par lęgowych (2 gniazda były kolejnymi próbami lęgów tej samej pary). Na podstawie

znalezionych gniazd oraz obserwacji zachowań terytorialnych (głos godowy i loty tokowe) oszacowano liczebność grzywacza na 4,5 pary lęgowej.

Zdjęcie 25. Grzywacz na Skwerze Reduta Wolska (fot. Łukasz Wardecki).

Kapturka *Sylvia atricapilla* – B – 3 pary

Gatunek regularnie stwierdzany w zadrzewieniach z gęstym podszytem na całym terenie badań. Wyznaczono 4 terytoria lęgowe położone wzdłuż wałów Reduty Ordona. Dwa z tych terytoriów leżały częściowo już poza granicami powierzchni badawczej.

Kos *Turdus merula* – B – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie na terenie badań. Wyznaczono dwa terytoria, oba leżące częściowo poza granicami terenu badań. Jedno terytorium znajdowało się na północy, a drugie na południu terenu badań.

Kwiczol *Turdus pilaris* – C – 4 pary

Gatunek stwierdzany regularnie, najczęściej we fragmentach zadrzewień o charakterze typowo parkowym. Niewielka kolonia lęgowa, licząca 3 gniazda, znajdowała się na wysokości ul. Nakielskiej, a pojedyncze gniazdo znaleziono dodatkowo przy siłowni plenerowej.

Zdjęcie 26. Młody kwiczoł na Skwerze Reduta Wolska (fot. Łukasz Wardecki).

Mandarynka *Aix galericulata* – B – (+)

W połowie marca (12.03.2024) obserwowano parę mandarynek przy budce lęgowej, przy wałach Reduty Wolskiej, na wysokości ul. Nakielskiej. Jednak później nie odnotowano już tego gatunku na terenie badań. Niemniej nie można wykluczyć próby lęgów tego gatunku, ponieważ wysiadująca samica jest w zasadzie niemożliwa do wykrycia. Ponieważ na terenie Skweru Reduta Wolska nie ma zbiorników ani cieków wodnych, do których samica mogłaby zaprowadzić świeżo wyklute młode należy założyć, że o ile ewentualny lęg nie uległ stracie na etapie wysiadywania, to młode i samica po wykluciu opuściły teren badań.

Modraszka *Cyanistes caeruleus* – C – 4-5 par

Gatunek licznie stwierdzany na terenie badań. Wyznaczono 5 terytoriów lęgowych. Jedno znajdowało się na północy, przy granicy ze Skwerem przy ul. Pustola i leżało częściowo poza granicami powierzchni badawczej. Cztery terytoria wyznaczono w południowej części terenu badań, przy czym jedno z nich leżało w większości poza terenem badań na Cmentarzu Prawosławnym. Na podstawie obserwacji ptaków możliwe jest, że jeszcze jedno terytorium znajdowało się w północnej części terenu badań, jednak stwierdzono tam tylko dwa razy śpiewającego samca i nie odnaleziono tam gniazda. Dlatego uogólnioną liczebność modraszek na Skwerze Reduta Wolska oszacowano na 4-5 par lęgowych. W sumie na terenie badań odnaleziono dwa gniazda w budkach lęgowych, a jedno gniazdo w dziupli naturalnej znaleziono tuż poza granicą terenu badań. Wszystkie odnalezione gniazda znajdowały się na południu terenu badań.

Pelzacz ogrodowy *Certhia brachydactyla* – C – 1 para

Gatunek stwierdzany regularnie w sezonie lęgowym. Wyznaczono dwa terytoria lęgowe (po jednym w północnej i południowej części terenu badań), oba częściowo leżące poza granicami powierzchni

badawczej. Znaleziono jedno gniazdo z pisklętami w szczelinie kory drzewa rosnącego na wale, w północnej części terenu badań.

Pleszka *Phoenicurus phoenicurus* – B – 1,5 pary

Gatunek regularnie stwierdzany w południowej części terenu badań. Znajdowały się tam dwa terytoria lęgowe, z których jedno leżało częściowo poza granicami powierzchni badawczej.

Rudzik *Erithacus rubecula* – C – 2 pary

Gatunek stwierdzany punktowo w zadrzewieniach z gęstym podszytem na wałach Reduty Ordona. Wyznaczono dwa terytoria lęgowe. Jedno znajdowało się w północnej części terenu badań, na wysokości zabudowań Redutowa 28 i 30. Drugie znajdowało się przy południowym krańcu powierzchni badawczej, przy kościele św. Wawrzyńca. W terytorium na północy obserwowano w sierpniu młode osobniki z późnego lęgu po wylocie z gniazda.

Sroka *Pica pica* – C – 1 para

Gatunek obserwowano regularnie w środkowej części terenu badań, gdzie znaleziono aktywne gniazdo przy ogrodzeniu cmentarza.

Szpak *Sturnus vulgaris* – C – 2-3 pary

Gatunek stwierdzany jedynie punktowo. Znaleziono dwa gniazda w budkach lęgowych. Jedno znajdowało się w zadrzewieniu typu parkowego, przy siłowni plenerowej. Drugie zlokalizowane było w zadrzewieniu na wałach, na wysokości ul. Nakielskiej. Na podstawie wcześniejszych obserwacji śpiewających samców i osobników zaglądających do budek i dziupli oszacowano liczebność na 2-3 par lęgowych.

Wrona siwa *Corvus cornix* – A – (+)

Żerujące lub siedzące na drzewach osobniki obserwowano często i regularnie przez cały sezon lęgowy. Nie stwierdzono jednak gniazdowania tego gatunku w granicach powierzchni badawczej, co jest nietypowe w skali Warszawy, ponieważ w większości terenów zieleni gatunek ten gniazduje w wysokich zagęszczeniach. Osobniki obserwowane na terenie badań były albo osobnikami nielęgowymi, albo ptakami gniazdującymi w sąsiedztwie.

Zięba *Fringilla coelebs* – B – 3-4 pary

Gatunek regularnie stwierdzany w zadrzewieniach porastających teren badań. Trzy terytoria znajdowały się w części północnej powierzchni badawczej, a czwarte w jej części centralno-południowej i częściowo leżało poza terenem badań, na terenie cmentarza. Na terenie Skweru Reduta Wolska obserwowano też okazjonalnie zięby z terytoriów położonych na terenie Cmentarza Prawosławnego. Dlatego uogólnioną liczebność lęgową oszacowano na 3-4 pary.

5. Wytyczne do gospodarowania terenem pod kątem ochrony awifauny

5.1. Stan siedlisk

Siedliska na omawianych terenach to różne rodzaje zieleni miejskiej. Siedliska są na nich bardzo podobne, z istotnym wyjątkiem w postaci Skweru Reduta Ordona. O ile pozostałe powierzchnie to

klasyczna zieleń miejska tj. mniej lub bardziej urządzona, z koszonymi trawnikami i grabionymi liśćmi to w przypadku Skweru Reduta Ordona jedynie niewielkie fragmenty terenu to zieleń urządzona a na większości terenu ingerencja ludzka w siedlisko jest minimalna. Drzewostan jest tu gęstszy i zawiera zdecydowanie więcej krzewów w dolnym piętrze niż w typowej zieleni miejskiej. Powoduje to, że jakość siedlisk punktu widzenia potencjalnej bioróżnorodności awifauny jest tu wyższa niż w większości parków i skwerów w Warszawie. Pozostałe tereny opisane w niniejszym opracowaniu nie odbiegają jakościowo od podobnych miejsc w innych częściach Warszawy.

Z powodu dostępnych siedlisk, Skwer Reduta Wolska jest dogodnym siedliskiem dla ptaków związanych z lasami i zadrzewieniami. Natomiast na pozostałych omawianych terenach najlepsze warunki znajdują gatunki ekotonowe i typowo synurbijne. Dotyczy to zwłaszcza najmniejszych z opisywanych powierzchni, gdyż są one na tyle małe, że nie często nie stanowią one siedliska samego w sobie i bardziej fragmenty szerszej rozumianych siedlisk zurbanizowanych. Wszystkie opisywane tereny są poddane silnej antropopresji i penetracji ludzkiej. Nie wydaje się ona jednak szczególnie negatywnie wpływać na obecne tu gatunki ptaków.

Wszystkie opisane powyżej czynniki mają odzwierciedlenie w stwierdzonym na badanych terenach składzie awifauny (*patrz rozdział 4*).

5.2. Zagrożenia

Opisane w niniejszym opracowaniu tereny mimo położenia w znacznej odległości od siebie są poddane podobnej presji i zagrożeniom. Opisane niżej zagrożenia dla ptaków są wynikiem obserwacji zjawisk naturalnych, czynności wykonywanych przez różne służby oraz innej działalności ludzkiej na omawianych terenach.

1. **Wykonywanie prac pielęgnacyjnych**, polegających na usuwaniu drzew, konarów, gałęzi, krzewów w sezonie lęgowym ptaków. Efektem może być utrata siedlisk, eliminacja lęgów oraz płoszenie ptaków przy gniazdach.
2. **Zaniechanie czyszczenia i odpowiedniej konserwacji budek lęgowych** zamontowanych na badanych terenach. W budkach, które nie są regularnie czyszczone, następuje nadmierne nagromadzenie materiału gniazdowego (po kilku sezonach, niekiedy już po 2-3), co skutkuje wypłynieniem się budki i większą dostępnością gniazda w jej wnętrzu dla potencjalnych drapieżników (np. dla kuny); nieusuwany materiał gniazdowy jest również siedliskiem dla licznych pasożytów. Z kolei budki, u których zaniechano należytej konserwacji (np. wymiany daszków i próchniejących listw mocujących) ulegają szybszemu zniszczeniu lub uszkodzeniu, w wyniku którego przestają należycie spełniać swoją funkcję
3. **Płoszenie i niepokojenie ptaków przez psy** (zwłaszcza nietrzymane na smyczy). Psy stanowią największe zagrożenie w sezonie lęgowym, zwłaszcza w czasie występowania piskląt i podlotów, które mogą zostać przez psy zranione lub uśmiercone (w wyniku poważnych zranień lub wyczerpania podczas ucieczki), a także w czasie zimy, szczególnie niekorzystnej pogody lub niskich temperatur - płoszenie powoduje wtedy niepotrzebne zużycie przez ptaki energii na ucieczkę, co może wpływać na pogorszenie ich kondycji.
4. **Ruch kołowy na przyległych ulicach** (zwłaszcza wokół Skweru Hanki Bielickiej, wokół Skweru im. im. płk Zdzisława Kuźmierskiego-Pacaka oraz na ul. Smocznej, między Skwerem im. Jana Jura Gorzechowskiego i Skwerem im. Mieczysława Apfelbauma) może stanowić źródło śmiertelności

ptaków w wyniku kolizji z autami oraz źródło płoszenia w wyniku hałasu związanego z ruchem aut.

5. **Obecność szklanych powierzchni, o które rozbijają się ptaki.** Transparentne lub lustrzane powierzchnie stanowią znaczne zagrożenie dla ptaków, które nie zauważają ich i próbują przez nie przelecieć, co kończy się dla nich kolizją, często śmiertelną, z twardą powierzchnią (Zyśk-Gorczyńska i in. 2021). Na badanych terenach stwierdzono kilka tego rodzaju niebezpiecznych miejsc. Były to przede wszystkim przystanki autobusowe (Zajezdnia Wola o2 przy Skwerze Gwary Warszawskiej, Bryłowska o2 przy Skwerze im. Alojzego Pawełka – **zdj. 50**, Zajezdnia Redutowa o2 przy Skwerze Reduta Wolska – **zdj. 51**) i przystanek tramwajowy Okopowa o8 przy Skwerze Hanki Bielickiej. Potencjalne zagrożenie stwarzają też szerokie, niezabezpieczone okna budynku szpitala prywatnego przy Skwerze Gwary Warszawskiej (al. Solidarności 128).

Zdjęcie 50. Przystanek autobusowy Bryłowska o2, przy Skwerze im. Alojzego Pawełka, stwarzający zagrożenie dla ptaków (fot. Łukasz Wardecki).

Zdjęcie 51. Przystanek autobusowy Zajezdnia Redutowa 02, przy Skwerze Reduta Wolska, stwarzający zagrożenie dla ptaków (fot. Łukasz Wardecki).

5.3. Zalecenia

Główną zasadą przy podejmowaniu decyzji o wykonaniu jakichkolwiek prac renowacyjnych i innych czynności na terenach zieleni, powinna być dbałość o jak najbardziej naturalny charakter siedlisk, co w znacznym stopniu pozwoli zachować różnorodność awifauny oraz innych elementów przyrodniczych (Bocheński i in. 2013, Luniak 2020).

W związku z tym w kwestii bieżącego gospodarowania i utrzymania na badanym terenie zaleca się:

1. **Rezygnację z prac pielęgnacyjnych w sezonie lęgowym.** Wykonywanie wszelkich prac pielęgnacyjnych, polegających na usuwaniu gałęzi, drzew, krzewów, grabieniu liści powinno się odbywać poza sezonem lęgowym ptaków (najlepiej w okresie wrzesień-luty). W sezonie lęgowym takie zabiegi narażają lęgi ptaków na zniszczenie.
2. **Przeprowadzanie koszenia trawników w sposób jak najbardziej ekstensywny i minimalizujący zagrożenie dla ptaków i innych zwierząt.** Optymalne byłoby koszenie tylko 2 razy w roku na większości danego terenu, z wyjątkiem krawędzi chodników i ciągów komunikacyjnych, które powinny być koszone częściej. Koszenie najlepiej wykonywać w sposób mozaikowy, tzn. trawniki w różnych częściach terenu kosić w różnych terminach. Zapewni to ciągłość bazy pokarmowej dla ptaków żerujących na ziemi i umożliwi znalezienie schronienia podlotom małych ptaków, które narażone są na drapieżnictwo wron siwych.
3. **Opiniowanie wycinki drzew.** W przypadku konieczności usunięcia drzewa lub jego części w okresie lęgowym (np. ze względów bezpieczeństwa ludzi) każdorazowo wymagana jest opinia ornitologiczna będąca podstawą do uzyskania zgody na odstępstwo od zakazu zabijania,

niszczenia jaj lub gniazd ptasich oraz niszczenia siedlisk i ostoi. Organem właściwym do wydania zezwolenia na odstępstwa od ww. zakazów jest Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

4. **Kontynuowanie pozostawiania martwych i zamierających drzew**, o ile nie zagrażają bezpieczeństwu publicznemu. Działanie takie sprzyja obecności typowo leśnych gatunków jak dzięcioły, pełzacze, kowaliki. Przez to, że w martwych drzewach i konarach najczęściej kują dziuple dzięcioły, drzewa takie są istotne dla innych dziuplaków (wtórnych) zajmujących dziuple już istniejące (muchołówki, pleszki, sikory, mazurki, szpaki). To samo dotyczy starych, dziuplastych drzew, szczególnie gatunków liściastych, w których występują naturalne dziuple o rozmaitych kształtach i rozmiarach, których nie da się w pełni zastąpić wieszaniem budek lęgowych. Dodatkowo zaleca się pozostawianie (po ścięciu) fragmentów pni i konarów na ziemi. Miejsca takie stanowią dogodne żerowiska dla ptaków i są istotne dla innych zwierząt żyjących w parku oraz dla jego mikroklimatu.
5. **Czyszczenie, konserwację i wymianę uszkodzonych budek lęgowych**. Nie ma konieczności zwiększania już obecnie dużej liczby budek lęgowych, z wyjątkiem kilku terenów wymienionych dalej. Realizują one w pełni zapotrzebowanie większości dziuplaków na miejsca gniazdowe. Istniejące budki należy poddawać konserwacji (renowacji) lub wymianie (w przypadku uszkodzenia) oraz raz w roku, w okresie od 16 października do końca lutego, należy wykonać ich czyszczenie (usunięcie nagromadzonego materiału gniazdowego). W miarę możliwości czyszczenie powinno być wykonane poza okresem ścisłej zimy, ze względu na to, iż budki są wykorzystywane jako zimowe schronienia przez niektóre ptaki (np. mazurki, budujące zimowe „gniazda”) oraz nietoperze. Optymalnym czasem na czyszczenie jest jesień - od 16 października do końca listopada.
6. **Zabezpieczenie (w porozumieniu z właścicielem) szklanych powierzchni przed kolizjami z ptakami**. W tym celu najlepiej nakleić na niebezpieczne miejsca specjalne zabezpieczenia w formie gęsto rozmieszczonych, niewielkich kropek. Powodują one, że ptaki zaczynają traktować taką powierzchnię jako barierę i omijać ją, zamiast przelatywać przez nią. Stosowane często naklejki z sylwetkami ptaków drapieżnych są nieskuteczne, ponieważ nie są one rozpoznawane przez ptaki jako drapieżniki, a zajmują zbyt małą powierzchnię szyby, by uzyskać efekt bariery zapewniony przez gęste kropki (Zyśk-Gorczyńska i in. 2021).

W celu wzbogacenia siedlisk ptaków zaleca się:

1. **Dosadzenie kęp krzewów** na większości omawianych terenów, z wyjątkiem Skweru Reduta Wolska (gdzie krzewów jest dużo) oraz skweru Hanki Bielickiej (który jest bardzo mały i jednocześnie otoczony ruchliwymi ulicami). Najlepiej wybrać w tym celu rodzime gatunki o gęstym pokroju i owocach chętnie zjadanych przez ptaki (np. ligustr, róża dzika, cis, tarnina). Wzbogaci to możliwość gniazdowania gatunkom ptaków budujących gniazda na krzewach (m.in. kapturka i piegża) oraz zapewni dodatkowe schronienia i miejsca żerowania większości pozostałych gatunków.
2. **Posadzenie nowych drzew na Skwerze przy ul. Pustola**. Obecnie większość jego powierzchni zajmuje teren otwarty w formie trawnika, który jest jedynie potencjalnym żerowiskiem wybranych gatunków ptaków. Wprowadzenie drzew umożliwi gniazdowanie ptakom budującym gniazda na drzewach oraz (w dłuższej perspektywie czasowej) w dziuplach. Do nasadzeń najlepiej wybrać rodzime gatunki drzew o niewielkich wymaganiach i szybkim wzroście. (np. klon zwyczajny, brzoza brodawkowata, jarząb pospolity).

3. **Utworzenie stref różnorodności biologicznej na Skwerze im. Alojzego Pawełka**, czyli tzw. dzikich zakątków. Zachowanie bez ingerencji fragmentów zadrzewień i zakrzaczeń o naturalnym charakterze, z ograniczonym dostępem dla ludzi (i psów). Miejsca takie stanowią cenne i bezpieczne dla ptaków środowiska lęgowe i żerowiska.
4. **Powieszenie budek lęgowych na Skwerze Hanki Bielickiej**. Ponieważ skwer ten jest niewielki i otoczony ruchliwymi ulicami budki bezpiecznie można powiesić jedynie w samym jego centrum (po jednej budce typu A i typu B).
5. **Utworzenie łąk kwietnych** na Skwerze Sybiraków, Skwerze im. Jana Jura-Gorzechowskiego, Skwerze Gwary Warszawskiej, Skwerze im. Alojzego Pawełka oraz Skwerze przy ul. Pustola. Na tych terenach istnieją dogodne warunki (otwarte przestrzenie) do wysiania w wybranych miejscach łąk kwietnych z rodzimych gatunków roślin łąk i muraw. Pozwoli to na wzbogacenie bazy pokarmowej dla ptaków odżywiających się nasionami zarówno tych miejscowych (np. wróbel, mazurek, zięba), jak i przelotnych oraz zimujących (np. czyż, szczygieł). Dodatkowo poprzez zwiększenie bioróżnorodności bezkręgowców wzbogaceniu ulegnie również baza pokarmowa ptaków odżywiających się bezkręgowcami.

Dodatkowo oprócz powyższych zaleceń, przy planowaniu w przyszłości wszelkich działań mających na celu „rewaloryzację” czy „renowację” badanych terenu lub ich fragmentów, należy pamiętać o utrzymaniu (lub ewentualnym polepszeniu) jakości siedlisk przyrodniczych, nawet jeśli celem działań ma być poprawa takich funkcji jak rekreacyjna, krajobrazowa, kulturowa, edukacyjna, dostępności dla ludzi. Niestety, dotychczas przeprowadzone prace, które nazwano „rewaloryzacyjnymi”, w trzech warszawskich parkach skończyły się negatywnie dla ich zasobów przyrodniczych. W Parku Żeromskiego, w Parku Kępa Potocka i w Ogrodzie Krasińskich po wykonaniu prac renowacyjnych, zarówno bogactwo gatunkowe awifauny lęgowej, jak i ogólna liczebność ptaków zmniejszyła się od 1/3 do połowy stanu sprzed podjęcia zabiegów. Nie dość tego, zmiany, które zaszły w zespole ptaków, utrzymywały się przez bardzo długi czas, nawet 7-11 lat (Popko 2008, Luniak, Węgrzynowicz 2019). Aby uniknąć błędów popełnionych w innych parkach, zaleca się każdorazowo współpracować ze specjalistami z zakresu przyrody, a także wykorzystać zalecenia wymienione powyżej.

6. Dyskusja i wnioski

6.1. Charakterystyka awifauny

Awifauna badanych terenów nie była do tej pory badana. Niniejsze opracowanie dostarcza więc pierwszych kompleksowych danych o lokalnej awifaunie. Ocena jakościowa większości opisanych terenów jest bardzo trudna, gdyż są one w większości przypadków terenami zbyt małymi, by uzyskane na nich dane można było porównać z dostępnymi danymi, które dotyczą w większości terenów zieleni o zdecydowanie większej powierzchni. Jednak generalnie, awifauna zbadanych skwerów na terenie Woli była w większości przypadków uboga w porównaniu z terenami typowo parkowymi. W warszawskich parkach miejskich i ogrodach, do roku 1996 stwierdzano od 17 do 41 lęgowych gatunków ptaków (Luniak 1996). Natomiast średnia liczba gatunków lęgowych na terenach opisanych w raporcie wynosiła zaledwie 10,4 mimo uwzględnienia Skweru im. Alojzego Pawełka i Skweru Reduta Wolska. Przy wyłączeniu dwóch ww. skwerów średnia liczba gatunków lęgowych wynosiła zaledwie 9,1. Nie jest to jednak nic niespodziewanego, biorąc pod uwagę małe

rozmiary i niezbyt zróżnicowane siedliska na wolskich skwerach. O ich atrakcyjności dla ptaków tak naprawdę więcej powiedziałoby zbadanie składu bogactwa gatunkowego awifauny na otaczających je osiedlach. Wymagałoby to jednak przeprowadzenia ukierunkowanych badań wykraczających poza zakres niniejszego opracowania. Czynnikiem wpływającym na niewielkie bogactwo gatunkowe omawianych terenów może być też ich względna izolacja pośród zabudowy. Na terenie Śródmieścia prowadzono równoległe badania w tym samym okresie co na Woli na podobnych terenach zieleni, które jednak były położone blisko siebie i tworzyły najprawdopodobniej jeden zespół powiązanych siedlisk. Stwierdzano tam więcej gatunków niż na Woli (średnio 11,3 gatunków na powierzchnię badawczą – Wardecki i in. 2024).

W przypadku Skweru im. Alojzego Pawełka i Skweru Reduta Wolska uznano, że są one na tyle podobne (zarówno pod względem powierzchni, jak i bogactwa gatunkowego ptaków) do innych, większych terenów zieleni (parków i dużych skwerów) w Warszawie, że możliwe jest porównanie ich awifauny z danymi z innych miejsc. Porównanie to zamieszczono poniżej.

6.1.1. Skwer im. Alojzego Pawełka

Awifauna omawianego terenu liczyła w okresie prowadzenia badań (01.09.2023 – 31.08.2024) łącznie 36 gatunków ptaków (**tab. 20**). Bogactwo gatunkowe awifauny Skweru im. Alojzego Pawełka jest podobne lub nawet nieco wyższe niż na innych terenach o zbliżonej powierzchni i charakterystyce (zieleni urządzona, otoczona przynajmniej częściowo osiedlami mieszkaniowymi). W trakcie inwentaryzacji ornitologicznej prowadzonej równoległe w tym samym okresie w Parku Mirowskim stwierdzono 28 gatunków ptaków (Redlisiak 2024), w Parku Janiny Porazińskiej stwierdzono 36 gatunków (Chylarecki i in. 2024), a w Parku Kazimierzowskim 38 gatunków (Wardecki i in. 2024).

Awifauna w okresie przelotów

Ze względów metodycznych ocena składu gatunkowego awifauny migrującej jest bardzo trudna. W praktyce niemożliwe jest w przypadku większości gatunków wiarygodne rozdzielenie osobników migrujących, osobników zimujących oraz osobników z lokalnej populacji lęgowej. Dlatego obserwacje z okresu przelotów nie opisują składu gatunkowego ptaków migrujących sensu stricto, a jedynie ogół awifauny na badanym terenie w okresie przelotów.

W okresie przelotu jesiennego (01.09.2023 – 30.11.2023) na badanym terenie stwierdzono 18 gatunków ptaków (**tab. 32**), natomiast w okresie przelotu wiosennego (01.03.2024 – 19.05.2024) stwierdzono 25 gatunków (**tab. 44**). Zarówno jesienią, jak i wiosną przelot był słabo zaznaczony, gdyż nie stwierdzono licznych zgrupowań migracyjnych. Podobnie było w przypadku innych terenów zieleni w centralnej Warszawie (Smyk i Chodkiewicz 2022, Chodkiewicz i Smyk 2022, Wardecki 2022, Wardecki i in. 2024a), co sugeruje, że zieleni miejska jedynie w ograniczonym stopniu stanowi atrakcyjne siedlisko (tj. miejsce odpoczynku i żerowania) dla ptaków wędrujących.

Awifauna zimująca

W okresie zimowania (01.12.2023 – 29.02.2024) na Skwerze im. Alojzego Pawełka stwierdzono 22 gatunki ptaków (**tab. 56**). Niewiele jest dostępnych opublikowanych danych o liczebności i składzie gatunkowym awifauny zimującej w miejskich parkach i skwerach. Dlatego ocena poziomu bogactwa gatunkowego ptaków zimujących jest trudna. Podobną liczbę gatunków obserwowano w Parku Kazimierzowskim (20 gatunków – Wardecki i in. 2024) i Parku Janiny Porazińskiej

(21 gatunków – Chylarecki i inni 2024). Natomiast mniej gatunków zimujących obserwowano w Parku Mirowskim (18 gatunków – Redlisiak 2024).

Awifauna lęgowa

Na omawianym terenie w okresie lęgowym 2024 stwierdzono łącznie 21 gatunków ptaków (**tab. 68**), z których 19 uznano za lęgowe (tj. którym przyporządkowano kategorię lęgowości). W warszawskich parkach miejskich i ogrodach, do roku 1996 stwierdzano od 17 do 41 lęgowych gatunków ptaków (Luniak 1996). Tak więc 17 lęgowych gatunków na Skwerze Alojzego Pawełka wydaje się wartością dość niską w skali Warszawy. W większości terenów stricte parkowych w Warszawie gniazduje więcej gatunków ptaków. W 2022 roku w Dolinie Służewskiej stwierdzono 47 gatunków lęgowych (Rowiński 2022), w Porcie Czerniakowskim 40 gatunków lęgowych (Wardecki 2022), a w Parku Praskim 28 gatunków lęgowych (Chodkiewicz i Smyk 2022). Niemniej należy zwrócić uwagę, że na bogactwo gatunkowe zespołu ptaków lęgowych terenów zieleni wpływa wiele czynników m.in. wiek i struktura gatunkowa oraz przestrzenna drzewostanu, zróżnicowanie siedlisk, występowanie cieków i zbiorników wodnych, obecność budek i dziupli itp. Istotna jest też powierzchnia danego terenu i siedliska go otaczające. Skwer im. Alojzego Pawełka jest otoczony z dwóch stron zwartą zabudową, a do tego jest dosyć niewielki. Powinien więc być przede wszystkim porównywany z terenami jak najbardziej podobnymi. W takim ujęciu bogactwo tutejszej awifauny lęgowej jest podobne jak na innych porównywalnych terenach w Warszawie. W Parku Kazimierzowskim stwierdzono w 2024 roku 17 gatunków lęgowych (Wardecki i in. 2024), w Parku Mirowskim stwierdzono 16 gatunków lęgowych (Redlisiak 2024), a w Parku im. Janiny Porazińskiej 20 gatunków lęgowych (Chylarecki i in. 2024). Tym, co wyróżnia Skwer im. Alojzego Pawełka, jest bardzo wysokie łączne zagęszczenie lęgowe wynoszące aż 123,4 par/10 ha. Jest to efekt liczego gniazdowania szpaka i kwiczoła, które jako gatunki półkolonijne mają bardzo ograniczony poziom terytorializmu i w związku z tym w dogodnych warunkach osiągają zagęszczenia wyższe niż inne gatunki ptaków podobnej wielkości.

6.1.2. Skwer Reduta Wolska

Awifauna omawianego terenu liczyła w okresie prowadzenia badań (01.09.2023 – 31.08.2024) łącznie 34 gatunki ptaków (**tab. 23**). Bogactwo gatunkowe awifauny Skweru Reduta Wolska w porównaniu do innych terenów zieleni o zbliżonej powierzchni jest podobne. W trakcie inwentaryzacji ornitologicznej prowadzonej równolegle w tym samym okresie w Parku Mirowskim stwierdzono 28 gatunków ptaków (Redlisiak 2024), w Parku im. Janiny Porazińskiej stwierdzono 36 gatunków (Chylarecki i in. 2024), a w Parku Kazimierzowskim 38 gatunków (Wardecki i in. 2024).

Awifauna w okresie przelotów

W okresie przelotu jesiennego (01.09.2023 – 30.11.2023) na badanym terenie stwierdzono 18 gatunków ptaków (**tab. 35**), natomiast w okresie przelotu wiosennego (01.03.2024 – 19.05.2024) stwierdzono 25 gatunków (**tab. 47**). Zarówno jesienią, jak i wiosną przelot był słabo zaznaczony, gdyż nie stwierdzono licznych zgrupowań migracyjnych.

Awifauna zimująca

W okresie zimowania (01.12.2023 – 29.02.2024) na Skwerze Reduta Wolska stwierdzono 16 gatunków ptaków (**tab. 56**). Awifauna zimująca Skweru Reduta Wolska wydaje się trochę uboższa

niż na innych terenach zieleni. Więcej gatunków obserwowano zimą m.in. w Parku Mirowskim (18 gatunków – Redlisiak 2024), Parku Kazimierzowskim (20 gatunków – Wardecki i inni 2024) i Parku im. Janiny Porazińskiej (21 gatunków – Chylarecki i in. 2024).

Awifauna lęgowa

Na omawianym terenie w okresie lęgowym 2024 stwierdzono łącznie 21 gatunków ptaków (**tab. 68**), z których 16 uznano za lęgowe (tj. którym przyporządkowano kategorię lęgowości). W warszawskich parkach miejskich i ogrodach, do roku 1996 stwierdzano od 17 do 41 lęgowych gatunków ptaków (Luniak 1996). Tak więc 16 lęgowych gatunków na Skwerze Reduta Wolska wydaje się wartością dość niską w skali Warszawy, szczególnie w kontekście występujących tu atrakcyjnych siedlisk. W większości terenów stricte parkowych w Warszawie gniazduje więcej gatunków ptaków. W 2022 roku w Dolinie Służewskiej stwierdzono 47 gatunków lęgowych (Rowiński 2022), w Porcie Czerniakowskim 40 gatunków lęgowych (Wardecki 2022), a w Parku Praskim 28 gatunków lęgowych (Chodkiewicz i Smyk 2022). Niemniej należy zwrócić uwagę, że na bogactwo gatunkowe zespołu ptaków lęgowych terenów zieleni wpływa wiele czynników m.in. wiek i struktura gatunkowa oraz przestrzenna drzewostanu, zróżnicowanie siedlisk, występowanie cieków i zbiorników wodnych, obecność budek i dziupli itp. Istotna jest też powierzchnia danego terenu i siedliska go otaczające. W przypadku Skweru Reduta Wolska czynnikiem wpływającym na stwierdzoną awifaunę lęgową jest podłużny, liniowy kształt terenu, co ogranicza pojemność siedliska. Dodatkowo w bezpośrednim sąsiedztwie znajduje się Cmentarz Prawosławny na Woli, stanowiący atrakcyjne siedlisko alternatywne dla większości gatunków lęgowych Skweru Reduta Wolska. Tym, co wyróżnia Skwer Reduta Wolska, jest też brak pewnych lęgów wrony siwej. Gatunek ten gniazdował na pobliskim Skwerze przy ul. Pustola i zapewne też licznie na okolicznych osiedlach, ale na samym Skwerze Reduta Wolska otrzymał jedynie kategorię lęgową A. Jest to bardzo nietypowe, gdyż wrona siwa jest jednym z najliczniejszych ptaków lęgowych w centralnej Warszawie.

6.2. Podsumowanie i wnioski

Niniejszy raport stanowi pierwsze kompleksowe opracowanie awifauny szeregu terenów zieleni na warszawskiej Woli. Awifauna stwierdzona w trakcie badań pod względem bogactwa i składu gatunkowego była na większości zbadanych terenów uboga. Wyjątkiem były Skwer im. Alojzego Pawełka i Skwer Reduta Wolska, czyli dwie powierzchnie odbiegające pozostałym pod względem wielkości oraz zdecydowanie wyższej jakości i różnorodności dostępnych siedlisk. Skwer Reduta Wolska porośnięty zdziczałymi zadrzewieniami z gęstym podszytem był szczególnie dogodnym siedliskiem dla gatunków ptaków związanych z lasami i zadrzewieniami. Pozostałe badane tereny pod względem siedliskowym (zadrzewienia typu parkowego) był z kolei dogodnym siedliskiem dla gatunków ekotonowych i typowo miejskich. Wydaje się, że stała obecność ludzi na badanych powierzchniach nie wpływa szczególnie negatywnie na tutejszą awifaunę, choć problem stanowią puszczane luzem psy, ruch kołowy na okolicznych ulicach i niezabezpieczone powierzchnie szklane. Potencjalne zagrożenia związane z utrzymaniem terenu mogą być łatwo uniknięte przez stosowanie dobrych praktyk służących utrzymaniu bioróżnorodności.

Najważniejsze wnioski płynące z badań:

- Awifauna badanych terenów liczyła w sumie 25 gatunków (od 12 do 36 gatunków w zależności od konkretnego terenu).

- Na większości zbadanych terenów (z wyjątkiem tych o największej powierzchni) awifauna była dosyć uboga gatunkowo, zarówno w cyklu rocznym jak i w poszczególnych okresach (przeloty, zimowanie, sezon lęgowy). Była też uboższa niż w podobnych lokalizacjach w Śródmieściu.
- Dwie największe ze zbadanych powierzchni (Skwer im. Alojzego Pawełka i Skwer Reduta Wolska) wykazują wyższe bogactwo gatunkowe (odpowiednio 36 i 34 gatunki) niż pozostałe, mniejsze, zinwentaryzowane tereny (średnio 21 gatunków). Liczba stwierdzonych gatunków na dwóch największych terenach wymienionych powyżej jest podobna do tej stwierdzanej w innych parkach w Warszawie.
- Najważniejszymi antropogenicznymi zagrożeniami dla ptaków na badanych terenach są puszczane luzem psy, ruch kołowy na okolicznych drogach oraz kolizje z niezabezpieczonymi powierzchniami szklanymi.

7. Literatura

1. Andrzejewski R., Babińska-Werka J., Gliwicz J., Goszczyński J. 1978. Synurbization Processes in Population of *Apodemus agrarius*. Characteristics of Populations in an Urbanization Gradient. *Acta Theriologica* 23, 20: 341-358.
2. Beuch S., Chodkiewicz T. 2023. Monitoring Pospolitych Ptaków Miast. W: Chodkiewicz T., Przymencki M. (red.) 2023. Sprawozdanie z prac terenowych i opracowanie wyników uzyskanych w sezonie lęgowym w 2023 roku. Zadanie 1. Monitoring ptaków - prace terenowe i opracowanie wyników. Monitoring ptaków z uwzględnieniem obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000, lata 2023–2025. GIOŚ, Warszawa.
3. Chodkiewicz T., Smyk B. 2022. Park Praski. Raport z inwentaryzacji ornitologicznej w roku 2022. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.
4. Chylarecki P., Tabernacki K., Wardecki Ł., Redlisiak M. 2024. Park im. Marsz. Edwarda Rydza-Śmigłego, Park Janiny Porazińskiej, Skwer Jerzego Janickiego, Skwer Batalionu AK Miłosz. Raport z inwentaryzacji ornitologicznej w roku 2024. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.
5. Luniak M. 1996. Inventory of the avifauna of Warsaw – species composition, abundance, and habitat distribution. *Acta ornithologica* 31: 67-80.
6. Luniak M. 2006. Bogactwo gatunkowe i liczebność fauny wielkiego miasta — przykład Warszawy. *KOSMOS, Problemy Nauk Biologicznych* 55: 45-52.
7. Luniak M. 2019. Dzikie życie w parkach miejskich – jak mu sprzyjać. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy (broszura informacyjna).
8. Luniak M., Węgrzynowicz A. 2019. Wpływ renowacji parków miejskich na ich awifaunę lęgową – przykład z Warszawy. *Chrońmy Przyrodę Ojczystą* 75: 3-15.
9. Ornitho.pl. Baza obserwacji ptaków (dane z lat 2013-2023).
10. Popko J. 2008. Skutki przyrodnicze modernizacji parku Kępa Potocka w Warszawie. *Turystyka i Rekreacja* 4: 29-36.
11. Portal mapowy Generalnej Inspekcji Ochrony Środowiska: <https://monitoringptakow.gios.gov.pl/PM-GIS/>.
12. Redlisiak M. 2024a. Park Mirowski. Raport z inwentaryzacji ornitologicznej wykonanej w okresie 01.09.2023 – 31.08.2024. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.
13. Rowiński P. 2022. Zespół parków położonych wzdłuż ul. Dolina Służewiecka. Raport z inwentaryzacji ornitologicznej w roku 2022. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.

14. Smyk B., Chodkiewicz T. 2022. Ogród Krasińskich. Raport z inwentaryzacji ornitologicznej w roku 2022. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.
15. Tomiałoć L. 1970. Badania ilościowe nad synantropijną awifauną Legnicy i okolic. *Acta ornithologica* 12: 293-392.
16. Tomiałoć L. 1980. Kombinowana odmiana metody kartograficznej do liczenia ptaków lęgowych. *Notatki Ornitologiczne* 21: 33-61.
17. Tomiałoć L. 2013. Dlaczego z wyników względnych nie powinno się wyliczać zagęszczenia ptaków ani udziału procentowego w zespole *Ornis Polonica* 54: 279-292.
18. Trojan P. 1975. *Ekologia ogólna*. PWN, Warszawa.
19. Wardecki Ł. 2022. Port Czerniakowski. Raport z inwentaryzacji ornitologicznej w roku 2022. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.
20. Wardecki Ł., Smyk B., Redlisiak M. 2024. Wybrane tereny zieleni w dzielnicy Śródmieście. Raport z inwentaryzacji ornitologicznej w roku 2024. Zarząd Zieleni m. st. Warszawy.
21. Wilk T. 2016. Kryteria lęgowości ptaków - materiały pomocnicze. Wersja 3 – 16.02.2016. Ogólnopolskie Towarzystwo Ochrony Ptaków, Marki.
22. Żyśk-Gorczyńska E., Mikusek R., Sztwiertnia H. 2021. Kolizje ptaków z transparentnymi powierzchniami – kompendium wiedzy. Fundacja Szklane Pułapki, Wrocław.

8. Przekazywane wyniki

- Raport z realizacji zadania – plik .docx, plik .pdf, wydruk papierowy pliku .pdf
- Tabela obserwacji – plik .xlsx
- Mapy obserwacji, gniazd oraz przybliżonych terytoriów ptaków – pliki .shp
- Mapy obserwacji, gniazd oraz przybliżonych terytoriów ptaków (gatunki lęgowe) – pliki .pdf
- Dokumentacja fotograficzna siedlisk oraz wybranych gatunków ptaków – zdjęcia przekazane drogą elektroniczną, wybrane zdjęcia zostały zamieszczone w raporcie w ramach zilustrowania części tekstowej